

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

МЕЖДИНЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
МЕЖДИНЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
МЕЖДИНЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
МЕЖДИНЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА	21
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	79
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА	80
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	81
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	82
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	83
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	83
9. ОБЕЗЦЕНКА НА АКТИВИ	84
10. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕТЕКУЩИ АКТИВИ ИЗВЪН ОБХВАТА НА МСФО 9	84
11. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	84
12. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	85
13. ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ ОТ АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА	85
14. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	86
15. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	87
16. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	90
17. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	91
18. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА	94
19. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ	94
20. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	97
21. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ	98
22. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	99
23. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	100
24. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	104
25. ДРУГИ КРАТКОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ	106
26. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	107
27. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	108
28. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	110
29. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА	111
30. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА	111
31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЛИЗИНГ	112
32. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ	113
33. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	114
34. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	114
35. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	116
36. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	116
37. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОР ЗА ФАКТОРИНГ	117
38. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	117
39. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНОЦИ	118
40. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	120
41. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	120
42. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	123
43. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	139
44. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	143

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА

Група Софарма (Групата) включва дружество-майка и неговите седемдесет и шест (31.12.2022 г.: седемдесет и седем) дъщерни дружества. Допълнително, Групата има инвестиции в три асоциирани и в едно съвместно дружество (31.12.2022 г.: в две асоциирани и в едно съвместно).

Дружество-майка

Софарма АД (дружество-майка) е търговско дружество, регистрирано в България със седалище и адрес на управление гр. София, ул. Илиенско шосе № 16.

Съдебната регистрация на дружеството е от 15.11.1991 г., решение №1.1991 г. на Софийски градски съд.

Дъщерни дружества

Към 30.09.2023 г. дъщерните дружества в Групата са:

- Софарма Трейдинг АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Варненски окръжен съд № 3594/16.10.1998 г. и със седалище и адрес на управление – гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Фармалогистика АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Софийски градски съд от 12.08.2002 г. и със седалище и адрес на управление - гр.София, ул. ”Рожен” №16;
- Електронкомерс ЕООД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Софийски градски съд по ф.д. № 24456 от 1991 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, ул. “Самоковско шосе” № 1;
- Фито Палаузово АД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20120924105551 от 24.09.2012 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Казанлък, бул. “23 Пехотен шипченски полк” № 110;
- Софармаси ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 201501191300026 от 19.01.2015 г. и със седалище и адрес на управление- гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 2 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20150617110324 от 17.06.2015 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 3 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20151202165822 от 02.12.2015 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 4 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20160229093338 от 29.02.2016 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;

- Софармаси 5 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20160301155620 от 01.03.2016 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 6 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20140127170842 от 27.01.2014 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 7 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170315161212 от 15.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 8 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170627142803 от 27.06.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 9 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170911100706 от 11.09.2017 и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 10 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170911101412 от 11.09.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 11 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170302125338 от 02.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 12 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170306085236 от 06.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 13 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170306080850 от 06.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 14 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170306081205 от 06.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;

- Софармаси 15 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170302134305 от 02.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А“, етаж 12;
- Софармаси 16 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20180515105543 от 15.05.2018 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А“, етаж 12;
- Софармаси 17 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20180515130642 от 15.05.2018 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А“, етаж 12;
- Софармаси 18 ЕООД- търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20190228133836 от 28.02.2019 г. и със седалище и адрес на управление – гр. София, район Изгрев, ул. „Лъчезар Станчев“ 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда А, етаж 12;
- Вета Фарма АД - търговско дружество, регистрирано в България с регистрация по фирмено дело № 581 от 05.04.1999 г. на Великотърновския окръжен съд и със седалище и адрес на управление - гр. Велико Търново, ул. "Дълга лъка" № 32;
- Софармаси 19 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226110235 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 20 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090518182226 от 18.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 21 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519084124 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 22 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090320091825 от 20.03.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 23 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090604184353 от 04.06.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 24 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090604170149 от 04.06.2009г. и със седалище и адрес на

- управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 25 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519080611 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 26 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226120647 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 27 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090604181926 от 04.06.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 28 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227145039 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 29 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090605085738 от 05.06.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 30 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227160338 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 31 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20080630143914 от 30.06.2008г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 32 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090319152459 от 19.03.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 33 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226112827 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 34 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226165512 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на

- управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 35 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090513180047 от 13.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 36 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519083827 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 37 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226102708 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 38 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519090345 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 39 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227150054 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 40 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20081220153409 от 20.12.2008г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 41 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519080839 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 42 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090518183127 от 18.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 43 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226105948 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 44 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090605134931 от 05.06.2009г. и със седалище и адрес на

- управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 45 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519091916 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 46 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519083054 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 47 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227154137 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 48 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227155742 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 49 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090518162442 от 18.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 50 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227152516 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 51 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227153607 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 52 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090518174837 от 18.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 53 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090226101122 от 26.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 54 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519085825 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на

- управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
- Софармаси 55 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090414165833 от 14.04.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 56 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090519071228 от 19.05.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 57 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090604164039 от 04.06.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 58 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090227160132 от 27.02.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 59 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090114162615 от 14.01.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 60 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20080422121447 от 22.04.2008г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 61 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20090114170550 от 14.01.2009г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 62 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20080512090050 от 12.05.2008г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.
 - Софармаси 63 ЕАД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20080410180229 от 10.04.2008г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1756, Район „Изгрев“, ж.к. „Изток“, ул. „Лъчезар Станчев“ №5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда "А", ет. 13.

- Софармаци 64 АД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20080411103252 от 11.04.2008г. и със седалище и адрес на управление: гр. София 1220, Район „Надежда“, ул. „Рожен“ №16.
- Софарма Поланд З.О.О, Полша, в ликвидация - търговско дружество, регистрирано в Полша с решение № KRS 0000178554 от 04.11.2003 г. на XX Икономическо отделение на Районния съдебен регистър на Варшава и със седалище и адрес на управление – Полша, гр. Варшава, ул. “Шъшкова” № 58;
- Софарма Варшава СП. З.О.О, Полша – търговско дружество, регистрирано в Полша с решение № ДСР 0000372245 от 17.12.2010 г. на XII стопанско отделение на Държавния съдебен регистър на Варшава и със седалище и адрес на управление – Полша, гр. Варшава, ул. ”Халубинскиего” № 8;
- ООО Софарма Украйна, Украйна – търговско дружество, регистрирано в Украйна с решение № 10691020000029051 от 07.08.2012 г. на Единния държавен регистър на юридическите лица и физическите лица - предприемачи и със седалище и адрес на управление – Украйна, гр. Киев, Оболонски район, проспект ”Московский” № 9, корпус 4, ет.2, офис 4-203;
- ПАО Витамины, Украйна – търговско дружество, регистрирано в Украйна с решение № 133 от 15.04.1994 г. на Уманския градски съд и със седалище и адрес на управление – Украйна, Черкаска област, гр. Уман, ул. „Ленински искри” № 31;
- Софарма Трейдинг Д.о.о., Сърбия - търговско дружество, регистрирано в Сърбия с решение № 07829531 от 05.02.1992 г. на Агенция по стопанските регистри и със седалище и адрес на управление – Сърбия, Белград, бул. Зорана Джинджича 48в;
- ТОО Софарма Казахстан, Казахстан - търговско дружество, регистрирано в Казахстан с решение № 5286-1910-04-ТОО от 06.11.2014 г. от Министерство на правосъдието, Ауезовски район, със седалище и адрес на управление – Казахстан, гр. Алмати, Ауезовски район, мкр. Мамир – 4, дом 190;
- Фармахим ЕООД, Сърбия - търговско дружество, регистрирано в Сърбия с БД 27219/2020 на 14.04.2020 г. от Агенция по стопанските регистри на гр. Белград и със седалище и адрес на управление – Република Сърбия, гр. Белград, ул. „Владимира Поповича” № 6.

На 23.08.2023 г. в Търговския регистър към Агенцията по вписванията е вписано вливането на Биофарм Инженеринг в Софарма АД. Вливането на Биофарм Инженеринг АД (преобразуващо се дружество) в компанията-майка Софарма АД (приемащо дружество) е реализирано чрез правната форма на преобразуване, регламентирана в Търговския закон. В резултат на сделката цялото имущество на Биофарм Инженеринг АД преминава в Софарма АД, а Биофарм Инженеринг АД се прекратява без ликвидация.

Целта на сделката по преобразуването на двете дружества е била:

- преструктуриране на дружествата в групата Софарма, за да се елиминират дублиращи се дейности;
- фокусиране на усилията към производствената и търговската дейност, съответно до оптимизиране на административните разходи;

• увеличаване на ефективността и постигане на синергиен ефект както за управлението и извършването на производствената и търговска дейност, така и за оптимизиране на разходите.

Счетоводен метод на отчитане на вливането

За счетоводни цели е била приета за дата на вливането датата 01.01.2023 г. До този момент Биофарм Инженеринг АД е било дъщерно дружество на Софарма АД. Извършената сделка е третирана като реструктуриране на дейността на двете дружества.

На 11.11.2022 г. Групата се освобождава от участието си в дружеството Рап Фарма Интернешънъл ООД.

Съвместни дружества

Към 30.09.2023 г. съвместното дружество на Групата е:

- Момина крепост АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Великотърновски окръжен съд № 3426/1991 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Велико Търново, ул. "Магистрална" № 23.

Асоциирани дружества

Към 30.09.2023 г. асоциирани дружества в Групата са:

- Доверие Обединен Холдинг АД – търговско дружество, регистрирано в Софийски градски съд по фирмено дело № 13056 от 1996 г. и със седалище и адрес на управление гр. София 1504, бул. "Княз Дондуков" № 82.
- Софарма имоти АДСИЦ – търговско дружество, регистрирано в Софийски градски съд с решение № 1/24.03.2006 г. и със седалище и адрес на управление гр. София 1756, ул. "Лъчезар Станчев" № 5.
- Софарма Билдингс АДСИЦ – търговско дружество, регистрирано в Софийски градски съд с решение № 1/14.08.2007 г. и със седалище и адрес на управление гр. София 1756, ул. "Лъчезар Станчев" № 5.

1.1. Собственост и управление на дружеството-майка

Софарма АД е публично дружество съгласно българския Закон за публично предлагане на ценни книжа. От м. ноември 2011 г. акциите на дружеството се търгуват и на Варшавската фондова борса.

Към 30.09.2023 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството-майка е както следва:

	%
Донев Инвестмънтс Холдинг АД	35.26
Телекомплект Инвест АД	20.68
Софарма АД (обратно изкупени акции)	10.00
ЗУПФ Алианс България	5.23
Други юридически лица	18.75
Физически лица	10.08

100.00

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове. Ръководството на дружеството-майка в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 30.09.2023 г.:

Д.и.н. Огнян Донев	Председател
Весела Стоева	Зам.председател
Бисера Лазарова	Член
Александър Чаушев	Член
Иван Бадински	Член

Дружеството-майка се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донев.

Въз основа на сключен договор за търговско управление от 9 юни 2020 г., прокурист на дружеството е Симеон Донев.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица, натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Одитният комитет има следния състав:

Васил Найденов	Председател
Цветанка Златева	Член
Кристина Атанасова – Елиът	Член

1.2. Структура на Групата и предмет на дейност

Структурата на Групата включва Софарма АД като дружество – майка и посочените по-долу дъщерни дружества:

<i>Дъщерни дружества</i>	<i>30.09.2023</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>Дата на придобиване на контрол</i>	<i>Дата на освобождаване от контрол/вливане</i>
<i>Дружества в България</i>	<i>Участие %</i>	<i>Участие %</i>		
Софарма Трейдинг АД	87.45	87.25	08.06.2006	
Фармалогистика АД	89.39	89.39	15.08.2002	
Електронкомерс ЕООД	100.00	100.00	09.08.2005	
Биофарм Инженеринг АД	-	97.15	10.03.2006	23.08.2023
Фито Палаузово АД	95.00	95.00	21.09.2012	
Вета Фарма АД	99.98	99.98	11.11.2016	
Софармаси ЕООД**	87.45	87.25	19.01.2015	
Софармаси 2 ЕООД**	87.45	87.25	17.06.2015	
Софармаси 3 ЕООД**	87.45	87.25	02.12.2015	
Софармаси 4 ЕООД**	87.45	87.25	29.02.2016	
Софармаси 5 ЕООД**	87.45	87.25	01.03.2016	

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Софармаси 6 ЕООД**	87.45	87.25	03.12.2015
Софармаси 7 ЕООД**	87.45	87.25	15.03.2017
Софармаси 8 ЕООД**	87.45	87.25	27.06.2017
Софармаси 9 ЕООД**	87.45	87.25	11.09.2017
Софармаси 10 ЕООД**	87.45	87.25	11.09.2017
Софармаси 11 ЕООД**	87.45	87.25	07.12.2017
Софармаси 12 ЕООД**	87.45	87.25	07.12.2017
Софармаси 13 ЕООД**	87.45	87.25	07.12.2017
Софармаси 14 ЕООД**	87.45	87.25	07.12.2017
Софармаси 15 ЕООД**	87.45	87.25	07.12.2017
Софармаси 16 ЕООД**	87.45	87.25	15.05.2018
Софармаси 17 ЕООД**	87.45	87.25	15.05.2018
Софармаси 18 ЕООД**	87.45	87.25	28.02.2019
Софармаси 19 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 20 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 21 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 22 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 23 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 24 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 25 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 26 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 27 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 28 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 29 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 30 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 31 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 32 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 33 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 34 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 35 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 36 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 37 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 38 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 39 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 40 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 41 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 42 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 43 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 44 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 45 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 46 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 47 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 48 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 49 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 50 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 51 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 52 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Софармаси 53 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 54 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 55 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 56 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 57 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 58 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 59 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 60 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 61 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 62 ЕООД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 63 ЕАД**	87.45	87.25	01.10.2020
Софармаси 64 АД**	87.45	87.25	01.10.2020

* ефективен процент на участие

** непряко участие

<i>Дъщерни дружества</i>	<i>30.09.2023</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>Дата на придобиване на контрол</i>	<i>Дата на освобождаване от контрол</i>
<i>Дружества в чужбина</i>	<i>Участие %</i>	<i>Участие %</i>		
ПАО Витамини	100.00	100.00	18.01.2008	
Софарма Варшава СП. З.О.О	100.00	100.00	23.11.2010	
Софарма Поланд З.О.О - в ликвидация	60.00	60.00	16.10.2003	
ООО Софарма Украйна	100.00	100.00	07.08.2012	
ТОО Софарма Казахстан	100.00	100.00	06.11.2014	
Рап Фарма Интернешънъл ООД	-	-	14.04.2017	11.11.2022
Софарма Трейдинг Д.о.о.**	87.45	87.25	09.08.2017	
Фармахим ЕООД	100.00	100.00	14.04.2020	

* ефективен процент на участие

** непряко участие

- Софармаси ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси ЕООД;
- Софармаси 2 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 2 ЕООД;
- Софармаси 3 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 3 ЕООД;
- Софармаси 4 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 4 ЕООД;
- Софармаси 5 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 5 ЕООД;
- Софармаси 6 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 6 ЕООД;
- Софармаси 7 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 7 ЕООД;

- Софармаси 50 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 60 ЕООД - Софармаси 60 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 50 ЕООД;
- Софармаси 51 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 60 ЕООД - Софармаси 60 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 51 ЕООД;
- Софармаси 52 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 59 ЕООД - Софармаси 59 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 52 ЕООД;
- Софармаси 53 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 40 ЕООД - Софармаси 40 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 53 ЕООД;
- Софармаси 54 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 59 ЕООД - Софармаси 59 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 54 ЕООД;
- Софармаси 55 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 60 ЕООД - Софармаси 60 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 55 ЕООД;
- Софармаси 56 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 59 ЕООД - Софармаси 59 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 56 ЕООД;
- Софармаси 57 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 59 ЕООД - Софармаси 59 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 57 ЕООД;
- Софармаси 58 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 60 ЕООД - Софармаси 60 ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 58 ЕООД;
- Софармаси 59 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 63 ЕАД - Софармаси 63 ЕАД притежава 100% от капитала на Софармаси 59 ЕООД;
- Софармаси 60 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 63 ЕАД - Софармаси 63 ЕАД притежава 100% от капитала на Софармаси 60 ЕООД;
- Софармаси 61 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 63 ЕАД - Софармаси 63 ЕАД притежава 100% от капитала на Софармаси 61 ЕООД;
- Софармаси 62 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси 63 ЕАД - Софармаси 63 ЕАД притежава 100% от капитала на Софармаси 62 ЕООД;
- Софармаси 63 ЕАД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 63 ЕАД;
- Софармаси 64 АД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 64 АД;
- Софарма Трейдинг Д.о.о., Сърбия е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софарма Трейдинг Д.о.о.

Основният предмет на дейност на дружествата от Групата е концентриран във фармацевтичния сектор, с изключение на отделни дружества, чийто предмет на дейност е и в областта на инвестициите в ценни книжа.

Дружеството-майка притежава разрешение за производство на лекарствени средства/внос № BG / MIA -0384 от 28.06.2023 г., издадено от Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ).

Предметът на дейност на дружествата от Групата е както следва:

- Софарма АД - производство и търговия на лекарствени субстанции (активни съставки) и лекарствени форми; научно-изследователска и инженерно-внедрителска дейност в областта на лекарствените средства;

- Софарма Трейдинг АД - търговия с фармацевтични продукти;
- Фармалогистика АД - вторична опаковка на фармацевтични продукти и отдаване под наем на недвижими имоти;
- Електронкомерс ЕООД - търговия, транспортиране и разфасовка на радиоактивни материали и ядрена техника за медицината, битова електроника и електротехника;
- Фито Палаузово АД – производство, събиране, изкупуване, добив и реализация на билки и лечебни растения;
- Вета Фарма АД - производство на лекарствени, нелекарствени и други продукти;
- Софармаси ЕООД – франчайзинг, ноу-хау, наемане на имоти, търговия и други;
- Софармаси 2 ЕООД - Софармаси 62 ЕООД (с изключение на Софармаси 6 ЕООД) – търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 6 ЕООД – онлайн и офлайн търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 63 ЕАД и Софармаси 64 АД - търговия на дребно с лекарствени продукти, франчайзинг и други услуги;
- ПАО Витамини, Украйна - производство и търговия на фармацевтични продукти;
- ООО Софарма Украйна, Украйна - търговия с фармацевтични продукти и изследване на пазара и общественото мнение;
- Софарма Трейдинг Д.о.о. - търговия на едро с лекарствени продукти;
- Софарма Поланд З.О.О, Полша, в ликвидация - изследване на пазара и общественото мнение;
- Софарма Варшава СП. З.О.О, Полша - търговия на едро с фармацевтични и медицински стоки и изследване на пазара и общественото мнение;
- ТОО Софарма Казахстан, Казахстан - търговия с фармацевтични продукти;
- Фармахим ЕООД, Сърбия – консултантска дейност.

Дружеството-майка и дъщерните дружества: Софарма Трейдинг АД, Фармалогистика АД, Електронкомерс ЕООД, Фито Палаузово АД, Софармаси ЕООД - Софармаси 62 ЕООД, Софармаси 63 ЕАД и Софармаси 64 АД, извършват своята дейност в България.

Софарма Поланд З.О.О - в ликвидация и Софарма Варшава СП. З.О.О оперират в Полша, ПАО Витамини и ООО Софарма Украйна - в Украйна, Софарма Трейдинг Д.о.о. и Фармахим ЕООД - в Сърбия, ТОО Софарма Казахстан - в Казахстан.

Към 30 септември 2023 г. участието на Групата в *съвместни дружества* е следното:

- Момина крепост АД – 37.46% участие на Софарма АД. Предметът на дейност на съвместното дружество е разработване, внедряване и производство на медицински изделия за хуманната и ветеринарната медицина. Дружеството е съвместно за Групата от 10.03.2021 г.

Към 30 септември 2023 г. участието на Групата в *асоциирани дружества* е следното:

- Доверие Обединен Холдинг АД – 24.97% участие на Софарма АД. Предметът на дейност на дружеството е придобиване, управление, оценка и продажба на дялове и/или акционерни участия в български и чуждестранни дружества – юридически лица.
- Софарма имоти АДСИЦ – 45.65% участие на Софарма АД. Предметът на дейност на дружеството е инвестиране на парични средства набрани чрез издаване на ценни книжа в

недвижими имоти посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, извършване на строеж и подобрения в тях с цел предоставянето им за управление, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им.

- Софарма Билдингс АДСИЦ – 30.07% участие на Софарма АД. Предметът на дейност на дружеството е инвестиране на парични средства набрани чрез издаване на ценни книжа в недвижими имоти (секюритизация на недвижими имоти) посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им.

Към датата на настоящия междинен консолидиран финансов отчет средно-списъчният състав на персонала в Групата е 4,741 работници и служители (2022 г.: 4,764 работници и служители).

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Валутните курсове са един от ключовите показатели на стопанската среда, който оказва влияние върху дейността на дружествата от Групата за периода 2021 – 2023 г. Релевантните валутни курсове са представени в таблицата по-долу:

Показател	2021	2022	2023
USD/BGN средно за годината.периода	1.65419	1.86030	1.80604
USD/BGN в края на годината.периода	1.72685	1.83371	1.84617
PLN/BGN средно за годината.периода	0.42841	0.41760	0.42706
PLN/BGN в края на годината.периода	0.42547	0.41784	0.42265
RSD/BGN средно за годината.периода	0.01663	0.01665	0.01668
RSD/BGN в края на годината.периода	0.01663	0.01667	0.01669
UAH/BGN средно за годината.периода	0.06065	0.05795	0.04936
UAH/BGN в края на годината.периода	0.06329	0.05022	0.05073
EUR/BGN средно за годината.периода	1.95583	1.95583	1.95583
EUR/BGN в края на годината.периода	1.95583	1.95583	1.95583
BYN/BGN средно за годината.периода	0.65183	-	-
BYN/BGN в края на годината.периода	0.67921	-	-
KZT/BGN средно за годината.периода	0.00388	0.00404	0.00399
KZT/BGN в края на годината.периода	0.00401	0.00397	0.00388
MDL/BGN средно за годината.периода	0.09352	0.09835	-
MDL/BGN в края на годината.периода	0.09736	0.09597	-

Източник: БНБ, Национални банки на: Украйна, Полша, Сърбия, Беларус, Казахстан и Молдова.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА

2.1. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Настоящият междинен консолидиран финансов отчет е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по

Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет по разясненията на МСФО (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2023 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

За текущата финансова година Групата е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2023 г., не са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Новите и/или променените стандарти и тълкувания включват:

- *Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и Изложение за практика 2 (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК).* Промените: а) налагат оповестяване на съществена информация за счетоводните политики вместо на значимите счетоводни политики. б) обясняват как предприятията могат да идентифицират съществена информацията относно счетоводните политики и да дават примери кога информация за счетоводните политики е вероятно да бъде съществена; в) поясняват, че информацията за счетоводните политики може да бъде съществена, поради своята същност, дори и когато съответните суми са несъществени; г) поясняват, че информацията за счетоводните политики е съществена, ако е необходима на потребителите на финансовите отчети на предприятието за разбирането на друга съществена информация във финансовите отчети; и д) поясняват, че ако предприятието оповестява несъществена информация за счетоводните политики, това не следва да води до прикриване на съществена информация за счетоводните политики. По-ранно прилагане е разрешено. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.
- *Промени в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК).* Промените са насочени основно към приблизителните оценки и са свързани с: а) „дефиницията за промени в приблизителните оценки“ е заменена с „дефиниция за приблизителните оценки“. Според новата дефиниция приблизителните оценки са

стойности във финансовите отчети, които са обект на несигурност по отношение на оценяването им; б) предприятието разработва приблизителни оценки, ако счетоводните политики изискват позиции във финансовите отчети да бъдат оценени по начин, който включва несигурност по отношение на оценяването им; в) пояснение, че промяна в приблизителна оценка, която е резултат от нова информация или ново развитие, не представлява корекция на грешка; и г) промяна в приблизителна оценка може да има отражение върху печалбата или загубата за текущия период или върху печалбата и загубата за текущия период и бъдещи периоди. По-ранно прилагане е разрешено. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

- *МСС 12 Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приет от ЕК).* Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода – Отсрочени данъци, свързани с активи и пасиви, произтичащи от единична транзакция. Измененията ограничават обхвата на освобождаване от признаване на отсрочени данъчни пасиви, вследствие на което то не се прилага за транзакции, при които при първоначално признаване, възникват равни по размер облагаеми и подлежащи на приспадане временни разлики. Такива транзакции са признаването на актив “право на ползване” и задължения по лизинг от лизингополучателите на датата на стартиране на лизинга, както и при начисляване на задължения за демонтаж, преместване и възстановяване, включени в себестойността на съответния актив. С влизане в сила на измененията предприятията следва да признаят всеки отсрочен данъчен актив (до степента, до която е вероятно да съществува облагаема печалба, срещу която да могат да се използват намаляемите временни разлики) и отсрочен данъчен пасив (за всички облагаеми временни разлики) съобразно критериите на МСС 12 за сделки, свързани с активи и пасиви, произтичащи от единични транзакции на или след началото на най-ранния представен във финансовия отчет сравнителен период. Предприятията признават кумулативния ефект от първоначалното прилагане на измененията като корекция на началното салдо на неразпределената печалба или друг компонент на собствения капитал, ако е подходящо към тази дата. Измененията са в сила за годишни отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г., по-ранно приложение е разрешено. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

Към датата на този финансов отчет са издадени, но не са в сила (и/или не са приети от ЕК) и следните променени стандарти и тълкувания:

- *Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК).* Тези промени са насочени към критериите на класифицирането на задълженията като текущи и нетекущи. Според тях предприятието класифицира задълженията си като текущи или нетекущи в зависимост от правата, които съществуват в края на отчетния период и не се влияе от вероятността дали то ще упражни правото си да отложи уреждането на задълженията. Промените уточняват, че под „уреждане“ на задължения се има предвид прехвърлянето на трета страна на парични средства, инструменти на собствения капитал, други активи или услуги. Класификацията не се отнася за деривативите в конвертируеми пасиви, които сами по себе си са инструменти на собствения капитал. Промените се прилагат ретроспективно. Ръководството е направило проучване, анализ и оценка и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на пасивите на Групата.
- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС). Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, конституират или не по същество „бизнес“ по смисъла на МСФО 3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес“ инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес“, инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време. Ръководството е направило проучване, анализ и оценка и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на пасивите на Групата.
- Промени в МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК). Изменението изисква след началната дата на лизинга (датата на предоставяне на основния актив) продавачът лизингополучател да определи „лизингови плащания“ и „ревидирани лизингови плащания“ по начин, по който да не признае печалба или

загуба, която се отнася до правото на ползване, задържано от него. Промените не се отнасят за признаване на печалби и загуби във връзка с частично или пълно прекратяване на лизинговия договор. Промените се прилагат ретроспективно. По-ранно прилагане е разрешено. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

- *Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети, нетекущи задължения, обвързани с ограничителни условия (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК).* Тези промени уточняват, че само ограничителни условия, които предприятието е длъжно да спазва на или преди края на отчетния период засягат правото на предприятието да отложи уреждането на съответните задължения за най-малко дванадесет месеца след отчетната дата и съответно само те следва да се вземат предвид при оценката на класификацията на задълженията като текущи или нетекущи. Тези споразумения влияят върху това дали правото съществува в края на отчетния период, дори ако спазването на условията се оценява след него (например ограничително условие, базирано на финансовото състояние на предприятието към края на отчетния период, но оценено след неговия край). Ограничителни условия, които се изчисляват на база на финансовото състояние на предприятието след края на отчетния период (например на база на финансовото състояние на предприятието шест месеца след отчетната дата) не следва да се вземат предвид при определяне на класификацията на задълженията и правото на тяхното отлагане. Въпреки това предприятията следва да оповестят информация за ограничителните условия, обхващащи наблюдаем период в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период с цел оценка на риска от това дали задълженията биха станали изискуеми. Промените се прилагат ретроспективно. По-ранно прилагане е разрешено, но едновременно с прилагането на промените в МСС 1 Представяне на финансови отчети относно класифицирането на задълженията като текущи и нетекущи. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2023 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти в консолидираните финансови отчети на Групата, а именно:

- МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща принципи за тяхното признаване, оценяване, представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за отчитането на застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни и отчетни аспекти.
- Подобрения на МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК). Изменения са свързани с първоначалното прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – сравнителна информация. С тях се добавя опция за преход отнасяща се до сравнителна информация за финансови активи при първоначално прилагане на МСФО 17 с цел намаляване на счетоводни несъответствия, възникващи между финансови активи и задължения по застрахователни договори в сравнителната информация при първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9. Прилагането на промените е по избор и се отнасят само до представянето на сравнителната информация при първоначално прилагане на МСФО 17.

Консолидираният годишен финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на:

- а/ имотите, машините и оборудването, които са оценени по преоценена стойност; и
- б/ инвестиционните имоти и другите дългосрочни капиталови инвестиции, които са оценени по тяхната справедлива стойност към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние.

Българските дъщерни дружества от Групата, асоциираните дружества: Доверие Обединен Холдинг АД, Софарма имоти АДСИЦ и Софарма Билдингс АДСИЦ и съместното дружество Момина крепост АД водят своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приемат като тяхна функционална и отчетна валута на представяне. Задграничните дъщерни дружества организират своето счетоводство и отчетност съгласно изискванията на съответното местно законодателство: ООО Софарма Украйна и ПАО Витамини – законодателство на Украйна, Софарма Трейдинг Д.о.о. и Фармахим ЕООД – законодателство на Сърбия, Софарма Поланд З.О.О – в ликвидация, Софарма Варшава СП. З.О.О. - полското законодателство и ТОО Софарма Казахстан - законодателство на Казахстан. Дружествата поддържат своите счетоводни регистри в съответната местна валута - украински гривни (UAH), сръбски динар (RSD), евро (EUR), полски злоти (PLN) и казахстанско тенге (KZT).

Данните в консолидирания годишен финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева освен ако не е оповестено изрично нещо друго, като българският лев е приет за отчетна валута на представяне на Групата. Индивидуалните финансови отчети на чуждестранните дружества се преизчисляват от местна валута в български лев за целите на всеки консолидиран финансов отчет съгласно политиката на Групата (*Приложение № 2.5*).

Представянето в консолидирания годишен финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчетане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на консолидирания финансов отчет.

Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на консолидирания годишен финансов отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни).

Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за консолидирания финансов отчет, са оповестени в *Приложение № 2.32* и *Приложения № 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 40*.

2.2. Дефиниции

Дружество-майка

Това е дружеството, което контролира едно или повече други дружества, в които е инвестирало. Притежаването на контрол означава, че инвеститорът е изложен на, или има права върху променливата възвръщаемост от неговото участие в дружеството, в което е инвестирано, както и има възможност да окаже въздействие върху размера на тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано.

Дружеството-майка е Софарма АД, България (*Приложение № 1*).

Дъщерно дружество

Дъщерно дружество е такова дружество, или друга форма на предприятие, което се контролира директно или индиректно от дружеството – майка.

Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата, и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата. За тяхната консолидация се прилага методът на пълната консолидация.

Дъщерните дружества са посочени в *Приложение № 1.2*.

Съвместно дружество

Съвместно дружество е такова дружество или друга форма на предприятие, създадено по силата на договорно споразумение между дружеството – майка като инвеститор и една или повече други страни (дружества), които се заемат с обща стопанска дейност и върху която контролиращите съдружници (вкл. и дружеството – майка има такъв статут) упражняват съвместен контрол. Съвместен контрол е налице, когато вземането на стратегическите финансови и оперативни решения, свързани със съвместното дружество, е договорно установено да се приемат със задължително единодушно съгласие (консенсус) между контролиращите съдружници. Последните имат права върху нетните активи на съвместното дружество.

Съвместното дружество се включва в консолидирания финансов отчет на Групата, като се прилага методът на собствения капитал - от датата, на която ефективният съвместен контрол е

придобит от контролиращия съдружник (конкретно - дружеството-майка), и спира да се консолидира чрез този метод от датата, когато съвместното дружество се трансформира в дъщерно, или от датата, на която се приема, че съвместният контрол е прехвърлен от контролиращия съдружник на трети лица.

Съвместно дружество е Момина крепост АД. (*Приложение № 1.2*).

Асоциирано дружество

Това е дружество, в което инвеститорът (конкретно - дружеството-майка) упражнява значително влияние, но което не представлява нито дъщерно дружество, нито съвместно дружество на инвеститора.

Значително влияние е правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не е контрол или съвместен контрол върху тази политика.

Обичайно то е налице при: а) притежаване, пряко или косвено, от страна на инвеститора на дялове (акции) от 20% до 50 % от капитала на дружеството, в което е инвестирано (вкл. по силата на споразумение между акционери) и, б) в допълнение, инвеститорът има представителство в управляващия орган на дружеството, в което е инвестирано и/или участва в процеса на вземане на решенията по отношение на политиката и стратегията на дружеството, в което е инвестирано, и/или са налице съществени операции между инвеститора и дружеството, в което е инвестирано.

Асоциираното дружество се включва в консолидирания финансов отчет на Групата, като се прилага методът на собствения капитал - от датата, на която е придобито значително влияние от инвеститора (конкретно - дружеството-майка) и спира да се включва чрез този метод или от датата, когато дружеството се трансформира в дъщерно, или от датата, на която се приема, че значителното влияние е прехвърлено от инвеститора на трети лица.

Асоциирани дружества са Доверие Обединен Холдинг АД, Софарма имоти АДСИЦ и Софарма Билдингс АДСИЦ. (*Приложение № 1.2*).

2.3. Принципи на консолидацията

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на дружеството-майка, дъщерните дружества, съвместните дружества и асоциираните дружества, изготвени към 31 декември, която дата е датата на финансовата година на Групата. При консолидацията е прилаган подходът на "икономическо предприятие", като за оценката на неконтролиращото участие при бизнес-комбинации и други форми на придобивания на дъщерни дружества е избран методът на "пропорционален дял в нетните активи".

Финансовите отчети на дъщерните, съвместните и асоциираните дружества за целите на консолидацията са изготвени за същия отчетен период, както този на дружеството-майка и при прилагане на единна счетоводна политика.

2.3.1. Консолидация на дъщерни дружества

В консолидирания финансов отчет отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода "пълна консолидация", ред по ред, като е прилагана унифицирана

за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно-груповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания. Дяловете на съдружници - трети лица в дъщерните дружества, извън тези на акционерите на дружеството-майка, са посочени самостоятелно в консолидирания отчет за финансовото състояние, консолидирания отчет за всеобхватния доход и отчета за промените в собствения капитал като “неконтролиращо участие”.

Неконтролиращото участие съдържа: а) сумата на дела на акционерите (съдружниците) - трети лица към датата на консолидацията за първи път в справедливата (намерената стойност) на всички разграничими придобити активи, поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения на всяко от съответните дъщерни дружества, определена (на база дела) чрез пропорционалния метод, и б) изменението на сумата на дела на тези лица в собствения капитал на всяко от съответните дъщерни дружества от първата им консолидация до края на текущия отчетен период.

2.3.2. Придобиване на дъщерни дружества

При придобиване на дъщерно дружество (предприятие) от Групата при бизнес-комбинации се използва методът на придобиване (покупко-продажба). Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност към датата на размяната на предоставените активи, възникналите или поети задължения и на издадените инструменти на собствен капитал от придобиващото дружество, в замяна на получаването на контрола над придобиваното дружество. То включва и справедливата стойност на всеки актив или пасив, който се явява резултат от споразумение за възнаграждение под условие. Преките разходи, свързани с придобиването, се признават като текущи за периода, в който те са извършени, с изключение на разходите за емисия на дългови или инструменти на собствения капитал, които се признават като компонент на собствения капитал.

Всички придобити разграничими активи, поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения в бизнес-комбинацията, се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към датата на размяната. Всяко превишение на сбора от прехвърленото възнаграждение (оценено по справедлива стойност), сумата на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие и, при придобиване на етапи, справедливата стойност на датата на придобиване на по-рано притежаваното капиталово участие в придобиваното предприятие, над придобитите разграничими активи и поети пасиви на придобиващото дружество, се третира и признава като репутация. Ако делът на придобиващото дружество в справедливата стойност на нетните придобити разграничими активи надвишава цената на придобиване на бизнес-комбинацията, това превишение се признава незабавно в консолидирания отчет за доходите на Групата в статията “печалби/(загуби) от придобиване на/(освобождаване от) дъщерни дружества”. Всяко неконтролиращо участие при бизнес комбинация се оценява на база метода “пропорционален дял в нетните активи” на придобиваното дружество.

Когато бизнес комбинацията по придобиването на дъщерно дружество се осъществява на етапи, на датата на придобиване всички предишни инвестиции, държани от придобиващия, се преоценяват до справедлива стойност, като получените ефекти от тази преоценка се признават в текущата печалба или загуба на Групата, съответно към “финансови приходи” и “финансови разходи”

или „печалби/(загуби) от асоциирани и съвместни дружества”, вкл. всички предишно отчетени ефекти в другите компоненти на всеобхватния доход се рециклират.

Групата прилага провизорно отчитане за позициите, възникнали при бизнескомбинации (придобивания), когато първоначалното отчитане е непълно към края на отчетния период, в който бизнескомбинацията е осъществена. Това провизорно отчитане се коригира по време на периода на оценката или се признават допълнителни активи и пасиви, за да се отрази новата информация за факти и обстоятелства, които са съществували към датата на придобиване. Корекции, направени през периода на оценката, се отчитат ретроспективно, а сравнителната информация се коригира към датата на придобиване.

2.3.3. Продажба на дъщерни дружества

При продажба или друга форма на загуба (трансфер) на контрол върху дъщерно дружество:

- Отписват се активите и пасивите (вкл. ако има принадлежаща репутация) на дъщерното дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрол;
- Отписва се неконтролиращото участие в това дъщерно дружество по балансова стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние към датата на загубата на контрола, вкл. всички компоненти на друг всеобхватен доход, свързани с тях;
- Признава се полученото възнаграждение по справедлива стойност от сделката, събитието или операцията, довела до загубата на контрол;
- Рекласифицират се към “печалби или загуби за годината” или се трансферират директно към натрупани печалби всички компоненти на собствения капитал, представляващи нереализирани доходи или загуби – съгласно изискванията на съответните МСФО, под чиито правила попадат тези компоненти на собствения капитал;
- Признава се всяка резултатна разлика като “печалба или загуба от освобождаване (продажба) на дъщерно дружество” в консолидирания отчет за всеобхватния доход, принадлежаща на дружеството-майка.
- Останалите за държане дялове, формиращи инвестиции в асоциирани, съвместни дружества или другите дългосрочни капиталови инвестиции, се оценяват първоначално по справедлива стойност към датата на продажбата и впоследствие се оценяват по реда на приетата от Групата счетоводна политика (*Приложения № 2.13 и Приложение № 2.14*).

Методът на придобиване (покупко-продажба) се прилага и при операции за обединение и/или реструктуриране на предприятия под общ контрол спрямо предприятия от Групата, в случай че те се явяват преки придобивания от позицията на дружеството-майка.

2.3.4. Сделки с неконтролиращо участие

Операциите с неконтролиращо участие се третира от Групата като сделки с лица, притежаващи инструменти на общия собствен капитал на Групата. Ефектите от продажби на дялове на дружеството-майка, без загуба на контрол, към притежатели на неконтролиращи участия не се третира като компоненти на текущата печалба или загуба на Групата, а като движения директно в компонентите на собствения ѝ капитал, обикновено към компонента-резерв „неразпределена

печалба”. И обратно, при покупки от дружеството-майка без придобиване на контрол на допълнителни дялове от участието на притежатели на неконтролиращи участия, всяка разлика между платената сума и съответния придобит дял от балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество се признава също директно в консолидирания отчет за собствения капитал, обикновено към компонента-резерв „неразпределена печалба”.

Когато Групата престане да притежава контрол, съвместен контрол и значително влияние, всяка оставаща малцинствена инвестиция като дял в капитала на съответното дружество се преоценява по справедлива стойност, като разликата до балансовата стойност се признава в текущата печалба или загуба, като съответно всички суми преди признати в други компоненти на всеобхватния доход се отчитат така както при операция на директно освобождаване на всички свързани с първоначалната инвестиция (в дъщерното, съвместното или асоциираното дружество) компоненти.

2.3.5. Консолидация на асоциирани и съвместни дружества

За включването на асоциираните и съвместни дружества в консолидирания финансов отчет е приложен методът на собствения капитал, според който инвестицията на дружеството-майка в него първоначално се отчита по цена на придобиване (себестойност), а впоследствие се преизчислява, за да отрази промените на дела на инвеститора (конкретно – дружеството-майка) в нетните активи на асоциираните и съвместни дружества след придобиването. Инвестицията на Групата в асоциираните и съвместни дружества включва и репутациите, идентифицирани при придобиването им, нетно от всяка призната обезценка.

Печалбата или загубата след придобиването за Групата (чрез дружеството-майка) от асоциираните и съвместните дружества, за съответния отчетен период, представлява нейния дял в нетните им финансови резултати (след данъци) от тяхната стопанска дейност за този период, който дял се признава и представя на отделен ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход. Аналогично, делът на Групата в измененията след придобиването на другите компоненти на всеобхватния доход на асоциираните и съвместни дружества (предприятия), също се признава и представя като движение в другите компоненти на всеобхватния доход в консолидирания отчет за всеобхватния доход, съответно консолидираните резерви на Групата в отчета за измененията в собствения капитал. Групата признава своя дял в загуби на асоциирани и съвместни дружества до размера на нейната инвестиция, в т.ч. и предоставените им вътрешни заеми, освен ако тя не е поела определени задължения или плащания от името на асоциираното или съвместното дружество.

Вътрешните разчети между Групата и асоциираните и съвместните дружества не се елиминират. Нереализираната печалба или загуба от сделки между тях се елиминира до процента на груповото участие в асоциираните и съвместни дружества, като включително се проверява за обезценка в случаите на загуба. Отчита се и ефектът на отсрочените данъци при тези консолидационни процедури.

2.4. Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този консолидиран финансов отчет за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута на дружествата от Групата в България и отчетната валута на представяне на Групата е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута, като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в консолидирания отчет за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход в момента на възникването им, като се третираат като “други доходи/(загуби) от дейността” и се представят нетно.

Функционалната валута на дружествата в Полша (Софарма Поланд АД – в ликвидация, и Софарма Варшава СП. З.О.О) е полската злота, за дъщерното дружество ТОО Софарма Казахстан – казахстанско тенге, на дъщерните дружества в Украйна (ПАО Витамини, ООО Софарма Украйна) – украинска гривна на дъщерните дружества в Сърбия (Софарма Трейдинг Д.о.о., Фармахим ЕООД) – сръбски динар.

За целите на всеки консолидиран финансов отчет се извършва преизчисление на валутата на финансовите отчети на дъщерните дружества в чужбина: от функционалната валута на съответното чуждестранно дъщерно дружество във валутата на представяне (BGN), приета в консолидирания финансов отчет, като:

а) всички активи и пасиви се преизчисляват в груповата валута по заключителен курс на местната валута спрямо нея към 31 декември или към датата на освобождаване на дружеството;

б) всички приходни и разходни позиции се преизчисляват в груповата валута по среден курс на местната валута спрямо нея за периода на отчета (*Приложение № 2.6 и № 2.7*);

в) всички получени курсови разлики в резултат на преизчисленията се признават и представят като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние – „резерв от преизчисление във валутата на представяне на чуждестранни дейности”, и

г) курсовите разлики, получени в резултат на валутното преизчисление на нетната инвестиция в задграничните (чуждестранните) дружества, заедно със заемите и други валутни инструменти, приети за хедж на тези инвестиции, се представят директно в собствения капитал.

При освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество) кумулативната сума на курсовите разлики, които са били отчетени директно като отделен компонент в капитала, се

признават като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред “печалби /(загуби) от придобиване на и освобождаване от дъщерни дружества, нетно”, получена при освобождаването (продажбата).

Репутацията и корекциите до справедливи стойности, възникнали при придобиване на задгранично (чуждестранно) дружество, се третираат аналогично като активите и пасивите на това дружество и се преизчисляват във валутата на представяне по заключителен курс.

2.6. Приходи

2.6.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на Групата са от дейностите оповестени в *Приложение № 1.2*.

Приходите в Групата се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при *удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора* чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той: а) има търговска същност и мотив; б) страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и са се ангажирали да го изпълнят; в) правата на всяка страна могат да бъдат идентифицирани; г) условията за плащане могат да бъдат идентифицирани; и д) съществува вероятност възнаграждението, на което Групата има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено.

При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на дружествата от Групата, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато: а) всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени; б) Групата изпълни задълженията си за изпълнение и цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване) е получено; и/или в. когато договорот е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Групата признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако

групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Когато при изпълнение на задълженията за изпълнение участва друга (трета) страна, Групата определя дали действа в качеството на принципал или агент като оценява естеството на обещанието си към клиента: да предостави самостоятелно определените стоки или услуги (принципал) или да се уреди друга страна да ги предоставя (агент). Групата е принципал и признава приход като брутната сума на възнаграждението, ако контролира обещаните стоки и/или услуги преди да ги прехвърли към клиента. Ако, обаче, Групата не получава контрол върху обещаните стоки и/или услуги и неговото задължение е единствено да организира трета страна да предостави тези стоки и/или услуги, то Групата е агент и признава приходите от сделката в размер на нетната сума, която задържа за предоставените като агент услуги.

2.6.2. Измерване/(оценяване) на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Групата очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени”.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което е уредено частично.

2.6.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Продажби на продукция

Продажбите на едро на лекарствени субстанции и лекарствени форми са в страната и чужбина, както по собствена на дружествата производители от Групата спецификация (технология), така и по спецификация (технология) на клиента.

Продажби на продукцията по собствена спецификация

При продажба на продукцията по собствена спецификация контролът се прехвърля към клиента в *точно определен времеви момент*.

При *продажби в страната* това обичайно става с предаването на продукцията и физическото владение върху нея на клиента, когато клиентът може да се разпорежда със стоките, като управлява употребата им и получава по същество всички останали ползи.

При *продажби в чужбина* преценката за момента, в който клиентът получава контрол върху породената продукция се прави на базата на договорените условия на продажба по ИНКОТЕРМС.

Продажби на продукцията по спецификация на клиента

За продукцията, произвеждана по спецификация на клиента, обичайно Групата има законово и договорно ограничение за пренасочване за друга употреба (продажба на друга страна) и тя няма алтернативна употреба. Начинът за прехвърляне на контрола в тези случаи се определя конкретно за всеки договор с клиент (на ниво индивидуален договор). За целта се определя дали Групата има право да получи плащане за извършената до момента работа, което най-малко да компенсира за направените разходи плюс разумен марж, в случай, че договорът бъде прекратен поради причини, различни от неизпълнение от страна на Групата (юридически упражняемо право на плащане).

В случай, че за конкретния договор Групата *има юридически упражняемо право* на плащане, приходите се признават *в течение на времето*, като за измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва *метод, отчитащ постигнатите резултати*. Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, тъй като постигнатите резултати най-добре описват дейността на Групата към пълно удовлетворяване на задължението за изпълнение. Напредъкът се измерва *на базата на произведените единици спрямо общо поръчаните от клиента*. Оценките за приходите, разходите и/или степента на напредък към пълно удовлетворяване на задълженията се преразглежда в края на всеки отчетен период, вкл. при промяна на обстоятелствата и/или настъпване на нови такива. Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и/или разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

Ако Групата *няма юридически упражняемо право на плащане*, приходите се признават *в точно определен времеви момент*, когато контролът върху продадената продукция се прехвърли към клиента: с предаването на продукцията и физическото владение върху нея на клиента (при продажби в страната) и съгласно условия на продажба по ИНКОТЕРМС (при продажби в чужбина).

Продажби на фармацевтични и медицински стоки

Продажбите на фармацевтични и медицински стоки от дружествата-дистрибутори в Групата са към клиенти – аптеки, болнични заведения и търговци на едро (търговия на едро) в страната и чужбина.

Търговия на едро

При продажби на едро контролът върху продадените стоки е оценено, че се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*. Това обичайно става с предаването на стоките и физическото владение върху тях на клиента, когато клиентът може да се разпорежда със стоките, като управлява употребата им и получава по същество всички останали ползи.

Търговия на дребно

При продажби на дребно контролът върху продадените стоки се прехвърля на клиента при предаването им на клиента.

Програми за клиентска лоялност

Групата поддържа програма за лоялност, която позволява на клиентите, притежаващи клубна карта, да натрупват точки при всяка покупка. Натрупаните точки могат да бъдат обменени срещу продукти, участващи в програмата, без заплащане от страна на клиента в срок, определен съгласно условията на програмата. Ръководството на Групата е определило, че точките за лоялност предоставят на клиентите съществено право, което няма да получат, без първоначалната покупка. Поради това предоставянето на точки е отделно задължение за изпълнение. Цената на сделката, заплащана от клиента при първоначалната покупка, се разпределя между продадените стоки и точките за лоялност, които Групата очаква да бъдат предявени и обменени, на базата на съответните индивидуални продажни цени. Самостоятелната продажна цена за една точка отразява продажната цена на продуктите, които клиента има право да получи срещу натрупаните точки, коригирана с вероятността точките да бъдат предявени и компенсирани, определена на база информация за използваните точки (минал опит). Самостоятелната продажна цена на продадените стоки се определя на база действащата към момента на първоначалната продажба ценова листа. Задълженията по програмата за лоялност се представят като пасив по договор в консолидирания отчет за финансовото състояние. Приход се признава при обмяна на точките за лоялност или когато срокът им за предявяване изтече. Групата преразглежда приблизителната си оценка за точките, които ще бъдат предявени и компенсирани в края на всеки отчетен период и при необходимост коригира признатото задължение (пасив по договор), съответно признатите приходи към момента на промяната (преоценката) чрез кумулативно наваксване.

Продажби на медицинско оборудване (апаратура)

Продажбите на медицинско оборудване обичайно включват доставка, монтаж, въвеждане в експлоатация, обучение за работа и гаранционно обслужване, като продажната цена е обща за конкретния договор и/или апарат. Приходите от продажба на медицинско оборудване се признават на ниво индивидуален договор, като се преценява дали обещаните стоки и/или услуги са отделни задължения за изпълнение.

Преценката за това се извършва в зависимост от момента на прехвърляне на контрола върху медицинското оборудване и взаимозависимостите между отделните компоненти на договора.

Обичайно контролът върху медицинското оборудване (апаратура) се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, с доставката на оборудването (апаратурата) на уговореното местоназначение и предаването на физическото владение на клиента. От този момент Групата

прехвърля всички рискове и изгоди, свързани с медицинското оборудване (апаратура), предмет на договора с клиента, и клиентът има възможност да се разпорежда и направлява използването му.

Услугите по монтаж, въвеждане в експлоатация и обучение за работа, които се продават заедно с оборудването, обичайно се извършват след неговата доставка и имат относителна независимост. Тези услуги се отчитат като отделно задължение за изпълнение, тъй като: а) могат да бъдат извършени от друг доставчик; б) в повечето случаи услугите са краткосрочни и нямат специфичен характер; в) не модифицират доставеното оборудване (апаратура) и не са взаимосвързани и интегрирани с него. Затова е оценено, че в тези случаи, контролът върху услугите по монтаж, пускане в експлоатация и обучение за работа се прехвърля *в периода от времето при тяхното предоставяне*, тъй като се извършват върху актив, контролиран от клиента и той получава и консумира ползите от тях едновременно с изпълнението на услугите. Приходите от извършените услуги се признават *в течение на времето*, като за измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва *метод базиран на оценка на постигнатите резултати*. Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, доколкото най-адекватно описва схемата на прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията, и съответно най-точно отразява нивото на всички незавършени дейности.

Гаранционно обслужване

Предлаганото гаранционно обслужване обичайно включва стандартна гаранционна клауза, която установява, че продаденото медицинско оборудване (апаратура) отговаря на договорените спецификации и стандартни условия за качество в рамките на обичайния гаранционен срок (обичайно 12 месеца) и се покрива от производителя.

Транспорт при продажба на продукция и стоки

Обичайно при продажба в чужбина Групата има ангажимент да транспортира стоката до уговорено местоназначение, като транспорта се организира от Групата, а стойността на транспорта се включва (калкулира) в продажната цена. В зависимост от договорените с клиента условия услугата по транспорт, може да се извършва и след като контролът върху продадената продукция е прехвърлен на клиента. До момента на прехвърляне на контрола върху продукцията, продажбата на продукцията и услугата по транспорт се отчитат като *едно задължение за изпълнение*, тъй като са част от една интегрирана услуга.

Услугата по транспорт, предоставена след прехвърляне на контрола върху продукцията се отчита като *отделно задължение за изпълнение*, тъй като транспортът може да се извърши от друг доставчик (т.е. клиента може да се възползва от продадената продукция с други лесно достъпни ресурси) и услугата по транспорт не модифицира и не видоизменя по никакъв начин продадената продукция.

В този случай, възнаграждението, на което Групата очаква да има право (цената на сделката), се разпределя между отделните задължения за изпълнение на база индивидуалните им продажни цени. Индивидуалната продажна цена на продадената продукция се определя съгласно действащата към датата на сделката ценова листа, а за услугата по транспорт индивидуалната продажна цена се определя приблизително като се използва метода разходи плюс марж.

За извършване на услугата по транспорт се използват транспортни фирми - подизпълнители. Групата е определила, че контролира конкретните услуги, преди те да бъдат предоставени на клиента и следователно действа в качеството си на принципал, тъй като: а) то носи основната отговорност, че услугите са извършени и са приемливи за клиента (т.е. Групата носи отговорност за изпълнението на обещанието в договора, независимо дали Групата извършва услугите или ангажира доставчик на услуги - трета страна, която да ги извърши; и б) тя договаря цената на услугите самостоятелно и без намеса от страна на клиента.

Приходите от продажба на транспортна услуга се признават *в течение на времето*, тъй като не е необходимо извършената до момента работа да се преповтори, ако друга страна трябва да извърши оставащата част от работата, и следователно клиента получава и консумира ползите едновременно с изпълнение на услугата. За измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва *метод, свързан с вложените ресурси*. Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, тъй като най-добре описва дейността на Групата по прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията и съответно най-точно отразява нивото на изпълнение на задълженията, доколкото между усилията на Групата (направените разходи) и предоставянето на услугата към клиента съществува пряка връзка. Напредъкът се измерва *на базата на направените разходи спрямо общо планираните разходи за изпълнение на договора*.

Договорености от типа „Фактурирай и задръж”

В определени случаи при продажба на стоки на едро продадените стоки остават във физическото владение на Групата. Групата е направила анализ на тези договорености и е определила, че въпреки, че клиентът не получава физическо владение върху стоките, обичайно той има контрол върху тях, тъй като: а) задържането е по искане на клиента; б) стоките могат да бъдат идентифицирани като принадлежащи на клиента; в) стоките са готови за незабавна експедиция по искане на клиента, г) Групата няма възможност да използва стоките или да ги насочи към други клиент и д) за услугата по съхранение се договаря отделно възнаграждение. В тези случаи доставката на стоки и предоставянето на услугата по отговорно пазене се отчитат като отделни задължения за изпълнение. Съответно: а) контролът върху продадените стоки се прехвърля на клиента *в точно определен времеви момент*, когато стоките могат да бъдат идентифицирани като принадлежащи на клиента и съответно той има законно право на собственост върху тях; б) задължението за изпълнение за предоставяне на услугите по отговорно пазене се удовлетворява *с течение на времето*, в хода на предоставянето на тези услуги.

Продажби на услуги

Предоставяните от Групата услуги включват: услуги по съхранение (преддистрибуция) на стоки на клиента, абонаментно извънгаранционно обслужване на медицинска апаратура, медицинско представителство и др. Приходите от услуги се представят като други доходи в отчета за всеобхватния доход, доколкото те не са част от основната дейност на Групата.

Извънгаранционно (сервизно) обслужване

Дружество от Групата извършва услуги за извънгаранционно (сервизно) обслужване на своите клиенти при условията на абонаментно плащане. Договорите за извънгаранционно обслужване са с продължителност обичайно до 2 години. Възнаграждението е фиксирано и

определено на годишна база и/или за целия срок на договора, като се разпределя по равно на месечна база. Извършените услуги обичайно се фактурират месечно, а срокът за плащане е от 30 до 60 дни от датата на издаване на фактурата към възложителя.

Услугата по извънгаранционно обслужване включва различни задачи/дейности с постоянен и/или повтарящ се характер, които са разграничими и са част от една интегрирана услуга. Те представляват серия от разграничими услуги и следователно са *едно задължение за изпълнение*, тъй като: а) интегрираната услуга по поддръжка включва множество разграничими времеви периоди (обичайно един месец); б) услугите са еднакви по същество, тъй като клиентът получава постоянна полза от тях всеки отделен времеви период (всеки месец), дори и ако изпълнените задачи са различни по характер и количество; в) контролът се прехвърля в *течение на времето*, тъй като клиентът получава и консумира услугата едновременно с нейното предоставяне и не е необходимо друго дружество да повтори по същество работата, която Дружеството от Групата е извършило към съответната дата, ако това друго дружество трябва да изпълни оставащата част от задължението.

Приходите се признават *в течение на времето*, като напредъкът по договора (етапа на завършеност) се измерва на база изминало време (на линейна база - месечно). Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, тъй като услугите се предоставят месечно и са част от серия и следователно, най-добре описва дейността на дружеството от Групата по прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията.

Други услуги

При останалите услуги, извършвани от Групата, контролът се прехвърля на клиента в периода от времето при тяхното предоставяне, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите от дейността на Групата. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Групата (етапа на завършеност). За измерването на напредъка (етапа на завършеност) Групата използва метода на изхода, основаващ се на количеството предоставени услуги.

2.6.4. Задължения за възстановяване по договори с клиенти

Задълженията за възстановяване включват задължението на Групата да възстанови част или цялото получено (или подлежащо на получаване) възнаграждение от клиента по договори с условия за право на връщане - за очакваните ретроспективни отстъпки, рабати и/или бонуси за обем.

Първоначално задължението за възстановяване се оценява в размер на сумата, на която Групата не очаква да има право и очаква да възстанови на клиента. В края на всеки отчетен период Групата актуализира оценката на задълженията за възстановяване, съответно на цената на сделката и на признатите приходи.

Задълженията за възстановяване по договори с клиенти се представят към „Други текущи задължения” в отчета за финансово състояние.

2.6.5. Цена на сделката и условия за плащане

Продукция и фармацевтични и медицински продукти

Продажните цени за продаваните от Групата продукти (продукция и стоки) са фиксирани по обща и/или клиентска ценова листа и са определени индивидуално за всеки конкретен продукт. При

определяне на цената на сделката Групата взема предвид още различните форми на променливо възнаграждение и други суми (възнаграждения), дължими на клиента.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размер на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение, приложими за Групата включват:

- Отстъпки за обем: Форма на допълнителни стимулиращи ретроспективни търговски отстъпки, които се предоставят на клиента за достигане на предварително определен месечен, тримесечен и/или годишен оборот, определени като единен праг и/или като прогресираща бонус схема. При оценка на променливото възнаграждение, Групата определя какъв е очаквания от клиента оборот като използва метода на най-вероятна стойност. Предоставените отстъпки се компенсират срещу дължимите от клиента суми.
- Ценови отстъпки от обща ценова листа: съгласно приетата ценова политика при продажба на стоки на едро, продажната цена по обща ценова листа, се намалява с обичайната за съответния артикул отстъпка. Размерът на отстъпката за всеки клиент се определя от договорения за определен период оборот спрямо общия потенциален оборот на клиента. Тези ценови отстъпки се предоставят на клиента при всяка продажба и/или в края на всеки месец. В случай, че клиента не достигне предвидения в договора оборот и не компенсира разликата през следващия период, Групата има право да претендира неустойка за неизпълнение, определена като процент от неизпълнената част от договорения паричен размер на оборота.
- Ценова защита: за продажбите на българския пазар Групата има ангажимент, в случай на намаляване на цените, наложена от държавен регулаторен орган, да компенсира купувача и/или негови клиенти за закупената на по-висока цена от Групата продукция, която не е продадена на крайни клиенти. Плащането на това възнаграждение зависи от държавната политика за регулация на цените на лекарствените продукти и е извън контрола на Групата.
- Компенсация за скрити дефекти: клиента може да предявява рекламации за скрити дефекти (рекламации за качество) през целия срок на годност на продадените стоки, който може да варира от една до пет години. Предявените рекламации за качество се уреждат чрез предоставяне на нова годна стока или чрез възстановяване на заплатената от клиента сума. При определяне на дължимите към края на отчетния период компенсации за скрити дефекти се взема предвид въведената от Групата система за гарантиране качеството на производството и натрупания опит.
- Неустойки, дължими на клиента: при неточно изпълнение на задълженията по договор от страна на Групата, обичайно във връзка с неспазване на договорения срок за доставка и/или във връзка с оставащия срок на годност на доставените продукти (продукция и стоки). Те се включват в намаление на цената на сделката, само ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на Групата показва, че исторически договореностите се спазват и Групата не е начислявала задължения за плащане на неустойки.
- Право на връщане: Някои договори за продажба на стоки дават право на клиента да върне стоките в определен период. Групата отчита правото на връщане като форма на променливо

възнаграждение и признава приход от продажба само в размер на стойността на възнаграждението, за което е разумно убедена, че има право (като се имат предвид стоките, които се очаква да бъдат върнати). При определяне каква част от продадените стоки се очаква да бъдат върнати Групата използва исторически данни за върнатите от клиенти стоки за последната една година.

- *Неустойки, дължими от клиента:* променливо възнаграждение под формата на неустойки поради забавено плащане от страна на клиента. Получаването на тези възнаграждения зависи от действията на клиента и е извън контрола на Групата. Те се включват като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена.

Включването на неустойките (дължими от и на клиента) като част от цената на сделката се преценява за всеки отделен договор и подлежи на преразглеждане в края на всеки отчетен период.

Очакваното променливо възнаграждение под формата на различни отстъпки, неустойки, компенсации и право на връщане се определя и оценява на база натрупания исторически търговски опит с клиентите и се признава като корекция за целите на цената по сделката и съответно на приходите (като компонент „увеличение“ или „намаление“) само до степента, до която е много вероятно, че няма да настъпи съществена обратна промяна в размера на кумулативно признатите приходи, включително поради наличието на ограничения за оценка. Всички последващи промени в размера на променливото възнаграждение се признават като корекция на приходите (като увеличение или намаление) към датата на промяната и/или разрешаване на несигурността. В края на всеки отчетен период Групата актуализира цена на сделките, в т.ч. дали приблизителната оценка съдържа ограничения, така че да представи вярно съществуващите и настъпилите през отчетния период обстоятелства. При оценка на променливото възнаграждение, Групата използва метода на най-вероятната стойност.

Начислените, но неуредени към края на отчетния период отстъпки, за които клиента все още няма безусловно право на получаване, се представят като задължение за възстановяване в отчета за финансовото състояние.

Възнаграждение, дължимо на клиента

Възнаграждението, дължимо на клиента, включва суми, които дружествата в Групата плащат и/или са обещали да платят на клиента. То се включва като компонент на цената на сделката, освен ако плащането към клиента не е в замяна на ясно разграничими (отделни) стоки и/или услуги, които клиентът прехвърля и/или предоставя на дружествата в Групата и справедливата стойност на тези отделни стоки и/или услуги не надвишава размера на възнаграждението, което Групата плаща. В случай, че последното е по-голямо от справедливата стойност на получените от клиента стоки и/или услуги, като част от цената на сделката се включва само превишението. Платените на клиента възнаграждения се признават като активи по договори с клиенти и се включват като част от цената на сделката и *съответно в намаление на приходите от договори с клиенти* при прехвърляне на контрола върху продадените стоки или когато Групата обещае да плати, *което настъпи по-късно*.

Съществен финансов компонент

При продажби на едро обичайният кредитен период е от 30 до 270 дни след доставката на стоките. При някои продажби плащането може да е частично авансово, като платените авансово суми

се възстановяват, ако договърът бъде анулиран. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Поради специфичното финансово състояние и кредитния риск на част от клиентите – болнични заведения, практика е те да заплащат за доставените стоки със съществено закъснение от договорения за плащане срок, като е възможно в някои случаи периодът между датата на прехвърляне на контрол върху стоките и датата на плащане от съответния клиент- болнично заведение да достигне до и над 2 години. Групата е направила анализ и е определила, че при договорите с такива клиенти в цената на сделката не се съдържа елемент на финансиране, тъй като: а) договореният с клиента срок за плащане не се различава от обичайния за този тип сделки и при сключване на договора за продажба няма изрично договорено разсрочено плащане; б) самите продажни цени не включват елемент на финансиране (лихва). Те са нормативно регламентирани и не се различават съществено от продажната цена на същите стоки и/или услуги при продажба на други клиенти и/или при продажба на същия клиент от друг търговец на лекарства и медицински консумативи. Разликите (ако такива съществуват) са в резултат на предоставените променливи възнаграждения под формата на отстъпки, а не в резултат на договорените и/или очакваните сроковете за плащане; в) забавянето в плащанията е в резултат на самото финансово състояние и кредитния риск на клиентите – болнични заведения; г) при забава на плащане от страна на клиентите- болнични заведения Групата начислява лихва (неустойка) в размер на законната лихва, считано от датата на просрочие; д) елементът на финансиране възниква от датата на просрочие, от която дата Групата начислява лихва за забава върху сумите, които са определени на база продажните цени; е) клиентът- болнично заведение заплаща начислените лихви (неустойки), като те отразяват и ефекта на стойността на парите във времето.

Признатите приходи от лихви поради неплащане в срок от клиентите – болнични заведения се представят към финансови приходи в отчета за всеобхватния доход (Приложение № 11).

При продажби на дребно плащането се дължи веднага в момента на продажба. Изключение са продажбите на дребно на територията на България, при които НЗОК реимбурсира част от цената. Тази част от продажната стойност се заплаща от НЗОК в срок до 60 дни.

Медицинско оборудване (апаратура)

Договорената продажната цена при договорите за продажба на медицинско оборудване (апаратура) обичайно е обща за конкретния договор и/или апарат. Поради това възнаграждението по договора, на което дружеството очаква да има право (цената на сделката) се разпределя към всяко отделно задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени, определени приблизително чрез метода „разходи плюс марж”.

Съществен финансов компонент

Условията за плащане на цената на сделката се определят индивидуално за всеки конкретен договор. Обичайно клиентът заплаща аванс в размер до 20% от стойността на договора, а останалата част от договореното възнаграждение - след изпълнение на задълженията по договора отложено на конкретна дата или съгласно договорена схема за плащане. Отложеното плащане обичайно е от 30 дни до 2 години.

За договорите с отложено плащане над 1 година дружеството е определило, че е налице *елемент на финансиране, който е със съществен ефект за приходите. В тези случаи се коригира*

цената на сделката, за да се отрази ефектът на стойността на парите във времето като се използва дисконтов процент, който отразява кредитните характеристики на страната получаваща финансирането (клиента). Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти, а начислените лихви се представят като финансов приход в отчета за всеобхватния доход (*Приложения № 11 и 40*).

За договори, при които очакването е периодът между прехвърлянето на контрола върху обещаните стоки и услуги и плащането на клиента да е до 12 месеца, дружеството не коригира цената на сделката за отчитане на ефекта на финансиращия компонент.

Продажба на услуги

Обичайно цените на услугите са фиксирани. Възнаграждението при извънгаранционното (сервизно) обслужване е фиксирано и определено на годишна база и/или за целия срок на договора, като се разпределя по равно на месечна база.

Извършените услуги най-често се фактурират месечно, а срокът за плащане е от 30 до 60 дни от датата на издаване на фактурата към клиента.

2.6.6. Разходи по договори с клиенти

Като разходи по договори с клиенти Групата отчита:

- допълнителните и пряко обвързани разходи, които тя поема при сключване на договор с клиент и които не биха възникнали ако договорът не беше сключен и очаква тези разходи да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (*разходи за получаване на договор с клиент*) и
- разходите, които тя поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (*разходи за изпълнението на такива договори*).

В обичайната си дейност Групата не поема директни и специфично направени разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които не биха възникнали, ако съответните договори не бяха сключени.

2.6.7. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Активът по договор е правото на Групата да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлила на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите Групата изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като *търговско вземане*, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор Групата представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнила задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към другите вземания и задължения в отчета за финансовото състояние. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на Групата, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 *Финансови инструменти*.

Активи по правото на връщане по договори с клиенти

Правото на връщане представлява правото на Групата да получи обратно продадени стоки, които се очаква да бъдат върнати от клиентите (Приложение № 22). Първоначално това право се оценява по балансовата стойност на стоките, които се очаква да бъдат върнати, намалена с очакваните разходи за възстановяване, вкл. очаквано намаление на стойността на върнатите продукти, вкл. поради изтичане срока на годност. В края на всеки отчетен период Групата актуализира оценката на признатите активи по право на връщане, свързана с промени в очакванията относно обема на върнатите стоки и други намаления в стойността им.

Активите *по правото на връщане* се представят в отчета за финансово състояние към материалните запаси и се оповестяват отделно в приложенията към годишния финансов отчет.

2.7. Разходи

Разходите в Групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която не би довело до признаване на актив или пасив, неотговарящ на определенията за активи и пасиви в Общата (концептуална) рамка към и в самите МСФО).

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност, се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред „други приходи/(загуби) от дейността”.

2.8. Финансови приходи и разходи

2.8.1. Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от лихви по вземания по специални договори, приходи от лихви по просрочени вземания, дивиденди от капиталови инвестиции, нетна печалба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, приходи от операции по уреждане на дълг, печалба от преоценка до

справедлива стойност на дългосрочни капиталови инвестиции, които са част от поетапно придобиване на дъщерно дружество.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана за провизията за загуби).

2.8.2. Финансови разходи

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, разходи за лихви по лизинг, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута и договори за лизинг, обезценки на предоставени търговски заеми.

2.9. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването, вкл. трайни насаждения (дълготрайни материални активи) са представени в консолидирания финансов отчет по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходи за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

Имотите, машините и оборудването на придобити дъщерни дружества се оценяват по справедлива стойност към датата на сделката (бизнес комбинацията), която се приема за цена на придобиване за целите на консолидацията.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от Групата кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Групата е определила стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи, независимо че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Групата подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършените последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 20-70 г.
- съоръжения – 5-30 г.
- машини и оборудване – 6-35 г.
- компютри и мобилни устройства – 2-5 г.
- транспортни средства – 5-17 г.
- сървъри и системи – 4-18 г.
- стопански инвентар – 3-13 г.
- за други материални активи - от 3 г. до 12 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се прегледат от ръководството на всяко дружество в Групата и респективно, и от дружеството-майка в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на

активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв.

Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв (през другите компоненти на всеобхватния доход) освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението вече се включва като разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в отчета за промените в собствения капитал.

2.10. Биологични активи

Биологичните активи се оценяват по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба. Справедливата стойност на биологичните активи се определя въз основа на тяхното настоящо местонахождение и състояние на база цена, котирана на активен пазар или други алтернативни източници за текущи цени. Печалбата или загубата, възникнала при първоначалното признаване на биологичен актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промени в справедливата му стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който са възникнали и се представят към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”. Когато справедливата стойност на определен биологичен актив не може да бъде надеждно оценена, той се оценява по неговата себестойност, намалена с натрупаната амортизация или загуби от обезценка. Впоследствие, когато вече стане възможно справедливата стойност на този биологичен актив да бъде надеждно оценявана, Групата променя подхода си и започва да оценява актива по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

2.11. Нематериални активи

Репутация

Репутацията представлява надвишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на групата в нетните разграничими активи на придобитото дружество към датата на придобиването (бизнес комбинацията). В консолидирания

финансов отчет тя първоначално се оценява по цена на придобиване (себестойност), а последващо - по цена на придобиване минус натрупаните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

Репутацията, възникнала при придобиване на дъщерно предприятие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние към групата на “нематериалните активи”, а тази възникнала при придобиване на съвместни и асоциирани дружества (предприятия) е инкорпорирана в общата стойност на инвестицията и се посочва към групата на “инвестициите в съвместни предприятия” или съответно в “инвестициите в асоциирани предприятия”.

Репутацията по придобиването на съвместни и асоциирани дружества (предприятия) се тества като част от общото салдо (стойност) на инвестицията. Самостоятелно признатата репутация по придобиването на дъщерни дружества (предприятия) се тества задължително за обезценка поне веднъж годишно. Загубите от обезценки на репутацията не се възстановяват впоследствие. Печалбите или загубите от продажба (освобождаване) на дадено дъщерно дружество (предприятие) от Групата включват и балансовата стойност на репутацията, приспадащата се за продаденото (освободеното) дружество (предприятие).

На всяка призната репутация се определя принадлежност към даден обект, генериращ парични постъпления още при реализирането на дадена бизнес комбинация, и този обект се прилага при извършването на тестовете за обезценка. При определянето на обектите, генериращи парични потоци се вземат предвид обектите, от които са се очаквали бъдещи стопански изгоди при придобиването при бизнес комбинацията и по повод, на които е възникнала самата репутация.

Загубите от обезценка на репутация се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към позицията “обезценка на нетекущи активи”.

Други нематериални активи

Нематериалните активи са представени в консолидирания финансов отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Нематериалните активи основно включват права върху интелектуална собственост, програмни продукти и комплексни нематериални активи (лицензии и мрежи от аптечни локации).

В Групата се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 2 - 18 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход за амортизации в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други приходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от Групата за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност (*Приложение № 17*). Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от консолидирания отчет за всеобхватния доход.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на възнаградението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционните имоти” се правят, когато има промяна във функционалното предназначение и употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето.

Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценъчен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

2.13. Инвестиции в асоциирани и съвместни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи участия в асоциирани и съвместни дружества, са представени в консолидирания финансов отчет по метода на собствения капитал – стойност, която включва цената на придобиване, представляваща справедливата стойност на възнаградението, което е платено, вкл. преките разходи по придобиване на инвестицията, коригирана с дела на дружеството-инвеститор в печалбите или загубите, и респективно другите резерви на съвместните и асоциираните дружества след датата на придобиването им.

Делът в печалбите и загубите след датата на придобиване на асоциираните и съвместните дружества се представят на отделен ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), а делът в другите компоненти на всеобхватния доход на съответния ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в другите компоненти на всеобхватния доход) и като самостоятелно движение на отделните компоненти на резервите в консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

Притежаваните от Групата инвестиции в асоциирани и съвместни дружества, в т.ч. включената репутация, подлежат на преглед за обезценка към датата на всеки отчет. При установяване на условия за обезценка и като се определи нейният размер, същата се отразява в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “печалби/(загуби) от асоциирани и съвместни дружества”.

При покупка и продажба на инвестиции в асоциирани и съвместни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите в асоциирани и съвместни дружества се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва значителното или съвместното влияние върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя към статия “печалби/(загуби) от асоциирани и съвместни дружества” на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.14. Други дългосрочни капиталови инвестиции

Другите дългосрочни капиталови инвестиции са недеривативни финансови активи, под формата на акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално капиталовите инвестиции се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовият актив) (*Приложение № 2.25*).

Всички покупки и продажби на капиталови инвестиции се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която Групата поема ангажимент да закупи или продаде актива.

Последващо оценяване

Притежаваните от Групата капиталови инвестиции се оценяват последващо по справедлива стойност (*Приложение № 2.31*), установена със съдействието на независим лицензиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка до справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и респ. в резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Тези ефекти се прехвърлят в неразпределената печалба при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция.

Приходи от дивиденди

Приходите от дивиденди, свързани с дългосрочните инвестиции, представляващи акции в други дружества (неконтролиращо участие), се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи”.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

2.15. Материални запаси

Материалните запаси са оценени в консолидирания финансов отчет както следва:

- суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност;

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за приваждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване (реализация) вид;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикати и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет.

Избраните от Групата бази за разпределението им по продукти са:

- за производството на лекарствени средства – нормата на човеческите ресурси на пряко заетия персонал в производството на конкретния продукт;
- за производството на инфузионни разтвори – количество произведена продукция;
- за производство на пластмасови медицински изделия за еднократна употреба – планова себестойност на произведената продукция.

Дружеството-майка прилага като текуща оценка „стандартна производствена себестойност“ по отношение на готовата продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство, и респ. „стандартната доставна себестойност“ – за основните суровини и материали за производството.

В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между фактическите и стандартните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и стандартните производствени разходи.

При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет. На база проучвания на добри отчетни практики във фармацевтичния отрасъл са възприети прагове на същественост за:

- отклонението при доставка на суровини и материали за производството – до 2 % и б) производствено отклонение – до 1 %, в рамките на които не се коригира текущата оценка на наличните крайни запаси от суровини и материали, готова продукция и незавършеното производство за целите на консолидирания финансов отчет.

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо, като се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.16. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента - длъжник .

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби. (*Приложение № 2.25 Финансови инструменти*).

Обезценка

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, определен от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата (*Приложение № 23*).

2.17. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други предоставени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Те са класифицирани в тази група тъй като бизнес моделът на Групата е единствено с цел събиране на договорни парични потоци на главница и лихви. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми.

Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Приходите от лихви се признават в съответствие с етапа, в който е класифициран съответният заем или друго вземане по предоставен финансов ресурс на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.25*).

2.18. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за Групата съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита (*Приложение № 2.25*).

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност (за оборотни средства), се включват в оперативна дейност
- получените лихви по просрочени търговски вземания се включват в състава на паричните потоци от оперативна дейност към постъпленията от клиенти;
- получените лихви от депозити в банки се включват в състава на паричните потоци от инвестиционна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на позиция "Платени данъци", а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на позиция "Плащания към доставчици" към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружествата от Групата за съответния период (месец).
- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно от Групата.
- трайно блокираните парични средства над 3 месеца не се третираат като парични средства и еквиваленти.
- постъпленията по договори за факторинг се представят към парични потоци от финансова дейност.

2.19. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в консолидирания финансов отчет се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за дружествата от Групата, а последващо – по амортизирана стойност (Приложение № 2.25).

2.20. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В консолидирания финансов отчет всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси.

След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в консолидирания финансов отчет по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или финансови разходи (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират (*Приложение № 2.25*).

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия инструмент на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.21. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив на Групата, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.22. Лизинг

На началната дата на лизинга, която е по-ранната от двете дати - датата на лизинговото споразумение или датата на ангажирането на страните с основните условия на лизинговия договор, Групата прави анализ и оценка дали даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг. Даден договор представлява или съдържа лизинг, ако по силата на него се прехвърлят срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Лизингополучател

Групата прилага единен модел на признаване и оценка на всички договори за лизинг, с изключение на краткосрочните лизингови договори (лизингов договор със срок от 12 месеца или по-малко от датата на стартиране на лизинга и който не съдържа опция за покупка) и лизинговите договори на активи на ниска стойност (като таблети, персонални компютри, телефони, офис техника и други).

Групата не се е възползвала от практическата целесъобразна мярка на МСФО 16, която позволява на лизингополучателя за всеки клас идентифициран актив да не отделя нелизинговите от лизинговите компоненти, а вместо това да отчита всеки лизингов компонент и свързаните с него нелизингови компоненти като отделен лизингов компонент. За договори, които съдържат лизинг на един или повече лизингови и нелизингови компоненти, Групата прилага политика да разпределя възнаграждението по договори, които съдържат лизингови и нелизингови компоненти, на база относителните единични цени на лизинговите компоненти и съвкупната единична цена на нелизинговите компоненти.

а) активи „право на ползване“

Групата признава в отчета за финансовото състояние актив „право на ползване“ на датата на стартиране на лизинговите договори, т.е. датата, на която основният актив е на разположение за ползване от страна на дружествата-лизингополучатели.

Активите „право на ползване“ се представят в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг. Цената на придобиване включва:

- размера на първоначалната оценка на задълженията по лизинг;
- лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по договорите за лизинг;
- първоначалните преки разходи, извършени от дружествата от Групата, в качеството им на лизингополучатели;
- разходи за възстановяване, които дружествата ще направят за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно договора;

Групата амортизира актива „право на ползване” за по-краткият период от полезния живот и срока на лизинговия договор. Ако собствеността върху актива се прехвърля по силата на лизинговия договор до края на срока на договора, тя го амортизира за полезния му живот. Амортизацията започва да се начислява от датата на стартиране на лизинга.

Сроковете на амортизация по типове активи, предмет на договорите за лизинг, са както следва:

- за земи – от 3 до 15 г.
- за сгради – от 1 до 10 г.
- за съоръжения и предавателни устройства – от 2 г. до 10 г.;
- за транспортни средства – от 1 до 5 г.
- за стопански инвентар – от 2 до 4 г.

Групата е избрала да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи „право на ползване”.

Активите „право на ползване“ се тестват за обезценка в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, като се прилага политика за определяне и отчитане на обезценката, аналогична на тази при имотите, машините и оборудването (дълготрайните материални активи). Възстановимата стойност на активите „право на ползване“ е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се определят като разлика между възстановимата и балансовата стойност (когато възстановимата стойност е по-ниска от балансовата), и се представят в отчета за всеобхватния доход като обезценка на нетекущи активи.

Активите „право на ползване” са представят към Имоти, машини и оборудване в отчета за финансовото състояние, а тяхната амортизация – към Разходи за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

б) задължения по лизинг

Дружествата в Групата признават задължения по лизинг на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват:

- фиксирани плащания (включително фиксирани по същество лизингови плащания), намалени с подлежащите на получаване лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти първоначално оценени, използвайки индексите или процентите на датата на стартиране на лизинга;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че дружеството-лизингополучател ще ползва тази опция;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговите договори, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на дружеството-лизингополучател;
- сумите, които дружеството очаква да плати на лизингодателите като гаранции за остатъчна стойност.

Променливите лизингови плащания, които не зависят от индекси или преоценки, а са свързани с изпълнение или с използването на основния актив, не се включват в оценката на задължението по лизинг и в актива „право на ползване“. Те се признават като текущ разход в периода, в който настъпи събитието или обстоятелството, довело до тези плащания.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на дружествата от Групата, който те биха плащали в случай, че заемат финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива „право на ползване“, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания (вноски) съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница). Лихвените разходи по лизинга се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на дружеството през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение, като се представят като „финансови разходи“.

Задълженията по лизинг се представят на отделни редове в отчета за финансовото състояние: „Задължения за лизинг“ - нетекущата част на задълженията, „Краткосрочна част на задължения за лизинг“ - текущата част на задълженията, Дългосрочни задължения към свързани лица - нетекуща част и Задължения към свързани предприятия – текуща част.

Групата оценява последващо задължението по лизинг като:

- увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по задълженията по лизинг;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания;
- преоценява балансовата стойност на задълженията по лизинг, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор;
- гаранциите за остатъчна стойност се преразглеждат и коригират, ако е необходимо към края на всеки отчетен период.

Групата преоценява задълженията си по лизинг (при което извършва и кореспондиращи записвания към съответните активи „право на ползване“), когато:

- има промяна в срока на лизинга или е възникнало събитие или обстоятелство, което е довело до промяна в оценката на опцията за закупуване, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с коригиран дисконтов процент;
- има промяна в плащанията за лизинг, произтичаща от промяна в индекс или процент или има промяна в сумите, които се очаква да бъдат дължими по гаранции за остатъчна стойност, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с непроменения (оригиналния) дисконтов процент (освен когато промяната в лизинговите плащания, произтича от промяна в плаващите лихвени проценти, в този случай се използва коригиран дисконтов процент, който отразява промените в лихвения процент);
- лизинговият договор е изменен и това изменение не е отразено като отделен лизинг, в този случай задължението по лизинг се преизчислява като се базира на срока на променения лизингов договор, дисконтирайки променените лизингови плащания с коригиран дисконтов процент към датата на влизане в сила на изменението.

в) Краткосрочни лизингови договори и лизингови договори основният актив, по които е с ниска стойност

Групата прилага освобождаването по реда на МСФО 16 от изискването за признаване на актив „право на ползване“ и задължение по лизинг за краткосрочните си лизингови договори на сгради и транспортни средства и за лизинговите си договори на активи на ниска стойност, представляващи принтери и други устройства, които Групата счита, че са на ниска стойност като нови и се използват самостоятелно в Групата, без да са зависими и тясно свързани с други активи.

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и лизингови договори, по които основният актив е с ниска стойност се признават директно като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Групата класифицира всеки от своите лизингови договори като договор за оперативен или договор за финансов лизинг. Когато с договора за лизинг се прехвърлят по същество всички съществени рискове и стопански изгоди от собствеността върху основния актив, той се класифицира като договор за финансов лизинг, всички останали договори се класифицират като договори за оперативен лизинг.

Оперативен лизинг

Приходите от наем от оперативните лизинги се признават от Групата на линейна база за периода на лизинговия договор. Първоначалните преки разходи, извършени във връзка с постигането на оперативния лизинг, се прибавят към балансовата стойност на основния актив и се признават като разход през срока на лизинговия договор на линейна база.

Основният актив, предмет на лизинговия договор, остава и се представя в отчета за финансовото състояние на Групата.

Финансов лизинг

Групата признава и представя активите, държани по силата на договор за финансов лизинг, в своя отчет за финансово състояние под формата на лизингово вземане, чиято сума е равна на нетната инвестиция в лизинговия договор.

Групата признава финансов доход (лихва по лизинг) през срока на лизинговия договор по модела на постоянна периодична норма на възвръщаемост от нетната си инвестиция в лизинга. Лихвените приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи на база ефективен лихвен процент.

Когато договорът съдържа лизингов и нелизингов компоненти дружеството прилага МСФО 15, за да разпредели общото възнаграждение по договора между отделните компоненти.

2.23. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство за дружествата, извършващи своята дейност в *България*, на полския Кодекс – за дружествата в *Полша*, на трудовото законодателство и Колективния трудов договор за дружествата в *Украйна*, на трудовото законодателство, Общия колективен трудов договор и действащия Правилник

на труда за дружествата в *Сърбия* и на Закон на Република Казахстан за задължения по социално осигуряване за дружеството в *Казахстан*.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки консолидиран финансов отчет дружествата от Групата правят оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено социално и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми

При изрично включени условия в устава на дружества от Групата и при взето решение от общото събрание на дружествата, изпълнителният директор и/или други ръководни лица имат право да получат еднократно възнаграждение (тантием), обичайно определени като процент от нетната печалба на дружеството. Този тип разходи за възнаграждение се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата) в статията „разходи за персонала”. Когато определена част се изисква да бъде разсрочена за по-дълъг от 12-месечен период, тази част се оценява по нейната сегашна стойност към датата на финансовия отчет и се посочва към нетекущите пасиви в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала”.

Бонусни схеми

Сумите дължими към персонала, вкл. членовете на ключовия управленски персонал, по различни прилагани от дружествата в Групата бонусни схеми, се начисляват обичайно за отчетната година, за която се отнасят постигнатите резултати.

Този тип разходи за възнаграждение се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата) в статията „разходи за персонала” и в отчета за финансовото състояние като „задължения към персонала” и са обикновено краткосрочни.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

За България

Основно задължение на дружествата – работодатели в България е да извършват задължително осигуряване на наетия персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно

осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), и здравно осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски са регламентирани в Кодекса за социално осигуряване (КСО), както и в Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата на КСО.

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

За дружествата в чужбина

Размерите на осигурителните вноски в Полша се утвърждават със Закон за национално осигурителна система, в Украйна - Закон за пенсионно обезпечаване, в Сърбия - със Закона за труда в Република Сърбия и Казахстан – със Закон на Република Казахстан за задължения по социално осигуряване. Разпределението на осигурителните вноски между работодателя и осигуреното лице се определя в съотношения, регламентирани в съответните местни законодателства Закон за държавна система за социално осигуряване.

Към Групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружествата в Групата вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата) освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда работодателят на дружествата в *България* е задължен да изплаща на персонала си обезщетение в размер на брутно трудово възнаграждение на съответния служител за два месеца при прекратяване на трудовото правоотношение с него поради пенсиониране. В случай, че служителят е придобил в предприятието или в същата група предприятия десет години трудов стаж през последните двадесет години, обезщетението е в размер на брутно трудово възнаграждение за шест месеца.. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Съгласно Закона за труда в *Сърбия* работодателят на сръбското дружеството е задължен да изплати на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение при пенсиониране в размер най-малко на три средни работни заплати, изчислени към момента на изплащането. Съгласно трудовото законодателство в *Украйна* и колективния трудов договор на украинското дружество, работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 250 и 500

украински гривни (между 12 лв. и 25 лв.). Също така дружеството в Украйна начислява социални обезщетения, които се изплащат преди пенсиониране на служителите поради специфични условия на труд. Съгласно трудовото законодателство в Полша работодателят има задължение да изплати при пенсиониране – една брутна месечна заплата.

По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им се представя в консолидирания отчет за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен консолидиран финансов отчет дружествата от Групата назначават сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици.

Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в съответната държава, където функционира и самото дружество.

Плащания на базата на акции

Плащанията на базата на акции на наети лица и други лица, които предоставят сходни услуги, се оценяват по справедливата стойност на капиталовите инструменти към датата на предоставяне. За възнаграждения за плащане на базата на акции с условия, които не са придобили права, справедливата стойност на датата на отпускане на плащането на базата на акции се измерва така, че да отразява тези условия и да няма реални разлики между очакваните и действителните резултати.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовите и осигурителни законодателства на дружествата от Групата, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор на служители, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Групата признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, вкл. и на база анонсиран план (напр. за реструктуриране), за да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има

възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите в случаите на за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.24. Акционерен капитал и резерви

Софарма АД (дружеството-майка) е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството-майка отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството-майка е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен” (законови резерви)**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Обратно изкупените собствени акции са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по себестойност (цена на придобиване), като с брутната им покупна цена е намален собственият капитал на Групата.

Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции са за сметка на неразпределената печалба и се представят директно в собствения капитал на Групата към компонента “неразпределена печалба”.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от:

- положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката;
- положителната разлика между балансовата стойност на имоти, отчитани като използвани в собствената стопанска дейност, и тяхната справедлива стойност към датата, на която те се трансферират в инвестиционни имоти.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към натрупани печалби, когато активите се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата или са напълно амортизирани.

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан. Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталовата политика на Групата само след прехвърлянето му към компонента „неразпределена печалба“.

Резервът по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е формиран от ефектите от оценка по справедлива стойност на другите дългосрочни капиталови инвестиции. При отписване на тези инвестиции, формираният резерв не се рециклира през отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата за годината).

Резервът от преизчисления на чуждестранни дейности във валутата на представяне включва ефектите от преизчисления на финансовите отчети на чуждестранните дружества от местна валута във валутата на представяне на Групата. Този резерв е признат като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние и се признава като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „печалби/(загуби) от придобиване и освобождаване на дъщерни дружества, нетно” при освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество).

Другите капиталови компоненти представляват резерв по издадени варианти, който е формиран от разликата между емисионната стойност на записаните варианти и транзакционните разходи, свързани с емисията. Варантите са издадени и записани по фиксирана цена, деноминирана в лева и носят бъдещи права за конвертиране във фиксиран брой обикновени, безналични, поименни, свободно прехвърляеми акции на дружеството-майка, поради което са класифицирани като капиталов инструмент.

2.25. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти (Приложение № 2.6.2)*.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на дружествата от Групата за тяхното управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружествата от Групата управляват финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат само на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани в следните категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти)

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват: парични средства и парични еквиваленти в банки, търговски вземания, в т.ч. от свързани лица, предоставени заеми към свързани предприятия и заеми към трети лица (*Приложение № 20, Приложение № 21, Приложение № 23, Приложение № 24, Приложение № 25 и Приложение № 26*)

Финансови активи по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначалното им признаване дружествата от Групата могат да направят неотменим избор да класифицират определени капиталови инструменти като такива, определени по справедлива

стойност в другия всеобхватен доход, но само когато те отговарят на определението за собствен капитал съгласно МСС 32 *Финансови инструменти: представяне* и не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуално ниво, инструмент по инструмент.

При отписване на тези активи печалбите и загубите от оценка до справедлива стойност, отчетени в другия всеобхватен доход не се рециклират през печалбата или загубата. Дивидентите се признават като “финансови приходи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато дружествата от Групата извличат ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в другия всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в другия всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Групата е направила неотменим избор да класифицира в тази категория малцинствените си капиталови инвестиции, които тя държи дългосрочно и във връзка със своите бизнес интереси в тези дружества. Значителна част от тях се търгуват на капиталови пазари. Тези инвестиции са представени в консолидирания отчет за финансово състояние към статията „Други дългосрочни капиталови инвестиции”.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на Групата когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаградението, което може да се изиска Групата да изплати.

Обезценка на финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *предоставени заеми на свързани и трети лица* вкл. *паричните средства и еквиваленти в банки*, Групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Групата прилага “тристепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа:

а. Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване, се класифицира в Етап (Stage) 1. Това са заеми, предоставени: на длъжници с нисък риск от неизпълнение и стабилни като тенденции добри ключови показатели (финансови и нефинансови), редовно обслужвани, и без наличие на дължими суми, които са в просрочие.

От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 1 се определят на база на кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б. В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се класифицира в Етап (Stage) 2. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив, независимо от момента на настъпването на неизпълнението (очаквани кредитни загуби за целия живот (срок) на инструмента).

Ръководството на Групата е разработило политика и комплекс от критерии за анализ, установяване и оценка настъпване на състояние на „значително нарастване на кредитния риск“. Основни въпроси от тях са оповестени в *Приложение № 42*.

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, финансовият актив се счита за обезценен и той се класифицира в Етап (Stage) 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Ръководството на Групата е извършило съответни анализи, на база на които е определило комплекс от критерии за събития на неизпълнение. Един от тях е просрочия на дължими договорни плащания повече от 90 дни, освен ако за определен инструмент не са налице обстоятелства, които правят оборимо това твърдение. Наред с него, се наблюдават и други събития, въз основа на вътрешна и външна информация, които са индикатор, че длъжникът не е в състояние да заплати (възстанови) всички все още дължими от него суми по договор, вкл. като се вземат предвид и всички кредитни

улеснения предоставени от Групата. Основни въпроси от политиката и комплекса от критерии са оповестени в *Приложение № 42*.

Групата коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* Групата е избрала и прилага опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход тя признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Групата е разработила и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена корелационна връзка с процента на кредитните загуби. (*Приложение № 42*)

Отписване

Обезценените финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства, включително и банкови овърдрафти.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства, включително и банкови овърдрафти, деривативни финансови инструменти.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация представена по-долу:.

Класификационни групи

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна

част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружествата от Групата с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за дружествата от Групата е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на Групата от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на Групата по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):
 - обичайната дейност,
 - в случай на неизпълнение/просрочие, и
 - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

2.26. Договори за финансова гаранция

Договорът за финансова гаранция представлява договор, който изисква от издателя да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя загубата, която е претърпял, тъй като даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент.

Договорите за финансова гаранция първоначално се признават като финансово задължение по справедлива стойност, която се определя на базата на настоящата стойност на разликата в паричните потоци между договорените плащания, изисквани съгласно дълговия инструмент, и плащанията, които биха се изисквали без гаранцията, или прогнозната сума, която би била платима на трета страна за поемане на задълженията. към момента на издаване на гаранцията.

Последващата оценка на задълженията по финансови гаранции се извършва по по-високата от следните стойности:

- сумата, определена в съответствие с модела на очаквани кредитни загуби, и
- първоначално признатата сума минус, когато е приложимо, кумулативната стойност на прихода, признат съгласно принципите на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.

Провизията за очакваната кредитна загуба по договори за финансови гаранции се включва в консолидирания отчет за финансово състояние към „други текущи задължения“.

2.27. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на българските дружества от Групата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2023 г. е 10 % (2022 г.: 10%).

Дъщерните дружества в чужбина се облагат съгласно изискванията на съответните данъчни законодателства по държави при следните данъчни ставки:

<i>Държава</i>	<i>Данъчна ставка</i>	
	<i>2023 г.</i>	<i>2022 г.</i>
Украйна	18%	18%
Сърбия	15%	15%
Полша	19%	19%
Казахстан	20%	20%
Молдова	n/a	12%

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на всяко консолидирано дружество към датата на консолидирания финансов отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви, вкл. за породените от консолидационните корекции.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспадат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се

от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в консолидирания отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата, в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на едно дружество от Групата се представят нетно срещу отсрочени данъчни пасиви на това дружество, когато то се явява за тях данъчният платец в съответната юрисдикция, и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данък върху дохода.

2.28. Правителствени финансираня

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня (общински, държавни и международни институции, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признават първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от Групата, и че последната е спазила и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.29. Нетна печалба или загуба на акция

Основната нетна печалба или загуба на акция се изчислява като се раздели нетна печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите на дружеството-майка,

притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор.

Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба или загуба на акции с намалена стойност се изчислява, тъй като има издадени потенциални акции с намалена стойност (варанти) от дружеството майка.

Нетната печалба или загуба на акция с намалена стойност се изчислява като печалбата или загубата за периода, отнасяща се към притежателите на обикновени акции на дружеството-майка и среднопретегления брой на държаните обикновени акции за периода се коригират с ефекта от всички потенциални обикновени акции с намалена стойност, които се състоят от варианти.

Потенциалните обикновени акции са насочени срещу намаляването на сумата на нетната печалба на акция, когато конвертирането им в обикновени акции би увеличило нетната печалба на акция или би намалило загубите на акция от продължаващи обичайни дейности.

Опциите и вариантите са с намаляваща стойност единствено когато средната пазарна цена на обикновените акции за периода надвишава цената при упражняване на опциите или вариантите (т.е. те генерират печалба). Отчетените в предишни периоди печалби на акция не се коригират ретроспективно, за да отразят промените в цените на обикновените акции.

Нетната печалба или загуба на акция с намалена стойност се формира на база изчислената основна нетна печалба или загуба на акция, коригирана както следва:

(а) печалбата или загубата за периода, отнасяща се към притежателите на обикновени акции на дружеството-майка, се увеличава със сумата на дивидентите и лихвите след данъчно облагане, признати в периода във връзка с потенциалните обикновени акции с намалена стойност, и се коригира с всички останали промени в приходите или разходите, които биха могли да възникнат в резултат от конвертирането на потенциални обикновени акции с намалена стойност; и

(б) среднопретегленият брой на обикновените акции в обращение през периода се увеличава със среднопретегления брой на допълнителните обикновени акции, които биха били в обращение при конвертиране на всички потенциални обикновени акции с намалена стойност.

2.30. Сегментно отчитане

Групата идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството на дружеството-майка за текущо общо наблюдение и управление на групата и нейните компоненти. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от ключовите членове на

ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на Групата.

Оперативните сегменти на Групата текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегментите, по които ръководството на Групата наблюдава, измерва и контролира рисковете и възвръщаемостта за нея са обособени според основните бизнес дейности, извършвани с фармацевтичните продукти, а именно: производство и търговия.

Информация по оперативни сегменти

Групата използва един измерител - брутен марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Той (тя) се определя като разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотнесими към съответния сегмент.

Сегментните активи, пасиви, респективно приходи, разходи и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база, вкл. междусегментни. Обичайно това са: а) за приходите - продажби на продукцията и стоки; б) за разходите - за основни суровини и материали, за амортизации и за възнагражденията на производствения персонал, балансова стойност на продадените стоки; в) за активите - имоти, машини и съоръжения, материални запаси, вземания от свързани предприятия, търговски вземания и парични средства и парични еквиваленти; г) за пасивите – текущи задължения към персонала и за социалното осигуряване, задължения към свързани предприятия, търговски задължения и банкови заеми за директно финансиране (дългосрочни и краткосрочни).

Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни нетекущи активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Групата управлява инвестициите в ценни книжа, определени търговски разчети и предоставените финансови ресурси, както и данъците на групово ниво и отделно дружество, но те не се разпределят на сегментно ниво.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на Групата, както и неразпределяемите приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „обща на ниво Група”. Тези суми по принцип включват: други доходи от дейността освен ако не произтичат от дейността на конкретен сегмент, административни разходи, лихвени приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута и инвестиции, инвестиции в други дружества, други вземания, разчети по данъци, производствено и административно оборудване с общо предназначение.

Междусегментните трансфери: приходите на сегментите, разходите на сегментите и резултатите на сегментите включват вътрешни трансфери между бизнес сегменти. Тези трансфери са отчетени по конкурентни пазарни цени, начислявани на несвързани клиенти за сходни стоки, и са елиминирани на ниво консолидиран финансов отчет.

Инвестициите в съвместни и асоциирани дружества, отчетани по метода на собствения капитал, са изключени от активите по сегменти и приходите по сегменти. Те са представени като част

от неразпределяемите активи, а доходът от тях е представен в статията ” печалби/(загуби) от съвместни и асоциирани дружества, нетно”.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от Групата за изготвяне на публичните ѝ отчети по закон.

Допълнително, Групата оповестява информация относно важни клиенти, когато стойността на реализираните приходи от всеки клиент превишава 10 % от общата сума на консолидираните приходи от дейността на Групата.

2.31. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на Групата се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са:

а). на повтаряща се (ежегодна) база – *други дългосрочни капиталови инвестиции, инвестиционните имоти, предоставени и получени банкови заеми и заеми на/от трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг; и други* б) на неповтаряща се (периодична) база – *нефинансови активи като имоти, машини и оборудване.*

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружествата от Групата задължително имат достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Групата прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. Тя използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котираны пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват в консолидирания финансов отчет по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на определени корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в консолидирания финансов отчет на повтаряема база, Групата прави преценка към датата на всеки консолидиран отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

Централизирано, в дружеството-майка са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви. За целта е определено специално лице по оценките на подчинение на финансовия директор на Групата, което организира осъществяването на целия оценъчен процес, вкл. координира и наблюдава работата на външните оценители.

Групата използва експертната на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на следните активи и пасиви: *други дългосрочни капиталови инвестиции* Ниво 2 и Ниво 3, *инвестиционни имоти- Ниво 2, имоти, машини и оборудване- Ниво 2 и Ниво 3*. Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три-пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор и/или главен счетоводител, изпълнителния директор и Съвета на директорите на съответното дружество и финансовия директор на Групата.

На датата на всеки финансов отчет съобразно груповата счетоводна политика специално определеното лице по оценките прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите на дружествата от Групата, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и предлага за одобрение пред финансовия директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това се консултира изрично с използваните външни оценители.

Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на съответните дружества, както и на финансовия директор и независимите одитори на Групата.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, Групата е определила съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.32. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Групата. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на консолидираните финансови отчети ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания.

В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са свързани с определянето на момента във времето, когато контролът върху обещаните в договора с клиента продукция, стоки и/или услуги се прехвърля на клиента и оценката на променливото възнаграждение за върнати стоки и работи за обем (*Приложение № 2.6.1.*)

Оценка на справедливата стойност на капиталови инвестиции

Когато справедливата стойност на капиталовите инвестиции, отчетени в отчета за финансовото състояние, не може да бъде получена на база котираните цени на активни пазари, тяхната справедлива стойност се определя чрез използване на други оценъчни модели и техники, включително модела на дисконтираните парични потоци. Използваната входяща информация в тези модели се събира от наблюдавани пазари, където това е възможно, но когато това не може да бъде направено, за определянето на справедливите стойности предполага приложението на определена степен на преценка. Такава преценка включва разглеждането, анализа и оценката за входящите данни като например, за ликвиден риск, кредитен риск и волатилност. Промените в предположенията за тези фактори могат да повлияят върху размера на отчетената справедлива стойност на финансовите инструменти.

Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми и гаранции, търговски вземания, вкл. от свързани лица и парични средства и парични еквиваленти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти, парични средства и парични еквиваленти), както и за предоставени финансови гаранции е област, която изисква използването на комплексни модели и съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Групата прави редица съществени преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби;

г) установяване и оценка за зависимостта между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тези макропоказатели в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби. (*Приложение № 42*).

За търговските вземания, вкл. от свързани лица

Групата използва матрици за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските вземания и активите по договор. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни модели на загуба (тип клиент като сектор).

Всяка матрица за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на дружествата от Групата и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Ако се очаква дадени прогнозни икономически условия, измерени чрез определени макропоказатели да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до установено корелационно увеличение на просрочията в дадения сектор (тип клиент), историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна дата наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на Групата и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

За предоставените заеми и гаранции

Групата е възприела общия подход за изчисляване на обезценката от очакваните бъдещи кредитни загуби на предоставените заеми, съгласно МСФО 9. За целта Групата прилага избран от нея модел. Неговото приложение минава през няколко стъпки. Първо се определя кредитен рейтинг на длъжника посредством методологии на водещи рейтингови агенции за съответните сектори в икономиката и съотношения, количествени и качествени параметри на показатели за даденото дружество. Като втора стъпка, чрез статистически модели, включващи исторически данни за вероятности за неизпълнение (PD), преходи между различни рейтинги, макроикономически данни и прогнози, се пресмятат релевантните маргинални PD по години за всеки рейтинг.

На трето място, на база на този анализ и определения рейтинг, както и на комплекс от показатели за характеристики на инструмента към датата на всеки финансов отчет, се определят:

етапът на инструмента (Етап 1, Етап 2 или Етап 3), нужните PD за срока на инструмента, както и загубата при неизпълнение (LGD). Основната формула за изчисление на очакваните кредитни загуби е: $ECL = EAD \times PD \times LGD$, където:

ECL е показателя за очаквани кредитни загуби

EAD е показателя на сума на експозицията при неизпълнение

PD е показателя за вероятност за неизпълнение

LGD е показателя за загубата при неизпълнение.

При определянето на загубата се вземат предвид всички гаранции и/или обезпечения и/или застраховки. По този начин, като последна стъпка, използвайки всички тези параметри, и след дисконтиране, се достига до калкулация на оценката на очакваната кредитна загуба за съответния период на съответния финансов актив.

В Етап 1 се включват предоставени заеми, които са класифицирани като „редовни” съгласно вътрешно разработена рискова класификационна схема. Това са заеми, предоставени на длъжници с нисък риск от неизпълнение, редовно обслужване, без значителни влошавания в ключови показатели (финансови и нефинансови), и не са налице дължими суми, които са в просрочие. Очакваната загуба от обезценка за тези заеми се изчислява на база на PD (вероятност за неизпълнение) за следващите 12 месеца и очакването на Групата за размера на загуба при експозиция в неизпълнение в следващите 12 месеца.

В Етап 2 се включват предоставени заеми, които са класифицирани като „предоговаряни”. Това са заеми, при които е налице установено (на база комплекс от показатели) съществено влошаване на кредитния риск, свързан с длъжника, спрямо първоначалното признаване на експозицията. Очакваната загуба от обезценка за тези заеми се изчислява на база вероятност за неизпълнение за целия живот на предоставения заем, който се счита за кредитно-необезценен и очакването на Групата за размера на загуба при експозиция в неизпълнение за целия ѝ жизнен цикъл.

В Етап 3 попадат предоставени заеми, които са класифицирани като „трудносъбираеми”. Това са заеми, при които са налице доказателства, че вземането е вече кредитно-обезценено, т.е. настъпило е кредитно събитие (съгласно приетата политика за състав на събития за неизпълнение). За целта се извършва анализ на система от показатели, използвани като индикатори за настъпили кредитни загуби. Загубата от обезценка за тези заеми се изчислява на база вероятностно-претеглени сценарии за очакването на Групата за размера на загуба при кредитно-обезценена експозиция в неизпълнение за целия ѝ жизнен цикъл.

Предостаен заем е с кредитна обезценка, когато са настъпили едно или повече събития, оказващи неблагоприятно въздействие върху очакваните бъдещи парични потоци от този заем, респективно финансов актив.

Същият модел Групата използва за определяне на очакваните кредитни загуби при предоставените гаранции и определени индивидуални вземания.

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, Групата прилага общия „триетапен” подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се

прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, Групата оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по горепосочената формула. При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки

Признаване на данъчни активи

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството на Групата е оценявана вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на всяко от дружествата от Групата да генерират в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсирание срещу тези печалби. За дъщерни дружества, които продължават да отчитат загуби през последните години, ръководството на Групата е преценило към датата на издаване на консолидирания отчет значителните несигурности, които съществуват относно дали и доколко в рамките на крайния период, определен със съответните местни данъчни законодателства за пренасяне на данъчни загуби, тези дружества ще могат да генерират достатъчна облагаема печалба.

Материални запаси

Нормален капацитет

Нормалният производствен капацитет на всяко от производствените дружества е определен на база преценките на съответното ръководство (след направени анализи) за оптимално натоварване на техните производствени мощности и възвръщаемост на инвестициите в тях, при продуктова структура на производството, приета за обичайна.

Обезценка

В края на всяка финансова година дружествата от Групата извършват преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружествата от Групата обезценяват материалните запаси до нетна реализируема стойност.

Преоценка на имоти, машини и оборудване

Към 31.12.2021 г. е извършен цялостен преглед за настъпилите ценови промени в справедливата стойност на дълготрайните материални активи на дружествата в Групата, както и на тяхното физическо и техническо състояние, начина на експлоатация и остатъчен полезен живот. Съответно, направена е преоценка, тъй като към тази дата завършва приетият по политика петгодишен период за тяхната преоценка. Прегледът и преоценката са изпълнени с професионалното съдействие на независими лицензирани оценители.

Ръководството е направило подробен анализ на докладите на лицензираните оценители, вкл. тестовите за чувствителност. В резултат на това е отчетена преоценка и е признат нов преоценен резерв в размер на 9,466 х.лв., нетно от обезценка и отсрочен данък (Приложение № 15) и е отчетен

текущ разход за обезценка в размер на 9,779 х.лв. Допълнително, е отчетен текущ разход за обезценка в размер на 697 х.лв. на Имоти, машини и оборудване в процес на придобиване .

Групата е приела да не преоценява следните групи активи: а) напълно амортизирани активи, придобити до 31.12.2006 г., доколкото при тях евентуалните допълнителни разходи за амортизация вече се компенсират от повишените разходи за поддръжка; б) активи, придобити през 2021 г. – доколкото цената на придобиване за тези активи е близка до справедливата им стойност; в) активите с право на ползване, които по силата на сключени договори срещу възнаграждение се придобива правото на контрол над използването на активи за определен период от време, който към 31.12.2021 г. е между 2 г. и 4 г.; и г) активи от всички групи (с изключение на имоти), при които анализите на ефектите от оценката показват, че те не са резултат на настъпили ценови и пазарни промени през периода в стойностите на тези активи, а произтичат от различията в допусканията за полезния живот.

Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на Групата.

През 2023 г. е начислена обезценка на имоти, машини и оборудване 1,726 х.лв. (2022 г.: няма).

Актьорски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани всяка година изчисления на сертифицирани актьори, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

Паричен пул

През 2021 г. в група Софарма Трейдинг е въведена кеш- пулинг схема с цел по-ефективно управление в краткосрочен план на паричните потоци в групата, чрез събирането на балансите по банкови сметки на дъщерните дружества в страната в една банкова сметка. Балансите на участниците се прехвърлят на ежедневна база към една основна банкова сметка, управлявана от лидера на кеш-пула- дъщерното дружество Софарма Трейдинг АД.

Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружествата от Групата, ръководствата на съответните дружества са преценили, съвместно с адвокатите им, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в междинния консолидиран отчет за финансовото състояние към 30 септември 2023 г. (31.12.2022 г.: няма).

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Приходите от договори с клиенти на Групата включват:

<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>
<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Приходи от продажба на стоки	1,139,374	1,014,905
Приходи от продажба на готова продукция	235,608	203,895
Общо	1,374,982	1,218,800

Салдата по договори с клиенти са както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Вземания по договори с клиенти – трети лица, нетно от обезценка (<i>Приложение № 23</i>)	239,828	195,208
Вземания по договори с клиенти - свързани лица, нетно от обезценка (<i>Приложение № 24</i>)	2,222	250
Пасиви по договори с клиенти – трети лица (<i>Приложение № 40</i>)	3,477	2,664

Пасивите по договори с клиенти към 30.09.2023 г. включват получени авансови плащания за доставка на медицинско оборудване 3,282 х.лв. (31.12.2022 г.: 2,652 х. лв.) и за доставка на лекарствени и медицински продукти 195 х.лв. (31.12.2022 г.: 12 х. лв.).

Изменението на пасивите по договори с клиенти за периода 01.01.2023 - 30.09.2023 г. е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Салдо на 1 януари (<i>Приложение № 40</i>)	2,664	978
Отчетени приходи, които са били признати като пасив по договор, в т.ч.:	(2,512)	(978)
- <i>Получени авансови плащания</i>	(2,512)	(978)
Получени плащания от клиенти (без тези признати като приходи през периода)	3,325	2,664
Салдо на 30 септември / 31 декември	3,477	2,664

Задълженията за възстановяване към 30.09.2023 г. в размер на 9,276 х.лв. (31.12.2022 г.: 7,877 х.лв) включват задължения за ретроспективни търговски отстъпки за обем, дължими по договори с клиенти, които са или ще бъдат възстановени в следващия отчетен период (*Приложение № 40*).

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите приходи и загуби от дейността, нетно включват:

	1 януари - 30 септември 2023	1 януари - 30 септември 2022
	BGN'000	BGN'000
Предоставени услуги	8,230	5,162
Печалба от продажба на дълготрайни активи	1,897	385
Правителствени финансираня	1,268	619
Наеми	630	885
		80

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

(Загуби) / печалби от курсови разлики по търговски вземания и задължения и текущи разплащателни сметки	(612)	717
Печалба от продажба на материали	227	65
Услуги по социална дейност и мероприятия	212	216
Лихви по разплащателни сметки	144	89
Отписани задължения и освободени провизии за задължения	92	248
Печалби / (загуби) от лизинг	84	(24)
Други доходи	828	809
Общо	13,000	9,171
	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Предоставените услуги включват:		
Услуги по изработка	3,974	936
Такси НЗОК	1,362	1,419
Реклама и маркетинг	1,096	863
Преддистрибуция	521	602
Гама облъчване	202	235
Вторична опаковка	125	172
Транспортни услуги	116	102
Услуги по лабораторни анализи	85	262
Други	749	571
Общо	8,230	5,162

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Основни материали	52,098	46,450
Резервни части, лабораторни и технически материали	6,626	4,941
Електроенергия	6,513	8,235
Топлоенергия	3,782	5,368
Горива и смазочни материали	2,824	3,157
Рекламни материали	1,536	1,372
Работно облекло и лични предпазни средства за труд	912	932
Канцеларски материали	882	674
Спомагателни материали	772	564
Вода	402	339
Активи под праг на същественост	224	210

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Обезценка на материали	152	-
Мостри	140	103
Други	104	143
Общо	76,967	72,488

	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>

Разходите за основни материали включват:

Субстанции	21,122	21,014
Течни и твърди химикали	9,759	7,806
Опаковъчни материали	9,582	8,785
Фолио	2,406	2,007
Санитаро-хигиенни и превързочни материали	2,247	2,368
Билки	1,993	211
Флакони	1,869	1,393
Ампули	1,394	1,872
Туби	922	492
Полипропилен, полиетилен, полистирол	431	382
Материали за производство на ветеринарни ваксини	336	24
Други	37	96
Общо	52,098	46,450

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>

Разходите за външни услуги включват:

Реклама	22,529	13,835
Изработка	5,143	3,108
Консултантски услуги	4,318	8,688
Спедиторски и транспортни услуги	3,693	3,184
Поддръжка на сгради и оборудване	3,176	2,166
Наеми и свързани режимни разходи	3,137	2,149
Съобщения и комуникации	2,857	1,572
Абонаментни такси	2,793	3,336
Банкови и регулаторни такси	2,002	1,660
Охрана	1,636	1,505
Местни данъци и такси	1,564	1,557
Застраховки	878	945
Ремонт на автомобили	678	630
Куриерски услуги	664	551
Комисионни възнаграждения	569	908

Медицинско обслужване	538	545
Други	4,130	3,758
Общо	60,305	50,097

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<i>1 януари - 30 септември 2023 BGN'000</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022 BGN'000</i>
Текущи възнаграждения	99,357	86,369
Вноски по социалното осигуряване	17,167	14,944
Социални придобивки и плащания	5,135	3,601
Тантиеми	1,262	732
Начислени суми за неизползвани отпуски	1,100	1,778
Начислени разходи за дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране (Приложение № 30)	360	770
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	212	346
Общо	124,593	108,540

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<i>1 януари - 30 септември 2023 BGN'000</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022 BGN'000</i>
Нетно изменение на коректива за обезценка за кредитни загуби на търговски, съдебни и други вземания (Приложение № 9)	(1,909)	6,676
Командировки	1,409	821
Представителни мероприятия	1,349	660
Брак и липса на стоки	1,011	1,704
Дарения	391	294
Непризнат данъчен кредит	291	147
Обучение	227	149
Брак на дълготрайни активи	158	90
Глоби и неустойки към доставчици	137	187
Плащания към бюджета за данъци и лихви по данъци	88	71
Възстановена обезценка на стоки, продукцията и незавършено производство	(50)	(643)
Брак и липси на готова продукцията и незавършено производство	46	31
Отписани вземания	19	61
Други	722	884
Общо	3,889	11,132

9. ОБЕЗЦЕНКА НА АКТИВИ

	<i>1 януари - 30 септември 2023 BGN'000</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022 BGN'000</i>
Начислена обезценка за кредитни загуби на вземания, вкл. от свързани лица	79	8,809
Възстановена обезценка за кредитни загуби на вземания, вкл. от свързани лица	<u>(1,988)</u>	<u>(2,133)</u>
Нетно изменение на коректива за обезценка за кредитни загуби на вземания, вкл. от свързани лица (Приложение № 8)	(1,909)	6,676
Възстановена обезценка на стоки, продукцията и незавършено производство (Приложение № 8)	(50)	(643)
Обезценка на материали (Приложение № 5)	<u>152</u>	<u>-</u>
Общо	<u>(1,807)</u>	<u>6,033</u>

10. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕТЕКУЩИ АКТИВИ ИЗВЪН ОБХВАТА НА МСФО 9

	<i>1 януари - 30 септември 2023 BGN'000</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022 BGN'000</i>
Обезценка на имоти, машини и оборудване (Приложение № 15)	<u>1,726</u>	<u>-</u>
Общо	<u>1,726</u>	<u>-</u>

11. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

	<i>1 януари - 30 септември 2023 BGN'000</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022 BGN'000</i>
Финансовите приходи включват:		
Приходи от лихви по предоставени заеми	1,940	1,539
Приходи от лихви по просрочени търговски вземания	233	513
Приходи по предоставени поръчителства и гаранции	119	97
Приходи от лихви по договори за цесия	95	-
Лихви по вземания по специални договори	88	117
Нетна печалба от продажба на инвестиции в асоциирани дружества	56	-
Приходи от дялово участие (дивиденди)	26	33
Нетна печалба от курсови разлики по вземания по сделки с ценни книжа	24	560
Приходи от лихви по банкови депозити	-	4
Нетно изменение на обезценката на такси по поръчителства	<u>-</u>	<u>1</u>
Общо	<u>2,581</u>	<u>2,864</u>

12. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

<i>Финансовите разходи</i> включват:	<i>1 януари - 30</i>	<i>1 януари - 30</i>
	<i>септември</i>	<i>септември</i>
	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Разходи за лихви по получени заеми	5,579	3,080
Разходи за лихви по лизинг	1,272	850
Банкови такси по заеми и гаранции	1,132	857
Нетно изменение на коректива за обезценка за кредитни загуби на вземания по предоставени търговски заеми	793	1,354
Разходи за други лихви	661	247
Нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута и договори за лизинг	75	377
Разходи за лихви и комисионни по факторинг	71	79
Разходи, свързани с изплащане на дивиденди	6	-
Провизия по финансови гаранции	-	16
Общо	9,589	6,860

13. ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ ОТ АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА

	<i>1 януари - 30</i>	<i>1 януари - 30</i>
	<i>септември</i>	<i>септември</i>
	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Печалби от асоциирани дружества, нетно	18,482	17,908
Загуби от съвместни дружества, нетно	(177)	(100)
	18,305	17,808

<i>Печалбите от асоциирани дружества</i> включват:	<i>1 януари - 30</i>	<i>1 януари - 30</i>
	<i>септември</i>	<i>септември</i>
	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Дял на Групата в текущата печалба на асоциирани дружества	18,482	17,908
Общо	18,482	17,908

<i>Загубите от съвместни дружества, нетно</i> включват:	<i>1 януари - 30</i>	<i>1 януари - 30</i>
	<i>септември</i>	<i>септември</i>
	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Дял на Групата в текущата загуба на съвместни дружества	(166)	(92)
Ефекти от сделки с дружества от Групата	(11)	(8)
Общо	(177)	(100)

14. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Другите компоненти на всеобхватния доход включват:

	Други компоненти на всеобхватния доход, отнасящи се към Групата		Други компоненти на всеобхватния доход, отнасящи се към неконтролиращото участие		Общо други компоненти на всеобхватния доход	
	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>	<i>1 януари - 30 септември 2023</i>	<i>1 януари - 30 септември 2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>						
Преоценка на имоти, машини и оборудване	32	-	-	-	32	-
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталови инвестиции определени за оценяване по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	168	(1,167)	-	-	168	(1,167)
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	(14)	-	-	-	(14)	-
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход	(3)	-	-	-	(3)	-
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>						
Курсови разлики от преизчисляване на чуждестранни дейности	327	(3,260)	1	-	328	(3,260)
Дял от другия всеобхватен доход на асоциирани дружества	6,530	5,300	-	-	6,530	5,300
Друг всеобхватен доход за годината	7,040	873	1	-	7,041	873

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

	15. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ		<i>Машины, съоръжения и оборудване</i>		<i>Други</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>Земя и сгради</i>									
	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	333,813	305,758	279,086	269,771	53,508	51,271	5,513	4,798	671,920	631,598
Придобити	14,383	54,257	4,499	3,602	6,467	5,892	10,180	17,256	35,529	81,007
Ефект от преоценка	-	-	19	-	13	-	-	-	32	-
Ефекти от валутни преизчисления	46	(1,155)	71	(1,593)	8	(384)	1	(20)	126	(3,152)
Отписани	(16,067)	(18,824)	(3,441)	(2,121)	(4,062)	(3,965)	(361)	(2,230)	(23,931)	(27,140)
Отписана отчетна стойност на активи при освобождаване на дъщерни дружества	-	(503)	-	(47)	-	(254)	-	-	-	(804)
Обезценка	-	(9,589)	-	-	-	-	-	-	-	(9,589)
Трансфер към имоти, машини и съоръжения	2,663	3,869	6,003	9,474	371	948	(9,037)	(14,291)	-	-
Трансфер от/към инвестиционни имоти	(354)	-	(107)	-	(86)	-	-	-	(547)	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	334,484	333,813	286,130	279,086	56,219	53,508	6,296	5,513	683,129	671,920
Натрупана амортизация и обезценка										
Салдо на 1 януари	89,957	78,719	172,578	160,348	32,978	30,138	-	-	295,513	269,205
Начислена амортизация за периода	16,178	20,602	12,988	15,041	5,422	6,723	-	-	34,588	42,366
Обезценка	1,726	991	-	-	-	-	-	-	1,726	991
Ефекти от валутни преизчисления	15	(349)	42	(859)	14	(253)	-	-	71	(1,461)
Отписана амортизация	(4,723)	(9,552)	(3,098)	(1,918)	(3,805)	(3,437)	-	-	(11,626)	(14,907)
Отписана амортизация на активи при освобождаване на дъщерни дружества	-	(454)	-	(34)	-	(193)	-	-	-	(681)
Трансфер от/към инвестиционни имоти	(204)	-	(87)	-	(72)	-	-	-	(363)	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	102,949	89,957	182,423	172,578	34,537	32,978	-	-	319,909	295,513
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	231,535	243,856	103,707	106,508	21,682	20,530	6,296	5,513	363,220	376,407
Балансова стойност на 1 януари	243,856	227,039	106,508	109,423	20,530	21,133	5,513	4,798	376,407	362,393

Към 30.09.2023 г. в групата на „Земя и сгради“ са включени: земи на стойност 54,135 х.лв. (31.12.2022 г.: 60,252 х.лв.) и сгради с балансова стойност 177,400 х.лв. (31.12.2022 г.: 183,604 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 30 септември включват:

- разходи по изграждане на нови сгради – 1,115 х.лв. (31.12.2022 г.: 1,495 х.лв.);
- реконструкция на сгради – 996 х.лв. (31.12.2022 г.: 813 х.лв.);
- доставка на оборудване – 323 х.лв. (31.12.2022 г.: 488 х.лв.);
- предоставени аванси – 3,838 х.лв. (31.12.2022 г.: 2,567 х.лв.);
- други – 24 х.лв. (31.12.2022 г.: 150 х.лв.).

Общият изходящ паричен поток по договори за лизинг през 2023 г. е в размер на 13,986 х.лв. (2022 г.: 12,086 х.лв.).

Към 30.09.2023 г. Групата е предоставила за използване под наем дълготрайни материални активи на трети лица с балансова стойност в размер на 1,195 х.лв. (31.12.2022 г.: 1,260 х.лв.).

Към 30.09.2023 г. Имоти, машини и оборудване включват активи с право на ползване с балансова стойност съответно в групата на Земи и сгради – 77,100 х.лв. (31.12.2022 г.: 78,470 х.лв.), в групата на Машини, съоръжения и оборудване – 1,076 х.лв. (31.12.2022 г.: 97 х.лв.), в групата на Други – 7,967 х.лв. (31.12.2022 г.: 6,449 х.лв.). Активите с право на ползване са подробно оповестени в Приложение № 31.

Други данни

Към 30.09.2023 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи на Групата във връзка с получени заеми (*Приложения № 28 и № 34*), както следва:

- Земи и сгради с балансова стойност съответно 21,241 х.лв. и 30,868 х.лв. (31.12.2022 г.: 27,459 х.лв. и 58,194 х.лв.);
- Залози на оборудване, транспортни средства и инвентар – 23,575 х.лв. (31.12.2022 г.: 30,045 х.лв.);
- Залози на съоръжения с балансова стойност – няма (31.12.2022 г.: 131 х.лв.);

Периодична преоценка по справедлива стойност

Към 31.12.2021 г. е извършена преоценка на имотите, машините и оборудването със съдействието на независими лицензирани оценители с цел определяне на справедливата стойност на активите, в съответствие с изискванията на МСФО 13, МСС 16 и счетоводната политика на Групата.

При тази преоценка са приложени следните основни подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

• „Пазарен подход“ чрез „Метод на пазарните аналози“ - за земите в регулация и земеделските земи, за които има реален пазар, наблюдават се аналогови имоти и сделки с тях, и е на лице база за сравнимост - за справедлива стойност е приета пазарната им цена, определена по сравнителния метод;

• „Разходен подход“ чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност“ и „Метод на база разходи за създаване или подмяна с аналози“ - за специализираните сгради, машините,

съоръженията, оборудването и другите активи, за които липсва реален пазар и съпоставими продажби на аналогови активи - за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност на база индексирана историческа стойност на актива и на база текущи разходи за създаване или подмяна с аналози.

- „Приходен подход” чрез „Капитализиран доход от плодopolзване / продукция на биологичните активи ” - за трайни насаждения от жълта акация в жизнен етап на плододаване.

16. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Репутация</i>		<i>Програмни продукти</i>		<i>Права върху интелектуална собственост и други</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Отчетна стойност</i>										
Салдо на 1 януари	31,011	31,308	36,983	33,265	60,793	61,638	2,757	2,847	131,544	129,058
Придобити	-	-	2,149	2,624	173	81	2,596	1,442	4,918	4,147
Ефекти от валутни преизчисления	11	(257)	(2)	(25)	5	19	-	-	14	(263)
Трансфер	-	-	1,153	1,134	79	51	(1,232)	(1,185)	-	-
Отписана отчетна стойност на активи при освобождаване на дъщерни дружества	-	(40)	-	-	-	(643)	-	-	-	(683)
Отписани	-	-	(3)	(15)	(4)	(353)	(58)	(347)	(65)	(715)
Салдо на 30 септември / 31 декември	31,022	31,011	40,280	36,983	61,046	60,793	4,063	2,757	136,411	131,544
<i>Натрупана амортизация и обезценка</i>										
Салдо на 1 януари	27,489	17,888	19,052	15,707	33,330	27,622	-	-	79,871	61,217
Начислена амортизация за периода	-	-	2,903	3,366	4,764	6,496	-	-	7,667	9,862
Обезценка	-	9,601	-	-	-	-	-	-	-	9,601
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	(3)	(17)	-	20	-	-	(3)	3
Отписана амортизация на активи при освобождаване на дъщерни дружества	-	-	-	-	-	(473)	-	-	-	(473)
Отписана амортизация	-	-	(3)	(4)	(4)	(335)	-	-	(7)	(339)
Салдо на 30 септември / 31 декември	27,489	27,489	21,949	19,052	38,090	33,330	-	-	87,528	79,871
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	3,533	3,522	18,331	17,931	22,956	27,463	4,063	2,757	48,883	51,673
Балансова стойност на 1 януари	3,522	13,420	17,931	17,558	27,463	34,016	2,757	2,847	51,673	67,841

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 30 септември включват:

- разходи за придобиване на лицензии и разрешения за употреба на лекарствени продукти – 1,210 х.лв. (31.12.2022 г.: 1,117 х.лв.);
- разходи за придобиване на програмни продукти - 2,335 х.лв. (31.12.2022 г.: 1,356 х.лв.);
- предоставени аванси – 109 х.лв. (31.12.2022 г.: 99 х.лв.);
- права върху интелектуална собственост – 288 х.лв. (31.12.2022 г.: няма);
- други – 121 х.лв. (31.12.2022 г.: 185 х.лв.);

Към 30.09.2023 г. има учредени тежести във връзка с получени заеми от Групата върху програмни продукти с балансова стойност 2,503 х.лв. (31.12.2022 г.: 2,856 х.лв.) (*Приложения № 28 и № 34*).

Правата върху интелектуална собственост включват продукти от развойна дейност, свързани с лекарствени субстанции (активни съставки) и форми, придобити патенти и търговски марки и комплексни нематериални активи (лицензии и мрежи от аптечни локации).

В общия обем на интелектуалната собственост на Групата са включени вътрешносъздадени търговски марки, които не са капитализирани в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Групата притежава патент за производство на лекарствена форма, съдържаща Ренитидин.

Придобитите нематериални активи, в резултат на осъществени бизнес-комбинации, основно в Сърбия, включват ексклузивни договори с контрагенти, лицензии и дистрибуторска мрежа.

Обезценка на репутация

Ръководството на Групата е направило необходимите процедури за извършване на задължителния тест за обезценка на признатите в консолидирания отчет за финансовото състояние репутации по придобиването на дъщерните дружества. За целта е прието, че всяко отделно дружество се явява в качеството на “обект, генериращ парични потоци”.

Като база за прогнозите на паричните потоци (преди данъци) са използвани финансовите бюджети, разработени от ръководствата на съответните дружества и на Групата като цяло, покриващи от три до пет годишен период, както и други средносрочни и дългосрочни планове и намерения за развитието и реструктурирането на дейностите в рамките на Групата. Възстановимата стойност на всеки обект, генериращ парични потоци, е определена на база “стойност в употреба”.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията, са определени конкретно за всяко дружество, носител на репутация, третирано като отделна единица, генерираща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Тестовите и преценките на ръководството на Групата за обезценка на признатите репутации са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които Групата очаква да получи от дъщерните дружества, вкл. чрез използването на техните вътрешно създадени търговски марки, търговски и промишлен опит и генерираните и очаквани в бъдеще от тях обеми приходи, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари (разработване и запазване), очакванията за бъдещи продажби и реструктуриране на дейността и пр.

В резултат на направените анализи от ръководството на Групата към 30.09.2023 г. не е призната обезценка на репутация (31.12.2022 г.: 9,601 х.лв.).

17. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	10,568	9,446
Трансфер от имоти, машини и оборудване (Приложение № 15)	184	-
Нетна печалба от корекция до оценка по справедлива стойност, включена в печалбата или загубата (Приложение № 4)	-	1,125
Отписани	-	(3)
Салдо на 30 септември / 31 декември	10,752	10,568

Инвестиционните имоти представляват сгради и прилежащи земи към тях, специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем. По групи активи са както следва:

<i>Група активи</i>	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Складови помещения	5,139	5,139
Производствени сгради	2,720	2,720
Офиси	2,199	2,199
Социални обекти	510	510
Търговски обекти	184	-
Общо	10,752	10,568

Оценки по справедлива стойност

Йерархия на справедливите стойности

Оценките по справедлива стойност на групите инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности на Ниво 2 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване. Направената преоценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е повтаряема и се дължи на прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки консолидиран финансов отчет. Измерването на справедливата стойност е реализирано със съдействието на независими лицензирани оценители.

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на инвестиционните имоти, оценени на Ниво 2:

<i>Складови помещения</i>	<i>Офиси</i>	<i>Производствени сгради</i>	<i>Социал</i>	<i>Търговс</i>	<i>Общо</i>
---------------------------	--------------	------------------------------	---------------	----------------	-------------

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

				<i>ни обекти</i>	<i>ки обекти</i>	
Салдо на 1 януари 2022	4,534	1,825	2,639	448	-	9,446
Преоценка до справедлива стойност през печалбата или загубата-нереализирана	608	374	81	62	-	1,125
Отписани	(3)	-	-	-	-	(3)
Салдо на 31 декември 2022	5,139	2,199	2,720	510	-	10,568
Трансфер от/към имоти, машини и съоръжения (Приложение № 15)	-	-	-	-	184	184
Салдо на 30 септември 2023	5,139	2,199	2,720	510	184	10,752

Техника за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на всички групи от състава на инвестиционните имоти Ниво 2, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Групи активи Ниво 2	Подходи и техники за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни
Складови помещения	<i>а. Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а. Претеглена норма на възвръщаемост б. Срок на реализация на наемни сделки
Производствени сгради	<i>б. Разходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на база разходи за създаване или подмяна - амортизирана възстановима стойност (като помощна поддържаща оценка)	Коригирани цени на изграждане на идентични обекти и на доставни цени на аналози на машини и съоръжения
Офиси	<i>а. Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а. Претеглена норма на възвръщаемост б. Срок на реализация на наемни сделки
Почивни бази	<i>б. Пазарен подход</i> Оценъчна техника: Метод на пазарните аналози (като помощна оценка)	Извършени корекции за сравнимост

18. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Инвестиции в асоциирани дружества	223,598	162,678
Инвестиции в съвместни дружества	-	166
Общо	223,598	162,844

Движението на инвестициите в асоциирани дружества е представено по-долу:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	162,678	125,337
Дял в текущата печалба за периода	18,482	22,866
Дял в другите компоненти на всеобхватния доход	6,530	(790)
Придобиване на акции	21,947	16,480
Трансфер от други дългосрочни капиталови инвестиции	15,463	-
Дивиденди	(1,488)	(1,215)
Продажба на акции	(14)	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	223,598	162,678

Движението на инвестициите в съвместни дружества е представено по-долу:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 01 януари	166	1,983
Обезценка	-	(1,593)
Дял в текущата загуба за периода	(166)	(224)
Салдо на 30 септември / 31 декември	-	166

19. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ

Другите дългосрочни капиталови инвестиции включват участия (акции) в следните дружества:

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

	<i>Страна</i>	<i>30.9.2023</i>	<i>Участие</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>Участие</i>
		<i>BGN '000</i>	<i>%</i>	<i>BGN '000</i>	<i>%</i>
Търгувани ценни книжа					
Лавена АД	България	2,042	13.21	3,788	13.22
Химимпорт АД	България	141	0.08	367	0.19
МФГ Инвест АД	България	150	0.46	169	0.46
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	България	16	0.01	8	0.01
Българска фондова борса АД	България	-	-	202	0.34
Софарма Билдингс АДСИЦ	България	-	-	111	10.25
		2,349		4,645	
Нетъргувани ценни книжа					
Балканфарма Разград АД	България	70	0.33	70	-
Имвенчър I КДА	България	50	1.36	50	1.36
Други		13	-	13	-
		133		133	
Общо		2,482		4,778	

Към 30.09.2023 г. като „други” са представени дългосрочни капиталови инвестиции в размер на 13 х.лв. (31.12.2022 г.: 13 х.лв.), представляващи малки малцинствени участия на Групата в капитала на общо четири дружества (31.12.2022 г.: четири дружества).

Справедливата цена на акция към 30 септември 2023 г. и към 31 декември 2022 г. по дружества е както следва:

<i>Капиталови инвестиции</i>	<i>брой притежавани акции</i>	<i>справедлива цена на акция</i>	<i>30.9.2023</i>	<i>брой притежавани акции</i>	<i>справедлива цена на акция</i>	<i>31.12.2022</i>
			<i>BGN '000</i>			<i>BGN '000</i>
Лавена АД	1,310,115	1.56	2,042	1,311,183	2.89	3,788
Химимпорт АД	201,426	1.56	141	463,476	0.79	367
МФГ Инвест АД	50,000	3.00	150	50,000	3.38	169
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	1,796	4.70	16	1,796	4.70	8
Централна кооперативна банка АД	-	-	-	1	1.64	-
Българска фондова борса АД	-	-	-	22,300	9.04	202
Софарма Билдингс АДСИЦ	-	-	-	66,627	1.67	111
Общо			2,349			4,645

Таблицата по-долу представя другите дългосрочни капиталови инвестиции на Групата по нива на справедлива стойност в междинния консолидиран отчет за финансовото състояние:

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

<i>Капиталови инвестиции</i>	<i>Справедлива стойност 30.9.2023 BGN'000</i>	<i>(Ниво 1) BGN'000</i>	<i>(Ниво 2) BGN'000</i>
Лавена АД	2,042	-	2,042
МФГ Инвест АД	150	150	-
Химимпорт АД	141	141	-
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	16	16	-
Общо	2,349	307	2,042

<i>Капиталови инвестиции</i>	<i>Справедлива стойност 31.12.2022 BGN'000</i>	<i>(Ниво 1) BGN'000</i>	<i>(Ниво 2) BGN'000</i>
Лавена АД	3,788	-	3,788
Химимпорт АД	367	367	-
Българска фондова борса АД	202	202	-
МФГ Инвест АД	169	169	-
Софарма Билдингс АДСИЦ	111	-	111
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	8	8	-
Общо	4,645	746	3,899

Движението между началните и крайните салда на справедливите стойности на Ниво 1 и Ниво 2 е представено в следната таблица:

	<i>Ниво 1 BGN'000</i>	<i>Ниво 2 BGN'000</i>	<i>Общо BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2022 година	641	5,004	5,645
Покупки	674	1	675
Продажби	(624)	(4)	(628)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно включена в друг всеобхватен доход (Приложение № 14)	55	(1,102)	(1,047)
Салдо към 31 декември 2022 година	746	3,899	4,645
Покупки	38	12,781	12,819

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Емисия на капитал	-	620	620
Продажби	(430)	(10)	(440)
Трансфер към инвестиции в асоциирани дружества	-	(15,463)	(15,463)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно включена в друг всеобхватен доход (Приложение № 14)	(47)	215	168
Салдо към 30 септември 2023 година	307	2,042	2,349

20. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дългосрочните вземания от свързани предприятия към 30 септември са:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Предоставени дългосрочни заеми на свързани предприятия	47,343	63,355
<i>Обезценка за кредитни загуби</i>	(157)	(157)
Предоставени дългосрочни заеми на свързани предприятия, нетно	47,186	63,198
Вземания по договори за цесия	3,851	3,757
Предоставени депозити по лизингови договори	580	580
<i>Обезценка за кредитни загуби</i>	(64)	(64)
Предоставени депозити по лизингови договори, нетно	516	516
Общо	51,553	67,471

Дългосрочните заеми са предоставени на дружества, контролирани от асоциирано дружество (31.12.2022 г.: на асоциирано дружество и дружества, контролирани от асоциирано дружество).

Движението на коректива за обезценка на вземания от свързани предприятия по предоставени дългосрочни заеми е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	157	97
Увеличение на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през годината	-	60
Салдо на 30 септември / 31 декември	157	157

Условията по предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.9.2023		31.12.2022	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
					<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
лева	83,400	31.12.2025	3.00%	40,556	140	51,147	731
лева	10,000	31.12.2024	4.36%	6,630	69	10,040	40
лева	2,000	31.12.2024	3.09%	-	-	2,011	11
				47,186	209	63,198	782

Предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане при финансиране на дейности по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и записи на заповед.

21. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания на Групата включват:

	30.9.2023 BGN'000	31.12.2022 BGN'000
Вземания по сделки с ценни книжа	3,693	3,668
Обезценка за кредитни загуби	(142)	(142)
Вземания по сделки с ценни книжа, нетно	3,551	3,526
Предоставени заеми	3,912	1,956
Обезценка за кредитни загуби	(459)	(459)
Предоставени заеми, нетно	3,453	1,497
Депозити по дългосрочни договори за наеми	699	642
Други	20	29
Общо	7,723	5,694

Вземанията по сделки с ценни книжа представляват вземания по продадена инвестиция в дъщерно дружество с падеж 30.09.2024 г., което е обвързано с приключване на определени нормативни действия по регистрации на разрешения на медицински продукти.

Движението на коректива за обезценка на предоставени заеми е както следва:

	30.9.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Салдо на 1 януари	459	6

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Увеличение на коректива за загуби, признато в печалба или загуба през годината	-	459
Трансфер на коректива към други краткосрочни вземания	-	(6)
Салдо на 30 септември / 31 декември	459	459

Движението на коректива за обезценка на вземане по сделки с ценни книжа е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	142	216
Намаление на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през годината	-	(74)
Салдо на 30 септември / 31 декември	142	142

Условията по предоставените дългосрочни заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.9.2023		31.12.2022	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
				в т.ч. лихва		в т.ч. лихва	
евро	2,000	22.12.2024	0.10%	3,453	-	1,497	-
				3,453	-	1,497	-

22. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Стоки	208,459	192,795
Материали	49,577	45,168
Готова продукция	48,221	28,097
Полуфабрикати	3,161	1,983
Незавършено производство	2,181	10,540
Общо	311,599	278,583

Материалите по видове са както следва:

30.9.2023	31.12.2022
BGN'000	BGN'000

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Основни материали	46,982	41,570
Резервни части и консумативи	1,396	1,194
Спомагателни материали	422	392
Технически материали	407	344
Материали в процес на доставка	-	1,257
Други	370	411
Общо	49,577	45,168

Основните материали по видове са както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Субстанции	21,632	20,729
Химикали	9,479	8,061
Флакони, туби и ампули	5,589	3,411
ПВС и алуминиево фолио	3,635	3,294
Билки	2,873	1,875
Опаковъчни материали	2,067	2,341
Санитарно-хигиенни и превързочни материали	1,633	1,785
Други	74	74
Общо	46,982	41,570

Към 30.09.2023 г. са учредени особени залози върху материални запаси в размер на 201,614 х.лв. (31.12.2022 г.: 167,446 х.лв.) като обезпечение по получени от Групата банкови заеми и издадени банкови гаранции (Приложения № 28, № 34 и № 41).

23. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Вземания от клиенти	244,220	201,500
<i>Обезценка за кредитни загуби</i>	<i>(4,392)</i>	<i>(6,292)</i>
Вземания от клиенти, нетно	239,828	195,208
Предоставени аванси и други вземания от доставчици	27,970	24,511
<i>Обезценка за кредитни загуби</i>	<i>-</i>	<i>(167)</i>
Предоставени аванси и други вземания от доставчици, нетно	27,970	24,344
Вземания по договори за цесия	4,890	4,890
Общо	272,688	224,442

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Вземанията от клиенти са безлихвени и са основно в български лева, сръбски динари и евро.

Обичайно дружествата от Групата договарят с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби в диапазона от 30 до 180 дни, освен ако няма определени специфични условия за падеж на определени клиенти или в случаите, когато се разработват нови пазари и продукти и се привличат нови търговски контрагенти. Групата е определила обичаен кредитен период до 60 дни за клиенти и аптеки, и до 180 дни за други клиенти, за които не начислява лихви на клиентите, освен случаите на реструктурирани вземания със специален договор, при които е договорен по-дълъг срок с погасителен план и лихви. При продажби на медицинско оборудване на болничен пазар, кредитния период би могъл да достигне до и над 2 години поради финансовите специфики на контрагентите.

Движението на коректива за обезценка на търговски вземания от трети лица е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Салдо на 1 януари	6,459	4,681
(Намаление) / увеличение на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през периода, нетно	(1,885)	3,999
Ефект от валутно-курсови преизчисления	(1)	(42)
Трансфер към съдебни и присъдени вземания	(20)	150
Трансфер към вземания от свързани предприятия	(158)	-
Изписани суми по несъбираеми вземания	(3)	(1,803)
Отписани обезценки при продажба на дъщерно дружество	-	(526)
Салдо на 30 септември / 31 декември	4,392	6,459

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
до 30 дни	130,065	80,282
от 31 до 90 дни	77,052	80,029
от 91 до 180 дни	3,309	3,057
от 181 до 365 дни	1,070	750
от 1 до 2 години	1,202	2,496
над 2 години	2,372	3,002
<i>Брутна стойност на непадежиралите (редовни) търговски вземания</i>	215,070	169,616
<i>Очаквани кредитни загуби</i>	(370)	(325)

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Непадежирали (редовни) търговски вземания, нетно

214,700

169,291

Корективът за обезценка за кредитни загуби на непадежилите (редовни) търговски вземания е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
до 30 дни	200	196
от 31 до 90 дни	103	100
от 91 до 180 дни	26	26
от 1 до 2 години	1	1
над 2 години	40	2
Общо	370	325

Възрастовата структура по дата на фактура на просрочените търговски вземания е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
от 31 до 90 дни	15,431	18,101
от 91 до 180 дни	8,139	6,248
от 181 до 365 дни	1,647	3,623
от 1 до 2 години	2,332	2,804
над 2 години	1,601	1,108
<i>Брутна стойност на просрочените търговски вземания</i>	<i>29,150</i>	<i>31,884</i>
<i>Обезценка за кредитни загуби</i>	<i>(4,022)</i>	<i>(5,967)</i>
Просрочени търговски вземания, нетно	25,128	25,917

Корективът за обезценка за кредитни загуби на просрочените търговски вземания е както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
от 31 до 90 дни	37	47
от 91 до 180 дни	6	14
от 181 дни до 365 дни	369	2,231
над 1 година	3,610	3,675
Общо	4,022	5,967

В по-голямата си част просрочените вземания са от държавни болнични заведения. На всички просрочени вземания политиката на Групата е да се начисляват, фактурират и събират допълнително лихви за просрочие, чрез които се компенсира изцяло забавата в плащанията и понесените

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

разходи/загуби, както със специални споразумения за съответната болница – длъжник, така и чрез съдебни дела.

Групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания, като признава очаквани загуби за целия срок на инструмента за всички търговски вземания (Приложение № 2.16) На тази база, корективът за кредитни загуби към 30 септември 2023 г. и 31 декември 2022 г. е определен както следва:

		<i>Текущи</i>	<i>Просрочени до 90 дни</i>	<i>Просрочени над 90 до 365 дни</i>	<i>Просрочени над 365 дни</i>	<i>Общо</i>
30 септември 2023 година						
Очакван % на кредитни загуби		0.17%	0.36%	4.34%	94.38%	1.80%
Търговски вземания (брутна балансова стойност)	BGN'000	215,070	16,062	9,316	3,772	244,220
Очаквана кредитна загуба (Коректив за обезценка)	BGN'000	(370)	(58)	(404)	(3,560)	(4,392)
31 декември 2022 година						
Очакван % на кредитни загуби		0.19%	0.28%	23.03%	95.34%	3.12%
Търговски вземания (брутна балансова стойност)	BGN'000	169,616	18,136	9,946	3,802	201,500
Очаквана кредитна загуба (Коректив за обезценка)	BGN'000	(325)	(51)	(2,291)	(3,625)	(6,292)

Към 30.09.2023 г. са учредени особени залози върху търговски вземания в размер на 125,218 х.лв. (31.12.2022 г.: 82,262 х.лв.) като обезпечение по получени от Групата банкови заеми и издадени банкови гаранции (Приложения № 28, № 34 и № 41).

Предоставените аванси и други вземания от доставчици са текущи, основно в лева и в евро и са за покупка на:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Стоки	21,160	19,214
Услуги	3,974	3,026

Суровини и материали	2,834	1,957
Други	2	314
Обезценка за кредитни загуби	-	(167)
Общо	27,970	24,344

24. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Предоставени търговски заеми	14,857	13,996
Обезценка за кредитни загуби	(2,133)	(1,340)
Предоставени търговски заеми, нетно	12,724	12,656
Вземанията по договори с клиенти	2,279	307
Обезценка за кредитни загуби	(57)	(57)
Вземания по договори с клиенти, нетно	2,222	250
Вземания по предоставени поръчителства и гаранции	4	4
Обезценка за кредитни загуби	(1)	(1)
Вземания по предоставени поръчителства и гаранции, нетно	3	3
Други вземания	161	-
Обезценка за кредитни загуби	(158)	-
Други вземания, нетно	3	-
Общо	14,952	12,909

Предоставените търговски заеми на свързани лица са необезпечени и са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.9.2023		31.12.2022	
				BGN'000	BGN'000 в т.ч. лихва	BGN'000	BGN'000 в т.ч. лихва
<i>на дружества, контролирани от асоциирано дружество</i>							
лева	10,997	31.12.2023	3.10%	8,690	642	8,512	463
лева	4,000	31.12.2023	3.33%	4,034	34	4,144	144
Общо				12,724	676	12,656	607

Вземанията по договори с клиенти са безлихвени и са в лева.

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Обичайно дружествата от Групата договарят срок на плащане на вземанията по продажби на продукцията между 90 до 180 дни, а за вземания по продажби на материали (вкл. субстанции – активни съставки) до 30 дни.

Групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговски вземания от свързани предприятия, като признава очаквани загуби за целия срок на инструмента за всички търговски вземания (Приложение № 2.16).

Движението на коректива за обезценка на вземанията от свързани предприятия е както следва:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо на 1 януари	1,398	47
Увеличение на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през годината	793	1,398
Трансфер от търговски вземания	158	-
Намаление на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през годината	-	(47)
Салдо на 30 септември / 31 декември	2,349	1,398

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
до 30 дни	2,109	250
от 31 до 90 дни	113	-
Общо	2,222	250

Възрастовата структура на дата на фактура на просрочените търговски вземания от свързани лица е както следва:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
от 1 до 2 години	57	57
<i>Брутна стойност на просрочените вземания от свързани предприятия</i>	57	57
<i>Обезценка за кредитни загуби</i>	(57)	(57)
Общо	-	-

25. ДРУГИ КРАТКОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ

Другите вземания и предплатени разходи на Групата включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Предоставени средства за изплащане на дивиденди	72,572	-
Данъци за възстановяване	13,409	13,019
Съдебни и присъдени вземания	13,595	13,649
<i>Обезценка за кредитни загуби на съдебни и присъдени вземания</i>	<u>(998)</u>	<u>(1,002)</u>
Съдебни и присъдени вземания, нетно	12,597	12,647
Предоставени заеми на трети лица	11,232	8,320
<i>Обезценка за кредитни загуби на предоставени заеми на трети лица</i>	<u>(3)</u>	<u>(3)</u>
Предоставени заеми на трети лица, нетно	11,229	8,317
Предплатени разходи	1,803	2,236
Вземания по предоставени депозити като гаранции	345	147
Предоставени средства на инвестиционни посредници	4	46
Други	866	290
Общо	<u>112,825</u>	<u>36,702</u>

Данъците за възстановяване включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
ДДС	7,242	6,984
Акциз	5,103	4,823
Данъци от печалбата	1,054	1,188
Местни данъци и такси и други данъци	10	24
Общо	<u>13,409</u>	<u>13,019</u>

Предплатените разходи включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Абонаменти	837	970
Застраховки	362	540
Наеми	174	64
Лицензионни и патентни такси	98	126
Реклама	90	227
Ваучери	16	19
Други	226	290

Общо	1,803	2,236
-------------	--------------	--------------

Предоставените заеми на трети лица в размер на 11,229 х.лв. (31.12.2022 г.: 8,317 х.лв.) са отпуснати на три предприятия – контрагенти с цел подпомагане за финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Годишната договорена лихва по тези заеми за 2023 г. е между 3.05% и 4.7% (2022 г.: 3.05% и 4.7%).

Движението на коректива за обезценка на съдебни и присъдени вземания е както следва:

	<i>30.9.2023</i> <i>BGN'000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN'000</i>
Салдо на 1 януари	1,002	1,639
(Намаление) / увеличение на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през годината, нетно	(24)	(488)
Трансфер от търговски вземания	20	-
Трансфер към търговски вземания	-	(150)
Ефект от валутно-курсови преизчисления	-	1
Салдо на 30 септември / 31 декември	998	1,002

26. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<i>30.9.2023</i> <i>BGN'000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN'000</i>
Парични средства в разплащателни сметки	10,973	12,318
Парични средства в каса	3,782	3,304
Краткосрочни депозити	2,584	4,155
Краткосрочно блокирани парични средства	80	74
Парични средства и парични еквиваленти, представени в консолидирания отчет за паричните потоци	17,419	19,851
Блокирани парични средства по съдебни искове и по издадени банкови гаранции	8	4
Парични средства и парични еквиваленти, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние	17,427	19,855

Паричните средства и парични еквиваленти, с които разполага Групата са деноминирани основно в лева, евро и полски злоти (31.12.2022 г.: лева, украински гривни и евро).

Към 30.09.2023 г. краткосрочно блокираните парични средства са в размер на 80 х.лв. (31.12.2022 г.: 74 х.лв.) представляват основно блокирани средства по гаранции за изпълнение.

27. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 30.09.2023 г. регистрираният акционерен капитал на Софарма АД възлиза на 134,798 х.лв., разпределени в 134,797,899 акции с номинална стойност един лев за акция.

Акциите на Софарма АД са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД и Варшавската фондова борса.

Обратно изкупените собствени акции са 13,478,336 броя в размер на 52,200 х.лв. (31.12.2022 г.: 13,479,188 броя в размер на 52,203 х.лв.).

Законовите резерви в размер на 68,628 х.лв. (31.12.2022 г.: 68,628 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата на дружеството-майка и включват изцяло сумите за фонд “Резервен”.

Преоценъчният резерв - за имоти, машини и оборудване в размер на 30,932 х.лв. (31.12.2022 г.: 35,263 х.лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването на дружествата от Групата и техните справедливи стойности към датите на съответните редовни преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отчетен директно, чрез други компоненти на всеобхватния доход за годината.

Резервът по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 1,150 х.лв. – *отрицателна* величина (31.12.2022 г.: 560 х.лв.) е формиран от ефектите от оценка по справедлива стойност на другите дългосрочни капиталови инвестиции (включително консолидирания дял от изменението на този резерв в асоциирани дружества при оценката им по метода на собствения капитал). При отписване на тези инвестиции, формираният резерв не се рециклира през отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата за периода).

Резервът от преизчисление във валутата на представяне на чуждестранни дейности в размер на 2,112 х.лв. (31.12.2022 г.: 4,745 х.лв. – *отрицателна* величина) е формиран от курсовите разлики, възникнали в резултат на преизчисляването на валутата на финансовите отчети на чуждестранните дружества във валутата на представяне на Групата.

Други капиталови компоненти (емисия варианти)

Съгласно чл.25 от Устава на Софарма АД на 21.05.2021 г. Съветът на директорите определя параметрите и взема решение за издаване при първично публично предлагане на емисия варианти. С Решение № 804 – Е от 04.11.2021 г. Комисията за финансов надзор вписва емисия в размер на 44 932 633 безналични, свободнопрехвърляеми и поименни варианти, с емисионна стойност 0,28 лева, издадени от „Софарма” АД по реда на чл. 112 б, ал. 11 от ЗППЦК. Базовият актив на емитираните варианти са бъдещи обикновени, поименни, безналични, свободнопрехвърляеми акции, даващи право на един глас в Общото събрание на акционерите, които ще бъдат издадени от дружеството под условие, единствено в полза на собствениците на варианти. Всеки записан вариант дава право на

притежателя си да запише една акция от бъдеща емисия. Притежателите на вариантите могат да упражнят правото си да запишат съответния брой акции от бъдещо увеличение на капитала на дружеството в 3-годишен срок по фиксирана цена 4,13 лева за акция. Правото на упражняване възниква от датата, на която емисията от 44,925,943 варианти е регистрирана в „Централен Депозитар” АД – 16.11.2021 г.

Варантите са допуснати до търговия на основен пазар BSE на Българска Фондова Борса-София АД, считано от 17.11.2021 г.

Набраните средства от емисията варианти в размер на 12,479 х.лв. (31.12.2022 г.: 12,488 х. лв.) са представени като други капиталови компоненти в отчета за финансово състояние, нетно от разходите по емисията.

Резервът „Неразпределена печалба” включва компонент „други резерви”, който съдържа разпределени суми от реализирани печалби от минали години на дружества от Групата и компонента „натрупани печалби и загуби”.

Към 30 септември **неразпределената печалба** е в размер на 520,824 х.лв. (31.12.2022 г.: 509,869 х.лв.), включва и признатата натрупана актюерска загуба в размер на 1,263 х.лв. (31.12.2022 г.: 1,249 х.лв.), отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи във връзка с промяната в МСС 19 *Пенсионни и други доходи на наети лица*.

Основна нетна печалба на акция

	1.1.2023 - 30.9.2023	1.1.2022 - 30.9.2022
Средно претеглен брой акции	121,318,901	121,553,398
Нетна печалба за годината, отнасяща се към притежателите на собствения капитал на дружеството-майка (BGN'000)	<u>77,741</u>	<u>67,884</u>
Нетна печалба на акция (BGN)	<u>0.64</u>	<u>0.56</u>

Нетна печалба на акция с намалена стойност

	30.9.2023	30.9.2022
Среднопретеглен брой акции в обръщение	121,495,503	121,318,711
Кумулативен ефект от варианти	<u>8,422,344</u>	<u>(2,704,437)</u>
Акции в обръщение с варианти	129,917,847	118,614,274
Нетна печалба за годината, отнасяща се към притежателите на собствения капитал на дружеството-майка (BGN'000)	<u>77,741</u>	<u>67,884</u>
	<u>0.60</u>	<u>0.57</u>

28. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	‘000	Договорена сума на заема	Падеж	30.9.2023			31.12.2022		
				Дългосро- чна част	Краткосро- чна част	Общо	Дългосро- чна част	Краткосро- чна част	Общо
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Кредитни линии и заеми за оборотни средства									
сръбски динар/евро	8,100	31.08.2025	15,800	-	15,800	15,797	-	15,797	
евро	15,000	31.08.2025	14,835	-	14,835	-	-	-	
евро	1,100	31.10.2025	2,151	-	2,151	2,151	-	2,151	
Инвестиционни заеми									
евро	5,210	31.03.2026	2,966	1,690	4,656	4,233	1,693	5,926	
лева	4,330	10.07.2028	1,544	416	1,960	1,860	416	2,276	
евро	2,062	30.04.2025	470	870	1,340	1,075	797	1,872	
евро	12,000	25.06.2024	-	2,717	2,717	1,779	3,755	5,534	
лева	16,000	30.06.2024	-	1,622	1,622	801	2,667	3,468	
евро	583	27.02.2023	-	-	-	63	378	441	
лева	4,250	16.04.2023	-	-	-	-	52	52	
Общо			37,766	7,315	45,081	27,759	9,758	37,517	

Групата постепенно е установила политика на ежегодно преговаряне на условията на първоначално договорени дългосрочни кредитни линии, вкл. падежните срокове. От датата на преговарянето удължените кредитни линии се представят като краткосрочни банкови заеми (Приложение № 34). Получените банкови заеми в евро са договорени основно при лихвен процент, определен на база EURIBOR плюс надбавка до 2.6%, за левовите кредити – до 1.8% фиксиран, за сръбски динар – лихвен процент, определен на база BELIBOR плюс надбавка до 3,25% (2022 г.: за евро - EURIBOR плюс надбавка до 2.1%, за левовите кредити – до 2.8% фиксиран). Кредитите са за оборотни средства.

Инвестиционните кредити са с цел покупка на дълготрайни материални активи и разширение на дейността.

В полза на банките-кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти (Приложение № 15);
- Особени залози на:
 - машини и оборудване (Приложение № 15);
 - материални запаси (Приложение № 22);
 - търговски вземания (Приложение № 23).

29. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дългосрочните задължения към свързани лица към 30 септември включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Задължения по лизингови договори	17,540	17,906
Задължения свързани с покупка на акции	-	6,588
	<u>17,540</u>	<u>24,494</u>

Дължимите в рамките на 12 месеца лизингови вноски са представени в консолидирания годишен отчет за финансовото състояние в текущите задължения, в статията „Задължения към свързани предприятия” (Приложение № 36).

30. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Дългосрочните задължения към персонала към 30 септември включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	6,487	6,306
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми	258	235
Общо	<u>6,745</u>	<u>6,541</u>

Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружествата от Групата, опериращи основно в *България и Украйна*, за изплащане на обезщетения на наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда в *България* всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране (Приложение № 2.23).

Задълженията на работодателя към персонала при пенсиониране за дружествата извън България, са както следва:

- *Украйна* – работодателят има задължение да изплати между 250 и 500 украински гривни (между 12 лв. и 25 лв.) според трудовия стаж на работника и социални пенсии, които дружеството начислява след пенсиониране на служителите поради специфични условия на труд;

- *Казахстан* - съгласно Казахстанското законодателство работодателят няма законово задължение към персонала при пенсиониране;
- *Сърбия* – работодателят е задължен да изплати 3 средни работни заплати.

Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми

Към 30.09.2023 г. в стойността на дългосрочните задължения към персонала са включени и 258 х.лв. (31.12.2022 г.: 235 х.лв.), представляващи задължения към персонала, свързани с изплащането на тантиеми за период от повече от 12 м. - до 2026 г. (2022 г.: до 2025 г.).

31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЛИЗИНГ

Включените в отчета за финансовото състояние задължения по лизингови договори към трети и свързани лица са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва и са както следва:

	30.9.2023			31.12.2022		
	<i>Задължения по лизинг</i>	<i>Задължения по лизинг към свързани лица (Прил. № 29 и 36)</i>	<i>Общо</i>	<i>Задължения по лизинг</i>	<i>Задължения по лизинг към свързани лица (Прил. № 29 и 36)</i>	<i>Общо</i>
<i>Срок</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
До една година	12,998	2,781	15,779	12,874	2,710	15,584
Над една година	53,778	17,540	71,318	52,058	17,906	69,964
	66,776	20,321	87,097	64,932	20,616	85,548

Задълженията по лизинг към свързани лица са представени в Дългосрочни задължения към свързани лица (*Приложение № 29*) и Задължения към свързани предприятия (*Приложение № 36*).

Минималните лизингови плащания към трети и свързани лица са дължими както следва:

	30.9.2023			31.12.2022		
	<i>Трети лица</i>	<i>Свързани лица</i>	<i>Общо</i>	<i>Трети лица</i>	<i>Свързани лица</i>	<i>Общо</i>
<i>Срок</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
До една година	14,349	3,019	17,368	14,036	2,779	16,815
Над една година	56,979	18,401	75,380	55,057	18,179	73,236
	71,328	21,420	92,748	69,093	20,958	90,051
Бъдещ финансов разход по финансов лизинг	(4,552)	(1,099)	(5,651)	(4,161)	(342)	(4,503)

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Сегашна стойност на задълженията по лизингови договори към трети и свързани лица	66,776	20,321	87,097	64,932	20,616	85,548
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

В отчета за финансовото състояние, в статията Имоти, машини и оборудване са представени следните обекти и суми, свързани с договори за лизинг:

	<i>Земя и сгради</i>		<i>Машини, съоръжения и оборудване</i>		<i>Други</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Отчетна стойност</i>								
Салдо на 1 януари	102,508	69,379	259	166	12,707	11,409	115,474	80,954
Увеличения/придобити	13,635	52,839	1,124	97	4,083	3,082	18,842	56,018
Намаления/отписани	(6,852)	(19,710)	(91)	(4)	(2,223)	(1,784)	(9,166)	(21,498)
Салдо на 30 септември / 31 декември	109,291	102,508	1,292	259	14,567	12,707	125,150	115,474
<i>Натрупана амортизация</i>								
Салдо на 1 януари	24,038	21,253	162	76	6,258	5,202	30,458	26,531
Начислена амортизация за периода	10,434	12,927	136	86	2,397	2,739	12,967	15,752
Отписана амортизация	(2,281)	(10,142)	(82)	-	(2,055)	(1,683)	(4,418)	(11,825)
Салдо на 30 септември / 31 декември	32,191	24,038	216	162	6,600	6,258	39,007	30,458
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	77,100	78,470	1,076	97	7,967	6,449	86,143	85,016
Балансова стойност на 1 януари	78,470	48,126	97	90	6,449	6,207	85,016	54,423

32. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Към 30 септември правителствените финансираня на дружествата от Групата включват:

30.9.2023	31.12.2022
BGN'000	BGN'000

Дългосрочна част на правителствени финансираня	5,076	6,155
Краткосрочна част на правителствени финансираня (<i>Приложение № 40</i>)	603	747
Общо	5,679	6,902

Към 30 септември получените правителствени финансираня са от следните дружества от Групата:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Софарма АД	5,514	4,007
Вега Фарма АД	165	179
Биофарм Инженеринг АД	-	2,716
Общо	5,679	6,902

Правителствените финансираня са по европейски оперативни програми и са свързани основно с придобиване на машини и оборудване. (*Приложение № 15*). Краткосрочната част от финансиранята в размер на 603 х.лв. (31.12.2022 г.: 747 х.лв.) ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на междинния консолидиран отчет за финансовото състояние и е представена като „други текущи задължения“ (*Приложение № 40*).

33. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Другите нетекущи задължения към 30 септември включват:		
Задължения свързани с покупка на акции	6,595	6,594
	6,595	6,594

34. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Краткосрочните банкови заеми на Групата към 30 септември са както следва:

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума</i>	<i>Падеж</i>	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
<i>Банкови заеми (овърдрафти)</i>	<i>'000</i>		<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
евро	31,963	31.10.2023	40,899	63,030
лева	41,500	31.07.2024	39,873	32,704
лева	35,000	24.09.2024	24,895	-
лева	20,000	05.09.2024	19,940	5
лева	20,000	05.09.2024	19,939	-

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

лева	20,000	31.07.2024	19,925	-
евро	10,000	05.09.2024	19,554	-
сръбски динар/евро	8,000	27.2.2024 - 4.9.2024	15,647	7,158
евро	10,000	29.12.2023	10,837	-
лева	9,779	05.09.2024	9,777	-
евро	5,000	25.07.2024	9,750	9,757
евро	3,000	25.07.2024	5,852	5,859
лева	5,000	31.07.2024	4,919	-
евро	2,488	01.09.2024	2,933	2,934
евро	1,000	01.03.2024	1,956	1,956
укр.гривни	128,000	20.01.2023	-	1,212
			246,696	124,615

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума '000</i>	<i>Падеж</i>	<i>30.9.2023 BGN'000</i>	<i>31.12.2022 BGN'000</i>
Кредитни линии				
лева	20,000	31.03.2024	19,879	11,729
евро	6,165	25.07.2024	12,014	12,025
лева	10,000	31.07.2023	-	9,986
			31,893	33,740
Общо			278,589	158,355

Получените банкови заеми в евро са договорени основно при лихвен процент, определен на база EURIBOR плюс надбавка до 3.2%; за левовите кредити – референтен лихвен процент на съответната банка плюс надбавка до 3.25% (2022 г.: EURIBOR плюс надбавка до 2.55% или фиксиран до 3%; за левовите кредити – референтен лихвен процент на съответната банка плюс надбавка до 1.35% и фиксиран до 1.45%; за динар – лихвен процент, определен на база BELIBOR 1,95%; за украински гривни 22% фиксиран). Кредитите са за оборотни средства.

В полза на банките кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени особени залози на:

- машини и оборудване (*Приложение № 15*);
- суровини, материали и готова продукция (*Приложение № 22*);
- търговски вземания (*Приложение № 23*).

Към 30.09.2023 г. са учредени особени залози върху вземания от свързани лица, подлежащи на консолидация и елиминирани за целите на консолидирания годишен финансов отчет в размер на 64,786 х.лв. (31.12.2022 г.: 48,531 х.лв.) като обезпечение по получени от Групата банкови заеми и издадени банкови гаранции (*Приложения № 28, № 34 и № 41*).

35. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

<i>Търговските задължения</i> включват:	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Задължения към доставчици	152,948	152,483
Получени аванси от клиенти	1,306	23,084
Общо	154,254	175,567

<i>Задълженията към доставчици</i> са към:	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Доставчици извън РБългария	102,449	105,634
Доставчици от РБългария	50,499	46,849
Общо	152,948	152,483

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали, стоки и услуги. Средният кредитен период, за който обичайно не се начислява лихва по търговски задължения е до 180 дни.

36. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

<i>Задълженията към свързани предприятия</i> включват:	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Задължения към дружества акционери със значително влияние	45,292	1,098
Задължения към съвместни и асоциирани дружества	2,798	2,697
Задължения към дружества свързани чрез ключов управленски персонал	1,077	901
Задължения към дружества, контролирани от асоциирано дружество	259	202
Други свързани лица	4,087	6
Общо	53,513	4,904

<i>Задълженията към свързани предприятия по видове са:</i>	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Задължения за дивиденди	49,310	-

Краткосрочни задължения по лизингови договори	2,781	2,710
Задължения за доставки на стоки и материали	1,348	964
Доставка на услуги	68	68
Задължения свързани с покупка на акции	-	1,031
Задължения по аванси	-	125
Други	6	6
Общо	53,513	4,904

Задълженията към свързани предприятия са текущи, в лева, безлихвени и не са обезпечени допълнително със специален залог или гаранция от Групата.

37. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОР ЗА ФАКТОРИНГ

Дружество от Групата има сключен договор за факторинг с финансова институция (Фактор) от 19.01.2016 г. за прехвърляне на съществуващи неизискуеми вземания от свои клиенти. Факторът има правото на обратен иск (право на регрес) за всички авансово платени суми, независимо дали са включени или не в одобрения кредитен лимит. Одобреният кредитен лимит към 30.09.2023 г. е 15,000 хил.лв. (2022 г.: 15,000 хил. лв.) Прехвърлените фактури се плащат авансово до 90 % (деветдесет процента) от тяхната стойност с включен ДДС. Лихвата за авансово преведените средства е 1М РЛП +1.55% на годишна база и се удържа на едномесечен период в края на всеки календарен месец.

Към 30.09.2023 г. дружеството няма задължения по договора за факторинг (31.12.2022 г.: 1,875 х.лв.).

Общо предоставеното финансиране през 2023 г. е в размер на 700 х.лв. (2022 г.: 25,800 х.лв.) (Приложение № 2.17).

38. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и за социалното осигуряване включват:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Задължения към персонала, в т.ч.:	17,322	17,949
<i>текущи задължения по възнаграждения</i>	9,509	10,137
<i>тантиеми</i>	4,143	3,591
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	3,670	4,221
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	3,985	3,831
<i>текущи задължения по вноски към социалното осигуряване</i>	3,413	3,174
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	572	657
Общо	21,307	21,780

39. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Задълженията за данъци включват:

	<i>30.9.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
ДДС	4,246	6,327
Данъци върху печалбата	2,185	996
Данъци върху доходите на физическите лица	1,526	730
Данъци върху разходите	423	365
Местни данъци и такси	16	16
Данъци при източника	-	2
Общо	8,396	8,436

До датата на издаване на настоящия междинен консолидиран отчет в дружествата от Групата са извършени ревизии и проверки, както следва:

Дружество	Пълна данъчна ревизия	Ревизия по ДДС	Проверка по осигурително законодателство
Софарма АД	31.12.2011	31.12.2011	30.09.2013
Софарма Трейдинг АД	31.12.2011	31.12.2017	30.04.2018
Биофарм Инженеринг АД	31.12.2014	31.01.2023	30.04.2009
Фармалогистика АД	31.12.2005	31.12.2007	няма
Електронкомерс ЕООД	31.12.2005	30.04.2006	няма
Вета Фарма АД	няма	31.08.2023	30.06.2016
Софармаси ЕООД	няма	31.07.2020	няма
Софармаси 2 ЕООД	няма	30.06.2019	няма
Софармаси 3 ЕООД	няма	30.11.2017	няма
Софармаси 4 ЕООД	няма	30.06.2022	няма
Софармаси 5 ЕООД	няма	31.08.2020	няма
Софармаси 6 ЕООД	няма	30.05.2023	няма
Софармаси 7 ЕООД	няма	31.05.2019	няма
Софармаси 8 ЕООД	няма	31.08.2020	няма
Софармаси 9 ЕООД	няма	31.12.2020	няма
Софармаси 10 ЕООД	няма	30.11.2022	няма
Софармаси 11 ЕООД	няма	31.07.2022	няма
Софармаси 12 ЕООД	няма	31.07.2022	няма
Софармаси 13 ЕООД	няма	31.07.2022	няма
Софармаси 14 ЕООД	няма	31.12.2018	няма
Софармаси 15 ЕООД	няма	30.06.2022	няма
Софармаси 16 ЕООД	няма	31.12.2019	няма
Софармаси 17 ЕООД	няма	31.12.2020	няма

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Софармаси 18 ЕООД	няма	30.10.2021	няма
Софармаси 19 ЕООД	няма	31.08.2023	няма
Софармаси 20 ЕООД	няма	31.12.2013	няма
Софармаси 21 ЕООД	няма	няма	31.08.2017
Софармаси 22 ЕООД	няма	31.12.2012	30.04.2020
Софармаси 23 ЕООД	няма	31.05.2014	30.04.2020
Софармаси 24 ЕООД	няма	няма	30.04.2020
Софармаси 25 ЕООД	няма	31.01.2023	30.04.2020
Софармаси 26 ЕООД	няма	31.08.2017	няма
Софармаси 27 ЕООД	няма	31.12.2013	няма
Софармаси 28 ЕООД	няма	30.04.2023	няма
Софармаси 29 ЕООД	няма	31.07.2023	няма
Софармаси 30 ЕООД	няма	31.07.2023	30.04.2020
Софармаси 31 ЕООД	няма	31.07.2022	30.04.2020
Софармаси 32 ЕООД	31.12.2010	31.12.2019	30.04.2020
Софармаси 33 ЕООД	няма	няма	30.04.2020
Софармаси 34 ЕООД	няма	няма	30.04.2020
Софармаси 35 ЕООД	няма	31.12.2013	30.04.2020
Софармаси 36 ЕООД	няма	31.01.2015	31.05.2021
Софармаси 37 ЕООД	няма	31.10.2022	30.04.2020
Софармаси 38 ЕООД	няма	31.07.2017	30.04.2020
Софармаси 40 ЕООД	няма	няма	30.04.2020
Софармаси 41 ЕООД	няма	28.02.2023	31.05.2019
Софармаси 42 ЕООД	няма	няма	30.11.2020
Софармаси 43 ЕООД	31.12.2016	няма	31.05.2019
Софармаси 44 ЕООД	няма	31.12.2013	30.04.2020
Софармаси 45 ЕООД	няма	Няма	30.04.2020
Софармаси 46 ЕООД	няма	31.05.2023	няма
Софармаси 47 ЕООД	няма	31.11.2016	31.03.2020
Софармаси 48 ЕООД	няма	30.06.2021	31.08.2017
Софармаси 49 ЕООД	31.12.2015	31.12.2014	31.05.2020
Софармаси 50 ЕООД	няма	31.12.2018	31.03.2020
Софармаси 51 ЕООД	няма	30.09.2018	30.04.2020
Софармаси 52 ЕООД	няма	няма	31.12.2015
Софармаси 53 ЕООД	няма	30.06.2021	31.08.2017
Софармаси 54 ЕООД	няма	31.08.2015	31.03.2020
Софармаси 55 ЕООД	няма	31.12.2014	31.03.2020
Софармаси 56 ЕООД	няма	31.12.2015	30.04.2020
Софармаси 57 ЕООД	няма	няма	31.05.2020
Софармаси 58 ЕООД	няма	31.07.2018	няма
Софармаси 63 ЕАД	31.12.2012	няма	31.12.2019
Софармаси 64 АД	31.12.2016	няма	няма
ПАО Витамини	31.12.2013	31.12.2013	01.04.2014

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

ООО Софарма Украйна	31.12.2014	31.12.2014	30.06.2016
Софарма Варшава СП. З.О.О	няма	няма	06.07.2017
Софарма Трейдинг Д.о.о., Сърбия	31.03.2017	30.06.2017	15.04.2017

За дружествата в България данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи. За дружествата извън България данъчна ревизия се извършва както следва: в Украйна - в тригодишен срок, в Полша и Казахстан – в петгодишен срок и в Сърбия – в десетгодишен срок.

На дружествата Фитопалаузово АД, ТОО Софарма Казахстан, Фармахим ЕООД, Софармаси 59 ЕООД, Софармаси 60 ЕООД, Софармаси 61 ЕООД, Софармаси 62 ЕООД и Софармаси 39 ЕООД не са провеждани пълни данъчни ревизии, ревизии по ДДС и проверки по осигурителното законодателство.

40. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

<i>Другите текущи задължения</i> включват:	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Задължения за дивиденди	23,370	456
Задължения за възстановяване по договори с клиенти	9,276	7,877
Пасиви по договори с клиенти	3,477	2,664
Задължения свързани с покупка на акции	1,135	1,032
Правителствени финансираня (<i>Приложение № 32</i>)	603	747
Провизия по финансови гаранции	155	158
Задължения по получени депозити като гаранции	135	144
Удръжки от работните заплати	70	50
Присъдени суми по съдебни дела	16	16
Други	688	653
Общо	38,925	13,797

41. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Поръчителства и предоставени гаранции

Софарма АД

Дружеството е предоставило в полза на банки по получени заеми от асоциирани дружества, следните обезпечения:

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

В полза на Доверие Обединен Холдинг АД	30.09.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Сгради	7,579	7,867
Земи	6,624	6,624
Общо	14,203	14,491

Дружеството е съдлъжник по получени банкови кредити, издадени банкови гаранции, сключени лизингови договори, както и е гарант пред банки и доставчици на следните дружества:

	Период на падеж	Вид валута	Договорен размер		Размер на
			Оригинална		гарантираната
			Валута	BGN'000	сума
					30.09.2023
					BGN'000
Доверие Обединен Холдинг АД	2027 г.	лева	30,000	30,000	17,500
Енергоинвестмънт АД	2024 г.	лева	2000	2000	1,600
Общо					19,100

Банкови гаранции

Софарма Трейдинг АД

Издадените за дружеството банкови гаранции към 30.09.2023 г. възлизат на 17,337 х.лв. (31.12.2022 г.: 14,716 х.лв.) и са за гарантиране плащане към доставчици на стоки, за добро изпълнение - гарантиране бъдещи доставки на лекарствени и медицински продукти на болници по сключени договори за доставка, митническа гаранция, участие в търгове и обезпечения по договори за наем на търговски обекти (аптеки).

Банковите гаранции са издадени от:

	30.09.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
ДСК АД	7,828	7,508
Кей Би Си Банк България ЕАД	5,135	4,870
ИНГ банк Н.В.	4,374	2,338
	17,337	14,716

Към 30.09.2023 г. Софарма Трейдинг АД е предоставило банкови гаранции в размер на 1,737 х. лв. (31.12.2022 г.: 2,152 х.лв.) като обезпечения по договори за наем на търговски обекти (аптеки), страна по които са негови дъщерни дружества.

Софарма Трейдинг Д.о.о., Сърбия

Към 30.09.2023 г. издадените за дружеството банкови гаранции възлизат на 14,108 х.лв. (31.12.2022 г.: 12,247 х.лв.) и са за гарантиране плащане към доставчици на стоки, за добро изпълнение - гарантиране бъдещи доставки на лекарствени и медицински продукти на болници по сключени договори за доставка, митническа гаранция и участие в търгове.

Банковите гаранции са издадени от:

	<i>30.09.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Райфайзенбанк АД Белград	11,205	8,315
Юробанк АД Белград	1,952	1,350
Банка Интеза АД Белград	951	357
ОТП Банка Сърбия АД Белград (SG Експресбанк АД Белград)	-	2,225
	<u>14,108</u>	<u>12,247</u>

Застраховка на гаранции за изпълнение

Софарма Трейдинг АД

Към 30.09.2023 г. дружеството има сключени договори за застраховка на гаранции за изпълнение в търгове за доставка на лекарства и консумативи в полза на медицински заведения и Министерството на здравеопазването в размер на 9,231 х.лв. (31.12.2022 г.: 4,813 х.лв.).

Активи, получени на отговорно пазене

Софарма Трейдинг АД

Съгласно сключени договори за преддистрибуция, дружеството е приело на отговорно пазене към 30.09.2023 г. стоки в размер на 5,951 х.лв. (31.12.2022 г.: на 4,318 х.лв.).

Значителни неотменяеми договори и ангажименти

Софарма АД

Дружеството е получило правителствени финансираня по оперативна програма Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007 – 2013 г. и оперативна програма Енергийна

ефективност (*Приложения № 32 и № 40*), свързани с придобиване на дълготрайни активи, реконструкции на сгради и технологично обновление и модернизация на таблетното производство, внедряване на иновативни продукти в ампулното производство, придобиване на общообменни инсталации за вентилация и климатизация при производството на медицински продукти и внедряване на иновативни капки за очи тип „изкуствени сълзи“ (*Приложение № 15*).

Дружеството е поело ангажимент за срок от 5 години след приключването на съответните проекти да не извършват значими изменения, засягащи същността и условията за изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираня подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.

Вета Фарма АД

Дружеството е получило правителствени финансираня по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. (*Приложения № 32 и № 40*) свързани с повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда (*Приложение № 15*). Дружеството е поело ангажимент за срок от 3 години след приключването на съответните проекти да не извършват значими изменения, засягащи същността и условията за изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираня подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.

42. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност Групата може да бъде изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци.

Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Групата.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружествата от Групата и на привлечения от тях заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от тях инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Управлението на рисковете се осъществява текущо от ръководството на дружеството-майка и респективно ръководствата на дъщерните дружества съгласно политиката, определена от Съвета на директорите на дружеството-майка. Съветът на директорите е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Структурата на финансовите активи и пасиви към 30.09.2023 г. е както следва:

Категории финансови инструменти:	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Финансови активи		
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	360,082	326,563
<i>Вземания и заеми (Приложения № 20, № 21, № 23 ,№ 24 и № 25)</i>	342,663	306,712
<i>Парични средства и парични еквиваленти (Приложение № 26)</i>	17,419	19,851
Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в т.ч.:	2,482	4,778
<i>Капиталови инвестиции (Приложение № 19)</i>	2,482	4,778
Общо финансови активи	362,564	331,341
Финансови пасиви		
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:	650,289	456,168
<i>Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми (Приложения № 28 и № 34)</i>	323,670	195,872
<i>Други заеми и задължения (Приложения № 33, № 35, № 36 и № 40)</i>	239,522	174,748
<i>Задължения по лизинг (Приложение № 31)</i>	87,097	85,548
Общо финансови пасиви	650,289	456,168

Нетният ефект от начислени/(възстановени) обезценки, свързани с финансови активи и финансови гаранции, признати в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата) е както следва:

	30.9.2023	30.9.2022
	BGN '000	BGN '000
Търговски и други вземания, включително от свързани лица	(1,885)	6,697
Предоставени заеми по амортизируема стойност	793	1,354
Съдебни и присъдени вземания	(24)	(22)
Общо	(1,116)	8,029

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на Групата няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания.

Кредитният риск на Групата възниква както от основната ѝ дейност, чрез търговските вземания, така и от нейната финансова дейност, включваща предоставяне на заеми на свързани и трети лица, поети ангажименти по заеми и гаранции и депозити в банки. В Групата са разработени политики, процедури и правила за контрол и мониторинг на поведението на кредитния риск.

Търговски вземания

В своята търговска практика Групата е прилагала различни схеми на дистрибуция, докато постигне сегашния ефективен подход, съобразен с пазарната обстановка на работа, с разнообразните начини на плащане, както и с включването на търговски работи. Групата работи с контрагенти с история на взаимоотношенията на основните си пазари, като си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства.

Работата с НЗОК и с дистрибутори, които работят с държавните болнични заведения също изискват политика на отложени плащания в България. В този смисъл независимо, че е налице концентрация на кредитен риск, той се контролира посредством подбор, текущо наблюдение върху ликвидността и финансовия стабилитет на търговските партньори, както и пряка комуникация с тях и търсене на бързи мерки при първи индикатори за проблеми.

Кредитната политика на Групата предвижда всеки нов клиент да се проучва за кредитоспособност преди да се предложат стандартните условия на доставка и плащане.

Групата използва матрици за провизиране на очакваните кредитни загуби на търговските вземания и активите по договори с клиенти. Последните са групирани в групи (портфейли) от различни сегменти клиенти, които имат сходни характеристики, вкл. за кредитен риск.

Прилаганите в матриците проценти на провизиране се базират на дните просрочие за всеки отделен портфейл. Първоначално процентите на всяка матрица се определят на база исторически данни, наблюдавани от дружествата от Групата, за период от три години. В основата на метода е анализа на историята и оценката на поведението на всяка фактура в дадена група, издадени за последните поне три години в аспект на дни просрочие, преминаване по периоди между различните диапазони на просрочие, плащанията и несъбрани суми и т.н. На тази база се определя процентът на загубата като несъбираемостта на дадена група фактури към просрочените фактури по дни.

Периодът за възникване на икономическа загуба от несъбираемост се определя по клиентски портфейли: търговци на едро, аптекен пазар, болничен пазар и по географски региони. Този период се изследва и преценява исторически. Групата няма практика да изисква обезпечение по вземанията от своите клиенти, както и не ги застрахова. На второ място, Групата прецизира матриците за провизиране на обезценка на всеки портфейл като коригира определените проценти на база исторически данни за поведението на плащанията по издадените фактури и историческите загуби от несъбираемост чрез включване на прогнозна информация за определени макрофактори.

Историческите проценти се коригират, за да отразят ефекта от бъдещо поведение на макроикономически фактори, за които е установена статистическа зависимост и за които се смята, че оказват влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си.

Съдебни и присъдени вземания

При преценката на събираемостта на съдебните и присъдените вземания ръководството прави индивидуален анализ на цялата експозиция от всеки контрагент (тип контрагент) с оглед установяване на реалната възможност за събирането им. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотeka, поръчителства, банкова гаранция) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 %.

Предоставени заеми и финансови гаранции

Оценката на всяка кредитна експозиция за целите на управлението на риска е процес, който изисква използването на модели, които да отразяват влиянието върху експозицията на промените в пазарните условия, очакваните парични потоци и времето до падеж. Оценката на кредитния риск на предоставените заеми води до по-нататъшни преценки за вероятността от възникване на неизпълнение, на свързаните с тези преценки коефициенти на загуба и на корелациите между контрагентите. Групата измерва кредитния риск като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD).

За определяне на кредитния риск на предоставени заеми и финансови гаранции, както и на определени индивидуални вземания, ръководството на Групата е разработило методика, която включва два основни компонента: определяне на кредитен рейтинг на длъжника, и статистически модели за изчисляване на маргинални PD по години за всеки рейтинг. Относно рейтинга то използва вътрешни оценки за кредитния рейтинг на отделните контрагенти на база глобални методологии на водещи световни рейтингови агенции. Рейтингът отразява финансови съотношения за задлъжнялост, ликвидност, рентабилност и др., количествени (например нива на продажби) и качествени (например финансова политика, диверсификация и т.н.) критерии според съответната методология и индустрия.

Чрез статистически модели, базирани на исторически глобални данни за вероятности за неизпълнение (PD) и преходи между различни рейтинги, както и на прогнози за ключови макроикономически показатели (растеж на БВП, инфлация и т.н.) се определят нужните маргинални PD по години за всеки рейтинг.

На база установения конкретен рейтинг и анализа на характеристики на длъжника и заема/гаранцията, вкл измененията, които са настъпили в тях, спрямо предходния период се определя етапът на инструмента (Етап 1, Етап 2 или Етап 3). Групата счита, че даден финансов инструмент е претърпял *значително увеличение на кредитния риск*, когато са изпълнени един или повече от следните количествени или качествени критерии:

Количествени критерии:

- Увеличение на вероятността от неизпълнение (PD) за целия живот на финансовия актив към отчетната дата спрямо вероятността от неизпълнение за целия живот към датата, на която активът е признат за първи път;
- Заемополучателят е в просрочие над 30 дни, но по-малко от 90 дни;
- Действителни или очаквани значителни неблагоприятни промени в оперативните резултати на заемополучателя, над допустимия диапазон на изменение, измерени през основни финансови и оперативни показатели на длъжника;
- Значителна промяна в стойността на обезпечението, което обстоятелство се очаква да увеличи загубата и риска от неизпълнение.

Качествени критерии:

- Значителни неблагоприятни промени в бизнес, финансови и / или икономически условия, при които кредитополучателят оперира;
- Действителни или очаквани значителни неблагоприятни промени в оперативните резултати на кредитополучателя;
- Значителна промяна в стойността на обезпечението, която се очаква да увеличи риска от неизпълнение;
- Ранни признаци на проблеми с паричния поток / ликвидност, като забавяне в обслужването на търговските кредитори / кредити.

Критериите, използвани за определяне на значително нарастване на кредитния риск, се наблюдават и преразглеждат периодично за целесъобразност от финансовия директор на Групата.

Групата определя финансов инструмент *в неизпълнение и с настъпила кредитна загуба*, когато отговаря на един или повече от следните критерии :

Количествени критерии

- Заемополучателят е с просрочие над 90 дни по своите договорни плащания;
- Настъпили или предстоящи съществени неблагоприятни промени и събития в бизнеса, финансовите условия и стопанската среда на заемополучателят, измерени през сериозен спад на основни финансови и оперативни показатели на длъжника;
- Заемополучателят отчита поредица загуби и отрицателни нетни активи;
- Настъпили или предстоящи съществени неблагоприятни промени в стойността на ключово обезпечение по заема, вкл. загуби на обезпечения.

Качествени критерии

Заемополучателят е в невъзможност да плаща поради значителни финансови затруднения. Това са случаи, когато:

- Заемополучателят е в нарушение на финансовия договор, напр. лихвени плащания, обезпечения;
- Негативни промени в бизнеса на заемополучателя;
- Направени отстъпки във връзка с финансови затруднения на заемополучателя;
- Вероятно е заемополучателя да бъде обявен в несъстоятелност.

Дефиницията за неизпълнение е приложена последователно за моделиране на вероятността от неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD) през изчисленията на очакваните загуби на Групата.

Очакваните кредитни загуби са изчислени чрез дисконтиране на получената стойност от произведението на: вероятността от неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD), определени както следва:

- PD представя вероятността заемополучателят да не изпълни финансовото си задължение или през следващите 12 месеца, или през целия живот на финансовия актив (PD за целия живот), определени на база на публични данни за PD на общоприети източници и статистически модели за ефектите от прогнозни макроикономически фактори. Също така ръководството на дружеството е извършило исторически анализ и е идентифицирало основните икономически променливи, влияещи върху кредитния риск и очакваните кредитни загуби за всеки вид заем (портфейл);
- EAD е сумата, която е дължима на Групата от заемополучателя в момента на неизпълнението, през следващите 12 месеца или през остатъчния период на заема, определена съгласно конкретните характеристики на инструмента (дължима сума, погасителни планове, лихви, срок и др.);
- LGD представлява очакването на Групата за размера на загуба при експозиция в неизпълнение. LGD варира според вида на контрагента, вида и старшинството на претенцията и наличието на обезпечение или друга кредитна подкрепа. LGD се измерва като процент загуба за откритата експозиция към момента на неизпълнение;
- Дисконтовият процент, използван при изчисляването на очакваната кредитна загуба (ECL), е първоначалният ефективен лихвен процент по заема или в случай на финансови гаранции и други инструменти без приложим лихвен процент – безрискова норма за съответния период, валута и т.н..

Групата прилага редица политики и практики за намаляване на кредитния риск от предоставени заеми. Най-често срещано е приемането на обезпечение. Групата възлага изготвяне на оценка от външни експерти – независими оценители на полученото обезпечение като част от процеса по предоставянето на заеми. Тази оценка се преразглежда периодично, но поне веднъж годишно.

Таблицата по – долу представя качеството на финансовите активи и активите по договори на Групата, а също така и максималната експозиция, изложена на кредитен риск според приетата оценка за кредитен рейтинг:

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

30.9.2023	Приложение	Вътрешна категоризация за кредитен риск	Очаквани кредитни загуби (МСФО 9)	Брутна балансова стойност BGN '000	Загуба от обезценка (коректив) BGN '000	Балансова стойност BGN '000
Предоставени дългосрочни заеми на свързани предприятия	20	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	47,343	(157)	47,186
Вземания по договори за цесия от свързани предприятия	20	Редовни Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	3,851	-	3,851
Предоставени краткосрочни заеми на свързани предприятия	24	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	4,034	-	4,034
Предоставени краткосрочни заеми на свързани предприятия	24	Предоговаряни Етап 2	За целия живот (кредитно обезпечение)	10,823	(2,133)	8,690
Предоставени дългосрочни заеми на трети лица	21	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	3,912	(459)	3,453
Предоставени краткосрочни заеми на трети лица	21	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	2,760	-	2,760
Предоставени краткосрочни заеми на трети лица	25	Предоговаряни Етап 2	За целия живот (кредитно обезпечение)	8,472	(3)	8,469
Търговски и други вземания от свързани предприятия	20, 24	неприложимо	За 12 - месечен период	3,024	(280)	2,744
Търговски и други вземания от трети лица	21, 23, 25	неприложимо	За 12 - месечен период	267,043	(5,567)	261,476
<i>в т.ч. съдебни вземания</i>	25			<u>13,595</u>	<u>(998)</u>	<u>12,597</u>
Финансови активи				<u>351,262</u>	<u>(8,599)</u>	<u>342,663</u>
31.12.2022	Приложение	Вътрешна категоризация за кредитен риск	Очаквани кредитни загуби (МСФО 9)	Брутна балансова стойност BGN '000	Загуба от обезценка (коректив) BGN '000	Балансова стойност BGN '000
Предоставени дългосрочни заеми на свързани предприятия	20	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	63,355	(157)	63,198

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Предоставени краткосрочни заеми на свързани предприятия	24	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	4,144	-	4,144
Предоставени краткосрочни заеми на свързани предприятия	24	Предоговаряни Етап 2	За целия живот (кредитно обезпечение)	9,852	(1,340)	8,512
Предоставени дългосрочни заеми на трети лица	21	Първоначално-договорени заеми Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	1,956	(459)	1,497
Предоставени краткосрочни заеми на трети лица	25	Предоговаряни Етап 2	За целия живот (кредитно обезпечение)	8,320	(3)	8,317
Вземания по договори за цесия от свързани предприятия	20	Редовни Етап 1	За целия живот (кредитно обезпечение)	3,757	-	3,757
Търговски и други вземания от свързани предприятия	20, 24	неприложимо	За 12 - месечен период	891	(122)	769
Търговски и други вземания от трети лица <i>в т.ч. съдебни вземания</i>	21, 23, 25 25	неприложимо	За 12 - месечен период	223,954	(7,436)	216,518
				<u>13,649</u>	<u>(1,002)</u>	<u>12,647</u>
Финансови активи				<u>316,229</u>	<u>(9,517)</u>	<u>306,712</u>

Таблицата по – долу предоставя информация за експозицията на Групата към кредитен риск и обезценките по кредитните загуби за предоставените заеми, търговските вземания и други вземания към 30.09.2023 г.:

Категория	Съответствие с външен кредитен рейтинг	Осреднен процент на очаквана загуба от обезценк	Брутна стойност	Загуба от обезценка (коректив)
			BGN '000	BGN '000
Първоначално-договорени заеми (Етап 1)	B3	1.38%	44,625	(616)
Първоначално-договорени заеми (Етап 1)	Ba3	0.00%	9,390	-
Предоговаряни заеми (Етап 2)	Saa1	0.00%	8,936	-
Предоговаряни заеми (Етап 2)	B3	0.04%	8,226	(3)
Първоначално-договорени заеми (Етап 1)	Ba1	0.00%	4,034	-
Вземания по договори за цесия от свързани предприятия (Етап 1)	B1	0.00%	3,851	-
Предоговаряни заеми (Етап 2)	B1	100.00%	2,133	(2,133)
Търговски и други вземания, включително и свързани лица (Етап 1)	неприложимо	1.89%	256,472	(4,849)

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Трудносъбираеми вземания (съдебни и присъдени вземания)	неприложимо	7.34%	<u>13,595</u>	<u>(998)</u>
Общо			<u>351,262</u>	<u>(8,599)</u>

Групата има концентрация на вземания от свързани лица (търговски вземания и заеми), както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Клиент 1	60.98%	63.63%
Клиент 2	13.07%	12.49%
Клиент 3	9.97%	10.59%

Групата текущо управлява концентрацията на вземанията от свързани лица чрез прилагане на кредитни лимити и допълнителни обезпечения под формата на залог на ценни книжа и други активи и прилагане на записи на заповед.

Концентрацията на първите пет клиента в търговските вземания на Групата е както следва:

	30.9.2023	% кредитна експозиция спрямо общата сума на търговските вземания	31.12.2022	% кредитна експозиция спрямо общата сума на търговските вземания
	BGN'000	%	BGN'000	%
Клиент 1	18,525	8%	17,124	9%
Клиент 2	9,592	4%	7,704	4%
Клиент 3	4,664	2%	5,303	3%
Клиент 4	4,477	2%	4,499	2%
Клиент 5	4,181	2%	4,126	2%

Парични средства

Паричните средства на Групата и разплащателните операции са съсредоточени основно в различни първокласни банки. За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти* се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg и референтните публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), отговарящи на рейтинга на съответната банка. Ръководството следи текущо промяната на рейтинга на съответната банка, за да оценява наличието на завишен кредитен риск, текущото управление на входящите и изходящи парични потоци и разпределението на наличностите по банковите сметки и банки.

Валутен риск

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Дружествата от Групата извършват своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти и поради това те са изложени на валутен риск.

Групата чрез дружествата в Украйна и Сърбия осъществява стопански операции в тези страни и съответно има съществени експозиции в украински гривни и сръбски динар. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на тези валути спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества. Останалите дружествата в чужбина реализират продажбите си предимно на местните пазари, което води до валутен риск и спрямо техните валути - полска злота, щатски долар, английски паунд и казахстанско тенге. Повечето от операциите на дружествата от Групата обичайно са деноминирани в български лева, като българският лев е фиксирани към евро, което редуцира потенциалната валутна волатилност за тези дружества от Групата.

За контролиране на валутния риск има въведена система в цялата Група на планиране на доставките от внос, за продажбите в чуждестранна валута, както и процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания. Експозициите на почти всички дъщерни дружества в България към валутен риск са незначителни, тъй като почти всички продажби са реализирани на местния пазар в български лева. Вносът на стоки е основно осъществен в евро. Заемите, когато са деноминирани в чуждестранна валута, са отпуснати основно в евро.

Активите и пасивите на Групата, деноминирани в български левове, представени по различните чуждестранни валути, са както следва:

<i>30 септември 2023 г.</i>	<i>в BGN</i>	<i>в EUR</i>	<i>в RSD</i>	<i>в USD</i>	<i>в UAH</i>	<i>в друга</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>валута</i>	<i>BGN</i>
	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>BGN</i>	<i>'000</i>
	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>
Капиталови инвестиции	2,466	-	-	16	-	-	2,482
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	239,038	34,147	66,281	7,380	6,706	6,530	360,082
<i>Вземания и заеми</i>	<i>230,274</i>	<i>30,967</i>	<i>65,869</i>	<i>7,338</i>	<i>4,792</i>	<i>3,423</i>	<i>342,663</i>
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	<i>8,764</i>	<i>3,180</i>	<i>412</i>	<i>42</i>	<i>1,914</i>	<i>3,107</i>	<i>17,419</i>
Общо финансови активи	241,504	34,147	66,281	7,396	6,706	6,530	362,564
<i>30 септември 2023 г.</i>	<i>в BGN</i>	<i>в EUR</i>	<i>в RSD</i>	<i>в USD</i>	<i>в UAH</i>	<i>в друга</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>валута</i>	<i>BGN</i>
	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>BGN</i>	<i>'000</i>
	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	199,859	121,562	2,249	-	-	-	323,670
Други заеми и задължения	133,598	61,514	40,721	1,747	1,452	490	239,522
Задължения по лизинг	65,417	20,889	-	374	53	364	87,097
Общо финансови пасиви	398,874	203,965	42,970	2,121	1,505	854	650,289

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

<i>31 декември 2022г.</i>	<i>в BGN</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в EUR</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в RSD</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в USD</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в UAH</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в друга</i> <i>валута</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>Общо</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>
Капиталови инвестиции	4,770	-	-	8	-	-	4,778
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	222,660	23,821	60,126	6,790	7,258	5,908	326,563
<i>Вземания и заеми</i>	<i>212,483</i>	<i>21,084</i>	<i>59,343</i>	<i>6,695</i>	<i>3,252</i>	<i>3,855</i>	<i>306,712</i>
<i>Парични средства и парични</i> <i>еквиваленти</i>	<u><i>10,177</i></u>	<u><i>2,737</i></u>	<u><i>783</i></u>	<u><i>95</i></u>	<u><i>4,006</i></u>	<u><i>2,053</i></u>	<u><i>19,851</i></u>
Общо финансови активи	<u>227,430</u>	<u>23,821</u>	<u>60,126</u>	<u>6,798</u>	<u>7,258</u>	<u>5,908</u>	<u>331,341</u>
<i>31 декември 2022г.</i>	<i>в BGN</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в EUR</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в RSD</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в USD</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в UAH</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>в друга</i> <i>валута</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>	<i>Общо</i> <i>BGN</i> <i>'000</i>
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	123,272	67,555	3,833	-	1,212	-	195,872
Други заеми и задължения	65,480	60,357	45,299	2,697	435	480	174,748
Задължения по лизинг	<u>65,695</u>	<u>18,997</u>	<u>-</u>	<u>417</u>	<u>141</u>	<u>298</u>	<u>85,548</u>
Общо финансови пасиви	<u>254,447</u>	<u>146,909</u>	<u>49,132</u>	<u>3,114</u>	<u>1,788</u>	<u>778</u>	<u>456,168</u>

Анализ на валутната чувствителност

Валутната чувствителност на експозициите на Групата е основно свързана с украинската гривна и сръбския динар. Прямо останалите валути, в които оперира Групата или в които функционират определени дружества от Групата - полска злота, щатски долар и казахстанско тенге, валутният риск на Групата е лимитиран, тъй като техните експозиции в тези валути са относително малки и по-лесно регулируеми от страна на ръководствата на съответните дъщерни дружества.

Ефектът от валутната чувствителност при 10 % увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо сръбския динар, украинската гривна, щатския долар и общо спрямо другите валутни експозиции на база структурата на валутните активи и пасиви към 30 септември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху консолидирания финансов резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал, принадлежащ на Групата.

Влиянието за 2023 г. при 10% увеличение/намаление на курсовете на сръбския динар, украинската гривна, щатския долар спрямо българския лев върху печалбата на Групата (след облагане) е:

30.9.2023

30.9.2022

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

	<i>RSD</i>	<i>USD</i>	<i>UAH</i>	<i>RSD</i>	<i>USD</i>	<i>UAH</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансов резултат	1,981	475	426	1,220	447	448
Неразпределена печалба	1,981	475	426	1,220	447	448

В друга валута са включени основно: 3,026 х.лв. в полски злоти и 2,647 х.лв. в казахстанско тенге нетни финансови активи (към 30.09.2022 г.: 2,418 х.лв. в полски злоти и 1,821 х.лв. в казахстанско тенге нетни финансови активи и 53 х.лв. в молдовски леи нетни финансови пасиви).

При увеличение/намаление с 10%, респективно на курса на полската злота и казахстанското тенге (за 2022 г. и за молдовската лея) спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на Групата (след облагане) е:

	30.9.2023			30.9.2022		
	<i>PLN</i>	<i>KZT</i>	<i>MDL</i>	<i>PLN</i>	<i>KZT</i>	<i>MDL</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансов резултат	245	212	-	196	182	(5)
Неразпределена печалба	245	212	-	196	182	(5)

Ефектът върху собствения капитал е на същата стойност и в посока намаление и рефлектира в компонента „неразпределена печалба“.

Групата прави анализ на валутната експозиция и предприема своевременни мерки за намаляването на ефектите ѝ върху резултатите за Групата.

Ценови риск

Дружествата от Групата са изложени на ценови риск за материални запаси от три основни фактора:

- а) евентуално нарастване на доставните цени на суровините, материалите, доколкото значителна част от използваните суровини са от внос и заемат съществен дял от разходите за производство;
- б) евентуално нарастване на доставните цени на стоките; и
- в) нарастващата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, намираща отражение и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние ръководството на Групата прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика.

Ценовата политика е функция от три основни фактора - структура на разходите, цени на конкуренти и покупателна възможност на потребителите.

Групата е изложена на значителен ценови риск и по отношение на притежаваните от нея акции, класифицирани като други дългосрочни капиталови инвестиции, най-вече чрез дружеството-майка. За целта неговото ръководство следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на един от най-авторитетните в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия етап, ръководството е взело решение за редуциране на операциите на фондовите пазари, задържане на закупените акции в по-дългосрочен хоризонт при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността в условията на криза.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Групата генерира и поддържа значителен обем на ликвидни средства. Вътрешен източник на ликвидни средства за Групата е основната стопанска дейност на дружествата от нея, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. С цел изолиране евентуалния общ ликвиден риск, Групата работи със система от алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на матуритетите на активите и пасивите, контрол върху изходящите парични потоци и осигуряване на текущото им балансиране спрямо входящите, вкл. предоговаряне на падежите и оптимизиране структурата на дълговете, увеличаване и вътрешно реструктуриране на собствено генерирани средства и тяхното инвестиране.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на Групата, класифицирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на консолидирания годишен отчет. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

Матуритетен анализ

<i>30 септември 2023 г.</i>	<i>до 1 м</i>	<i>от 1 до 3 м</i>	<i>от 3 до 6 м</i>	<i>от 6 до 12 м</i>	<i>от 1 до 2 г</i>	<i>от 2 до 5 г</i>	<i>над 5 г</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	5,385	55,223	30,502	205,697	35,127	4,257	-	336,191
Други заеми и задължения	89,921	140,211	2,368	410	1,169	3,508	2,339	239,926
Задължения по лизинг	1,434	3,033	4,379	8,523	15,940	34,871	24,568	92,748
Общо пасиви	96,740	198,467	37,249	214,630	52,236	42,636	26,907	668,865

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Матуритетен анализ

31 декември 2022г.

	<i>до 1 м</i>	<i>от 1 до 3 м</i>	<i>от 3 до 6 м</i>	<i>от 6 до 12 м</i>	<i>от 1 до 2 г</i>	<i>от 2 до 5 г</i>	<i>над 5 г</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	1,804	80,271	5,270	84,122	24,925	3,437	202	200,031
Други заеми и задължения	98,687	51,821	8,543	2,645	2,475	4,675	7,013	175,859
Задължения по лизинг	1,405	2,923	4,217	8,270	15,182	32,552	25,502	90,051
Общо пасиви	101,896	135,015	18,030	95,037	42,582	40,664	32,717	465,941

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на Групата лихвоносните активи са: парични средства, банкови депозити и предоставени заеми, които са с фиксиран лихвен процент.

От друга страна, привлечените средства от Групата под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на Групата в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците и структурата на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства; и б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност се поддържат в благоприятен размер за дружествата от Групата. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководствата на дружествата от Групата, заедно с това на дружеството-майка, текущо наблюдават и анализират експозицията на съответното дружество спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции и алтернативно финансиране. На база на тези сценарии се измерва ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове или проценти. За всяка симулация, едно и също предположение за промяна на лихвения процент се прилага за всички основни валути. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

Лихвен анализ	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
30 септември 2023 г.	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Капиталови инвестиции	2,482	-	-	2,482
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	257,466	3,159	99,457	360,082
<i>Вземания и заеми</i>	245,377	15	97,271	342,663
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	12,089	3,144	2,186	17,419
Общо финансови активи	259,948	3,159	99,457	362,564
	<i>безлихвени</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Лихвен анализ</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>30 септември 2023 г.</i>				
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	-	322,048	1,622	323,670
Други заеми и задължения	239,520	-	2	239,522
Задължения по лизинг	-	68	87,029	87,097
Общо финансови пасиви	239,520	322,116	88,653	650,289
	<i>безлихвени</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Лихвен анализ</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>31 декември 2022 г.</i>				
Капиталови инвестиции	4,778	-	-	4,778
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	224,175	5,133	97,255	326,563
<i>Вземания и заеми</i>	213,234	15	93,463	306,712
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	10,941	5,118	3,792	19,851
Общо финансови активи	228,953	5,133	97,255	331,341
	<i>безлихвени</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Лихвен анализ</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>31 декември 2022 г.</i>				
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	9	191,183	4,680	195,872
Други заеми и задължения	172,851	1,895	2	174,748
Задължения по лизинг	-	4,289	81,259	85,548
Общо финансови пасиви	172,860	197,367	85,941	456,168

Таблицата по-долу показва чувствителността на Групата при възможни промени с 0,50 пункта в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 30 септември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

Увеличение/намаление на лихвения процент

Ефект върху финансовия резултат и собствения

	<i>капитала след облагане печалба/(загуба)</i>	
	30.9.2023	30.9.2022
	BGN'000	BGN'000
Увеличение	(1,450)	(1,037)
Намаление	1,450	1,037

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала Групата цели да създаде и поддържа възможности тя да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в нейния бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала. Аналогичен подход се прилага и на ниво индивидуално дружество от Групата по отношение на неговата капиталова структура и финансиране.

Групата текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на ангажирания капитал. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) така, както са посочени в консолидирания годишен отчет за финансовото състояние и паричните средства и паричните еквиваленти. Общата сума на ангажирания капитал е равна на собствения капитал (вкл. неконтролиращото участие) и нетния дългов капитал. Характерното и за двата представени периода е, че Групата финансира дейността си както от собствените си генерирани печалби, така и като поддържа определено ниво на търговски и други краткосрочни задължения и заеми (банкови, търговски). Стратегията на ръководството на дружеството-майка е да се поддържа съотношение в рамките на 25-35% на ниво "група".

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Общо дългов капитал, в т.ч:	410,767	283,295
<i>Заеми от банки</i>	323,670	195,872
<i>Задължения по лизинг и факторинг</i>	87,097	87,423
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	(17,419)	(19,851)
Нетен дългов капитал	393,348	263,444
Общо собствен капитал, принадлежащ на групата	731,385	716,634
Общо капитал, принадлежащ на групата	1,124,733	980,078
Съотношение на задлъжнялост	0.35	0.27

Показаните задължения в таблицата по-горе са оповестени в *Приложения № 28, № 31, № 34 и № 37*).

Оценяване по справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и банковите депозити, Групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така, голяма част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в консолидирания годишен отчет за финансово състояние на база пазарна стойност (предоставени банкови депозити, инвестиции в ценни книжа, кредити с променлив лихвен процент) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

При вземанията и заемите с фиксиран лихвен процент прилаганата методика за неговото определяне използва като отправна точка за изчисленията текущите наблюдения на Групата по отношение на пазарните лихвени равнища.

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар, със стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството-майка счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

43. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>	
Телекомплект Инвест АД	Дружество акционер със значително влияние	2023 г.	2022 г.
Донев инвестмънтс холдинг АД	Дружество акционер със значително влияние	2023 г.	2022 г.
Момина крепост АД	Съвместно дружество	2023 г.	2022 г.
Софарма имоти АДСИЦ	Асоциирано дружество	2023 г.	2022 г.
Доверие Обединен холдинг АД	Асоциирано дружество	2023 г.	2022 г.
Софарма Билдингс АДСИЦ	Асоциирано дружество	от 08.09.2023 г.	-
Дружества от Група ДОХ	Дружества, контролирани от асоциирано дружество	2023 г.	2022 г.

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Софпринт груп АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2023 г.	2022 г.
Софконсулт груп АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2023 г.	2022 г.
ВЕС електроинвест системс ЕООД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2023 г.	2022 г.
Еко солар инвест ООД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2023 г.	2022 г.
Алфа ин ЕООД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2023 г.	2022 г.
Консумфарм ООД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2023 г.	2022 г.
ДЗЗД „Ветеринарна диагностика“	Граждански дружества за осъществяване на съвместна дейност (пряко участие)	2023 г.	-
		1 януари - 30 септември 2023	1 януари - 30 септември 2022
<i>Доставки от свързани лица</i>		BGN '000	BGN '000
Доставки на материални запаси от:			
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал		7,806	7,779
Съвместни дружества		267	283
Асоциирани дружества		80	81
Дружества, контролирани от асоциирано дружество		37	32
		8,190	8,175
Доставки на услуги от:			
Дружества, контролирани от асоциирано дружество		857	833
Дружества акционери със значително влияние		424	294
Асоциирани дружества		350	375
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал		178	198
Съвместни дружества		4	2
		1,813	1,702
Доставки на дълготрайни активи от:			
Дружества, контролирани от асоциирано дружество		1,813	1,015
		1,813	1,015
Доставки за придобиване на дълготрайни активи:			
Дружество, контролирано от асоциирано дружество		1,822	-

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

	<u>1,822</u>	<u>-</u>
<i>Други доставки от:</i>		
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	174	155
	<u>174</u>	<u>155</u>
<i>Разходи за лихви:</i>		
Дружества акционери със значително влияние	467	-
	<u>467</u>	<u>-</u>
<i>Начислени дивиденди на:</i>		
Дружества акционери със значително влияние	45,229	-
Ключов управленски персонал	4,081	-
	<u>49,310</u>	<u>-</u>
Общо доставки	<u>63,589</u>	<u>11,047</u>
<i>Продажби на свързани лица</i>		
<i>Продажби на материални запаси за:</i>		
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	940	862
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	814	1,116
	<u>1,754</u>	<u>1,978</u>
<i>Продажби на услуги за:</i>		
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	160	168
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	110	202
Асоциирани дружества	6	6
	<u>276</u>	<u>376</u>
<i>Такси по поръчителства и гаранции на:</i>		
Съвместни дружества	-	7
	<u>-</u>	<u>7</u>
<i>Лихви по предоставени заеми:</i>		
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	1,685	1,417

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2023 година

Съвместни дружества	44	34
Асоциирани дружества	31	-
	<u>1,760</u>	<u>1,451</u>
<i>Лихви по договори за цесия:</i>		
Съвместни дружества	95	-
	<u>95</u>	<u>-</u>
<i>Други приходи:</i>		
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	-	12
	-	<u>12</u>
	<u>3,885</u>	<u>3,824</u>

Договори за лизинг

През отчетния период дружеството е признало активи, пасиви, разходи, плащания във връзка с *договори за лизинг със свързани лица*.

Задълженията по лизинг към 30 септември във връзка с договори за лизинг със свързани лица са както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Признати задължения по лизинг на 1 януари	20,616	4,314
Увеличения	1,842	19,305
Плащания на задължения по лизинг за периода	(2,137)	(2,462)
Отписани задължения по лизинг	-	(541)
Задължения по лизинг към 30 септември / 31 декември	<u>20,321</u>	<u>20,616</u>

Активите „право на ползване“ към 30 септември във връзка с договори за лизинг със свързани лица са както следва:

	30.9.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Активи „право на ползване“ към 1 януари	20,524	4,315
Увеличения	1,877	19,263
Начислена амортизация	(2,246)	(2,482)
Отписана балансова стойност на активи право на ползване	(82)	(572)
Активи „право на ползване“ към 30 септември / 31 декември	<u>20,073</u>	<u>20,524</u>

Нововъзникналите през периода активи право на ползване и задължения по лизинг са по договори за лизинг с асоциирано дружество.

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в *Приложения № 20, № 24, № 29, № 36.*

Съставът на ключовия персонал е оповестен в *Приложение № 1.*

Възнагражденията и другите доходи на ключовия управленски персонал и на изпълнителните директори, членовете на Съвета на директорите и управителите на дъщерните дружества от Групата са в размер на 2,934 х.лв. (2022 г.: 2,825 х.лв.), в т.ч.:

- текущи възнаграждения - 2,449 х.лв. (2022 г.: 2,501 х.лв.);
- тантиеми – 485 х.лв. (2022 г.: 324 х.лв.);

44. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

На 24.11.2023 г се проведе извънредно Общо събрание на Софарма АД при следния дневен ред:

- Приемане на финансовият отчет на дружеството за първо полугодие на 2023 г.
- Вземане на решение по чл.30, ал.5 - 7 от Устава на Софарма АД за разпределяне на печалбата и изплащане на междинен дивидент на база шестмесечният финансов отчет. Въз основа на изготвения доклад от Съвета на директорите съгласно изискванията на чл.115а от ЗППЦК предложението е разпределяне на брутен дивидент в размер на 0,90 лв на акция.
- Разни

На 06.10.2023 г. е вписано в Търговския регистър увеличението на капитала на компанията-майка чрез издаване на 44,625,943 броя обикновени, поименни, безналични, с право на глас, с номинална стойност 1 лев всяка и емисионна стойност 4,13 лв за една акция, под условие, че акциите от увеличението бъдат записани от притежателите на варианти.

Новите акции от увеличението на капитала на дружеството са допуснати за търговия на Българска фондова борса на 18.10.2023 г.

На 13.10.2023 г.е регистрирано дъщерно дружество в Русия със 100% собственост на Софарма АД от капитала на новоучреденото дружество.

На 10.11.2023 г. Софарма АД придобива 25 % от капитала на Pharmanova d.o.o., Сърбия.

Няма други съществени събития възникнали след 30 септември 2023 г., които да изискват допълнителни корекции и/или оповестявания в консолидирания финансов отчет към 30 септември 2023 г.